

Ji.hla

INTER

DOCU

FILM

**24. MEZINÁRODNÍ FESTIVAL
DOKUMENTÁRNÍCH FILMŮ JI.HLAVA**

**24TH JI.HLAVA INTERNATIONAL
DOCUMENTARY FILM FESTIVAL**

Editor katalogu / Editor of the festival catalogue

Matěj Mětelec

Editorka části Inspiračního fóra / The IF chapter editor

Ivana Průchová

Překlady / Translation

Jamie Rose, AZ Translations – Sylva Ficová, Jennifer Hejtmánková, Helena Koutná,
Veronika Lopauřová, Martina Neradová, Lucie Radoňová, Ephram Ryan,
Andrea Svobodová, Eva Ullrichová

Jazykové korektury / Proofreading

Jan Mazanec, AZ Translations – Brian Kenety, Lucie Radoňová, Andrea Svobodová

Výtvarná koncepce / Visual concept

Juraj Horváth, Klára Zahradková

Sazba / Typesetting

Klára Zahradková, Pavel Novák

Tisk / Print

Tiskárna Protisk, www.protiskcb.cz

Vydal / Published by

DOC.DREAM services, s. r. o. / DOC.DREAM – Spolek pro podporu dokumentárního filmu

Jana Masaryka 16, 586 01 Jihlava, Czech Republic

www.ji-hlava.cz

© DOC.DREAM

ISBN 978-80-87150-35-1

OBSAH

CONTENTS

- 19 Úvodní slova
Introductory words
- 31 Soutěžní sekce
Competitive Sections
- 81 Black Cinema Matters
- 117 Průhledná krajina: Jižní Korea
Translucent Landscape: South Korea
- 163 Průhledná bytost: Albert Kahn
Translucent Being: Albert Kahn
- 187 Inspirační fórum
Inspiration Forum
- 193 Inspirační fórum: čtení
Inspiration Forum: Reader

POŘADATEL ORGANIZER

DOC.DREAM services s.r.o. / DOC.DREAM –
Spolek pro podporu dokumentárního filmu
Jana Masaryka 16, 586 01 Jihlava, Czech Republic
www.ji-hlava.cz

Vedení festivalu / Festival management

Marek Hovorka / ředitel festivalu / festival director
Katarína Holubcová / finanční ředitelka / financial
director

Eva Flídrová / výkonná manažerka / executive manager

Filmový program / Film programme

Marek Hovorka, Petr Kubica, Andrea Slováková /
programová rada / programme board

Petr Kubica / programový ředitel / programme director

Andrea Slováková / dramaturgyně experimentálních
programových sekcí / programmer of experimental sections

David Čeněk / dramaturg sekcí Black Cinema Matters
a Průhledná bytost: Albert Kahn / programmer of Trans-
lucent Being: Albert Kahn and Black Cinema Matters

Milan Kruml / dramaturg programové sekce Reality
TV / programmer of Reality TV section

Pavel Klusák / dramaturg programové sekce Žkouška
sirén / programmer of Siren Test section

Adriana Belešová / programová manažerka / pro-
gramme manager

Juraj Machálek / programový manažer / programme
manager

Karolína Hrichová / programová koordinátorka /
programme coordinator

Tereza Soldátová / koordinace a shipping zahranič-
ních filmů / coordination and world shipping

Karolina Blažejczak / koordinace a shipping českých
filmů / coordination and shipping of Czech films

Čeněk Folk / masterclasses, dílny, debaty / masterclasses,
workshops, discussions

Kateřina Jellušová / administrace údajů pro online
videotéku / online videolibrary administration

Kateřina Lohrová, Eliška Soukupová / stážisté pro-
gramového oddělení / programme department interns

Kateřina Jellušová / administrace údajů pro online
videotéku / online videolibrary administration

Angelina Elisabeth Alečková / tematické rešerše /
thematic researches

Andrea Svobodová / koordinátorka tlumočnicků /
coordinator of translators

Festivalový katalog a anotace / Festival catalogue and annotations

Matěj Metepec / editor katalogu / editor of the festival
catalogue

Ivana Průchová / editorka části Inspiračního fóra /
the IF chapter editor

Pavel Bednařík, Martin Blažiček, Kamila Dolotina,
Klára Feikusová, Tereza Hadravová, Haruna
Honcoopová, Pavel Klusák, Milan Kruml, Natalie
Neudachina, Petr Pláteník, Sylva Poláková, Janis
Prášil, Jan Rousek, Eliška Soukupová, Miloslav
Šmídmajer, Martin Šrajter, Tereza Turzíkova / *auto-
ři filmových anotací / authors of annotations*
Anotace k vybraným filmům 24. MFDF Ji.hlava
jsou ke shlédnutí a archivované na: [www.ji-hlava.
cz/programove-sekce](http://www.ji-hlava.cz/programove-sekce)

*Annotations to selected films of the 24th Ji.hlava IDFF
can be viewed and archived at: www.ji-hlava.com/programove-sekce*

Petr Kubica / obsahový editor filmových anotací / *content editor of film annotations*

AZ Translations (Sylva Ficová, Jennifer Hejtmánková,
Helena Koutná, Veronika Lopaurová, Martina
Neradová, Lucie Radoňová, Ephram Ryan,
Andrea Svobodová, Eva Ullrichová), Jamie Rose,
Viktor Heumann / *anglické verze textů / English translation*

Jan Mazanec, AZ Translations (Brian Kenety, Lucie
Radoňová, Andrea Svobodová) / *jazykové korektury / proofreading*

Juraj Horváth, Klára Zahrádková / *výtvarná koncepce / visual concept*

Klára Zahrádková, Pavel Novák / *sazba / typesetting*

Industry program / Industry programme

Jarmila Outratová / *vedoucí industry oddělení / head of industry office*

René Kubáček / *mezinárodní komunikace / international communication*

Andrea Slováková / *kurátorka Konference Fascinace / Conference Fascinations curator*

Veronika Procházková / *produkce industry programu / production of industry programme*

Anna Ondrejková / *produkce industry programu / production of industry programme*

Pierre-Alexis Chevit / *industry matchmaker*

Eva Jašková / *koordinátorka industry matchmaking / industry matchmaking coordinator*

Jan Fousek / *koordinátor online industry matchmaking / industry matchmaking online coordinator*

Petra Hanzlíková / *online industry koordinátorka / online industry coordinator*

Eva Kameníková / *koordinátorka Ji.hlava Academy / coordinator of Ji.hlava Academy*

Offscreen program / Offscreen programme

Inspirační fórum / Inspiration Forum

Tereza Swadoschová / *vedoucí Inspiračního fóra / head of Inspiration Forum*

Iveta Černá / *koordinátorka Inspiračního fóra / coordination of Inspiration Forum*

Filip Remunda / *kurátor Dokumentárních dialogů / curator of Documentary Dialogues*

Marie Kordovská / *produkce Inspiračního fóra / production*

Eliška Hypšmanová, Tibor Vocásek / *stážisté / interns*

Offscreen – VR Zone, Game Zone, hudební a divadelní program / music and theatre programme

Andrea Slováková / *dramaturgyně VR Zone a Game Zone / VR Zone & Game Zone programmer*

Pavel Klusák / *dramaturg hudebního programu / music programme*

Ester Grohová / *produkce / production*

Barbora Šimková / *stážistka / intern*

Ji.hlava dětem / Ji.hlava for Kids

Iva Honsová, Lucie Petříková / *dramaturgyně programu / programmers*

Šimon Bauer / *koordinátor / coordinator*

Václav Pata / *administrace / administration*

Siarhei Samusevich / *technická produkce / technical production*

Barbora Drtůlková, Tereza Lacmanová / *produkce / production*

Slavnostní ceremoniály / Official ceremonies

Vít Klusák, Marika Pecháčková / *koncepce a režie slavnostních ceremoniálů / conception and directing opening and closing ceremonies*

Johana Nejedlová, Lukáš Houdek / *moderátoři / moderators*

Jan Balcar / *hudba / music*

Šimon Štefanides / *asistent režie / assistant director*

Adam Kruliš / *kameraman / director of photography*

Vít Klusák / *střih / editor*

Jan Vlček / *architekt a scénografie / architect and stage design*

Kristýna Milaberská / *produkce / production*

Radek Balvín / *technická produkce / technical production*

Radek Nuslauer / *střiháč předtáček / video editor*

Mediální komunikace a PR / Media communication and PR

Zuzana Kopáčková / *vedoucí mediální komunikace / head of media communication*

René Kubášek / *mezinárodní komunikace / international communication*

Josef Kokta / *sociální sítě / social media*

Jan Voharčík, Jonáš Kopp (Studio VOKO) / *správa festivalového Instagramu / festival Instagram*

Petr Knepr / *webové stránky, mobilní aplikace a databáze / webpage, festival app and database*

Eva Müllerová / *koordinátorka PR aktivit / coordinator of PR activities*

Anna Bárová / *marketingové aktivity / marketing*

Tomáš Stejskal / *redaktor festivalových příloh / editor of festival newspaper supplements*

Kamila Boháčková / *festivalové dokrevue.cz / festival dokrevue.com*

Radek Lavička, Vojtěch Šoula / *festivaloví fotografové / festival photographers*

Anna Chmelíková, Matěj Štrasmajer / *stážisté / interns*

Ekologický ombudsman / Environmental ombudsman

Luboš Slovák / *ekologický ombudsman / environmental ombudsman*

Guest service

Eva Sýkorová / *vedoucí guest service / head of guest service*

Martina Součková / *koordinátorka ubytování / accommodation coordinator*

Sabina Solníčková / *guest service pro zahraniční filmové tvůrce / guest service for foreign film authors*

Gabriela Gálová / *guest service pro české filmové tvůrce / guest service for Czech film authors*

Adriana Bielková / *guest service pro Industry hosty se specifickým programem / guest service for Industry guests with specific program*

Nikola Páleníčková / *guest service pro Industry experty a profesionály / guest service for Industry experts and professionals*

Eva Kloudová / *guest service pro partnery a sponzory / guest service for partners and sponsors*

Radek Mojžíš / *guest service pro novináře / guest service for press*

Alžběta Petřínová / *protokol / protocol*

Ema Rajčanová, Kateryna Samoilova, Matylda Strnadová / *stážistky oddělení guest service / guest service interns*

Akreditace a ubytování / Accreditations and accommodation for visitors

Kristýna Kynclová / *akreditace a ubytování návštěvníků / accreditations and accommodation of visitors*

Produkce / Production

Alice Teslíková / *vedoucí produkce / head of production*

Ondřej Lukeš / *produkce / production*

Mario Kolínský / *asistent produkce / production assistant*

Barbora Aradská / *vedoucí kanceláře / office management*

Jakub Tomanec, Martin Dolský / *catering*

Tereza Rybová / *koordinátorka dobrovolníků / coordinator of festival volunteers*

Ester Valtrová / *asistentka koordinátorky dobrovolníků / volunteers assistant*

Irena Marešová, Leontina Slaninová, Adéla Sopuchová, Markéta Holmanová, Barbora Janoušková, Tereza Pelcová / *stážistky / interns*

Technická produkce / Technical production

Jakub Hanuš, Petra Kasnarová, Dávid Procházka, Lenka Fránová, David Gajdoš, Jonáš Špaček, Lukáš Pokorný / *technická produkce / technical production*
Eva Skálová / *střih / editing*
Václav Klíma, Dominik Žour / *asistent technické produkce / technical production assistant*
Františka Chlumská, Šimon Kucka, Marta Musilová, Terezie Vítková / *kontrola masterů / check of festival screening copies*
Veronika Nastoupilová / *stream festivalových událostí / stream of festival events*
Jakub Larva / *IT*

Partneři, sponzoři & finanční oddělení / Partners, sponsors & financial department

Veronika Tvrzníková / *strategická partnerství / strategic partners*
Veronika Bröcknerová / *péče o sponzory, partnerství, fundraising / partnerships*
Lucie Tůmová / *ekonomka / economic supervisor*
Tereza Šemberová / *finanční administrace & granty a dotace / grants & financial administration*

Výtvarná koncepce / Visual concept

Juraj Horváth / *výtvarná podoba festivalu / festival visual concept*
Klára Zahradková, Pavel Novák, Markéta Kudláčová, Kristýna Žáčková / *grafika a sazba tiskovin / graphic design and typesetting*
Jiří Mašek, Miroslav Kukrál, Lukáš Výtisk / *festivalové architektury / festival architects*

...a další spolupracovníci / *and other co-workers*

FESTIVALOVÉ PROJEKTY

Centrum dokumentárního filmu / Documentary Film Center

Šimon Bauer / *ředitel CDF / CDF director*
Iva Honsová / *koordinátorka vzdělávacích aktivit / educational activities coordinator*
Jakub Hanuš, Siarhei Samusevich / *správa webu, databází, filmového a knihovního fondu / web editor, film and book databases*
Lucie Petříková / *koordinátorka provozu CDF / CDF coordinator*
Eva Piňosová / *koordinátorka knihovny a videotéky / Library and Videolibrary coordinator*

DOK.REVUE

Kamila Boháčková / *editorka / editor*

East Silver Market

Zdeněk Blaha / *vedoucí / manager*

Doc Alliance Films

Nina Numankadić / *ředitelka / managing director*

PARTNEŘI A SPONZOŘI PARTNERS AND SPONSORS 2020

Hlavní podporovatelé / Main Supporters

Ministerstvo kultury ČR / *Ministry of Culture Czech Republic*
Státní fond kinematografie / *Czech Film Fund*
Kreativní Evropa MEDIA / *Creative Europe MEDIA*
Statutární město Jihlava / *Statutory City of Jihlava*
Kraj Vysočina / *Vysočina Region*

Generální mediální partner / General Media Partner

Česká televize / *Czech Television*

Hlavní mediální partner / Main Media Partner

Český rozhlas / *Czech Radio*

Exkluzivní mediální partneři / Exclusive Media Partners

Aktuálně.cz
Respekt

Partneři Industry programu / Partners of Industry Section

Kreativní Evropa MEDIA / *Creative Europe MEDIA*
Státní fond kinematografie / *Czech Film Fund*
Mezinárodní visegrádský fond / *International Visegrad Fund*
Ministerstvo kultury ČR / *Ministry of Culture Czech Republic*
Asociace producentů v audiovizí / *Audiovisual Producers' Association*
Statutární město Jihlava / *Statutory City of Jihlava*
Central European Initiative
Kancelář Kreativní Evropa ČR – MEDIA / *Creative Europe Desk CZ – Media*

Partneři Inspiračního fóra / The Inspiration Forum Partners

Pražská kancelář Heinrich-Böll-Stiftung / *Heinrich-Böll-Stiftung, Prague Office*
Friedrich-Ebert-Stiftung – zastoupení v České republice / *Friedrich-Ebert-Stiftung Czech Republic*
Masarykova demokratická akademie / *Masaryk Democratic Academy*
Mezinárodní visegrádský fond / *International Visegrad Fund*
Diaconie ČCE – Středisko humanitární a rozvojové spolupráce / *Diaconia ECCB – Centre of Relief and Development*
Friedrich Naumann Foundation for Freedom
Slovensko-český ženský fond / *Slovak-Czech Women's fund*
Ministerstvo zahraničních věcí / *Ministry of Foreign*

Affairs of the Czech Republic

Kancelář Kreativní Evropa ČR / *Creative Europe Czech Desk*

Hnutí DUHA – Přátelé Země Česká republika / *Hnutí DUHA – Friends of the Earth Czech Republic*

Česká křesťanská akademie Jihlava / *The Czech Christian Academy Jihlava*

Respekt

Aktuálně.cz

Radio Wave

Partneři Ji.hlava Film Fund / Partners of Ji.hlava Film Fund

UPP

Soundsquare

Centrum dokumentárního filmu / *Center for Documentary Film*

Spolupořadatel Industry sekce / Co-organiser of the Industry Section

Institut dokumentárního filmu / *Institute of Documentary Film*

Partnerský projekt / Partner Project

Doc Alliance Films

Za podpory / Supported by

Fondy EHP a Norska / *EEA and Norway Grants*

Korean Film Council – KOFIC / *Korean Film Council*

Velvyslanectví USA / *Embassy of the United States*

Current Time TV

Zastoupení Evropské komise v České republice / *European Commission Representation in the Czech Republic*

Česká centra / *Czech Centres*

Velvyslanectví Nizozemského království / *Embassy of the Kingdom of the Netherlands*

Italský kulturní institut / *Italian Cultural Institute*

Rakouské kulturní fórum / *Austrian Cultural Forum*

Goethe Institut

Francouzský institut / *French Institute*

Polský institut / *Polish Institute*

Rumunský kulturní institut / *Romanian Cultural Institute*

German Films

Zastoupení vlámské vlády v ČR / *Delegation of Flanders in the Czech Republic*

Portugalské centrum Praha / *Instituto Camões*

Velvyslanectví Dánského království / *Embassy of Denmark*

Maďarský kulturní institut Praha / *Hungarian Institute Prague*

Slovenský institut / *Slovak Institute*

Velvyslanectví Státu Izrael / *Embassy of the State of Israel*

Státní fond kultury ČR / *State Culture Fund of the Czech Republic*

Jan Barta

Partner festivalu / Festival Partner

Czech Tourism

Regionální partneři / Regional Partners

CZ LOKO

Československá obchodní banka

Chesterton

Mitech

Sepos

Vysoká škola polytechnická Jihlava / *College of Polytechnics Jihlava*

WOOD-FOREST GROUP

Partner pro udržitelnou mobilitu / Partner for Sustainable Mobility

Autonapůl – První český carsharing / *The first Czech Car Sharing*

Oficiální přepravní partner / Official Shipping Partner

FedEx Express

Fotografický partner / Photo Partner

Nikon

Partner VR Zone / Partner of VR Zone

Go360

Partner třídění odpadů / Sorting Services Partner

EKO-KOM

Oficiální pivo festivalu / Official Festival Beer

Pivovar MadCat / *MadCat Brewery*

Oficiální dodavatelé / Official Suppliers

Autocolor

AZ Translations

BIOFILMS

Böhm

Czc.cz

Dřevovýroba Podzimek

Fine Coffee

Husták

ICOM transport

Jeřáby Hanyš

KOMA Modular

Konica Minolta

Merch4U

M-SOFT

Natural Jihlava

SÁRA

Sinch

Urbania

Vinařství Kolby / *Kolby Winery*

Partneři Ji.hlava dětem / Partners of Ji.hlava for Kids

Kavárna Paseka
Husták
Bistro na tři tečky
Oblastní galerie Vysočiny
Dům Gustava Mahlera
Baby Office
ČT:D
Dětský lesní klub Hájenka
Nikon Škola
EKO-KOM
VOŠG a SUŠG
DIOD
Tělovýchovná jednota Sokol Jihlava
DidaDiv
Semitam

Dále spolupracujeme / Co-operations

Aerofilms
Bombus Energy
Dopravní podnik města Jihlavy a.s. / *The Jihlava Public Transit Co.*
Dům kultury a odborů Jihlava / *DKO Jihlava Edison Filmhub*
Horácké divadlo Jihlava / *Horácké Theatre Jihlava*
Koníř
Město Třešť / *Třešť City*
Milan Vyvadil
Newton Media
Oblastní galerie Vysočiny / *Regional Gallery of the Vysočina region*
Prádelna a čistírna Jihlava
Studio VOKO

Mediální partneři / Media Partners

25fps
A2
Cinepur
Dějiny a současnost
Film a doba
Iluminace
Radio 1

Regionální mediální partneři / Regional Media Partners

Jihlavská Drbna
Jihlavské listy
Hitrádio Vysočina
Náš region

Mediální spolupráce / Media Co-operations

7.G
ArtMap
ČSFD
Festival Guide
Flash Art
Full Moon
Heroine
HIS Voice
Host
Kult.cz
Nový prostor
Protišedi.cz
Revolver Revue
SNIP & CO

Zahraníční mediální partneři / Foreign Media Partners

Business Doc Europe
Cineuropa
Film New Europe
Kapitál
Kinečko
Kinema.sk
Kino Ikon
Modern Times Review
Variety

FESTIVALOVÁ ZNĚLKA

FESTIVAL SPOT

Režie / Directed by: Mike Hoolboom

Znělku 24. MFDF Ji.hlava připravil kanadský avantgardista Mike Hoolboom. V Jihlavě byl poprvé před patnácti lety. O dva roky později tu prezentoval svůj film Fascinace. Zaujal natolik, že festivalová soutěž experimentálních filmů nese od té doby stejné jméno.

„Jeptišku hraje žena, která ráda cítí vzrušení zakázaného, míst, kam by nikdo neměl chodit. Když jsem jí navrhl, aby si oblékla hábit, měla velkou radost. Její pomalé pohyby vzbuzují otázky: jak spolu žít, abychom si otevřeli dveře, jak se pomocí gest a rytmu, těch živočišných zvířecích hábitů těla, nutně přizpůsobit? Jak řekla skvělá americká tanečnice Deborah Hay: naráz celým tělem, naším učitelem.“

Mike Hoolboom

The official 24th Ji.hlava IDFF spot was made by Canadian experimental filmmaker Mike Hoolboom, who visited the festival for the first time fifteen years ago. Two years later, he brought his film called Fascinations that made such a strong impression that the experimental festival section was named after it.

“The nun is played by someone who likes to feel the heat of the forbidden, the places where no one should visit. When I suggested she take on a nun’s habit, she was delighted. Her slow movements pose questions: how to live with each other to open the door, make the necessary accommodations, using gesture and rhythm, the animal habits of the body? As the great American dancer Deborah Hay put it: the whole body at once, the teacher.”

Mike Hoolboom

PREMIÉRY PREMIERES

World Premieres / Features

A New Shift
Eternal Jožo
Interregnum
Journey Around the Home in 60 Days
Landscape Zero
Latvian Coyote
Living Water
Mapping Lessons
Miri Fajta
Motherlands
Nagastyle
On Endings
Personal Life of a Hole
Pilgrimage to the Mountains
Refugees Are Welcome Here
THE LAST IMAGE
Us Against Us
White on White

International Premiere / Features

A House
A Man Leaning
Antigone – How Dare We!
Gevar's Land
Ghosts: Long Way Home
Last Knights of the Right Side
Once Upon a Time in Poland
One Says No
Rift Finfinnee
ZAHO ZAY

European Premieres / Features

Home of One's Own
Overland

East European Premiere / Features
RES CREATA – Humans and Other
Animals

Czech Premieres / Feature

Alchemical Furnace
Capital in the 21st Century
Homecoming – Marina Abramovic
and Her Children
Hong Kong Moments
Oeconomia
Sanctuary
The Dilemma of Desire
The Jump
The Viewing Booth
Traces of a Landscape
Vivos
Wolves at the Borders

World Premiere / Shorts and Midlengths

14,4V17.11.
A place
Baroque Femina (Nr.7-11)
Battlefield
Catastrophe
Dear Daisy,
Delimitation
Dissipatio
Dogs of Home
Eksperiment Katja
Fever Dream
First Birthday After the Apocalypse
Greetings from Myanmar
Guestlist
HOLIDAY IN THE SEA
OF SUPREMACY
HUMUS
It's me
Jochen
Droplets
Mrs. Happy
Midnight Kids

Muladhara
Nobody needs to know about this,
 he said
On the Way to Syracuse
Once Upon a Time
Phantom Skies
Red Taxi
Resonare De INTER Solaris
Self-portrait as Doubt
SHASHIN NO MA
Short improvisation on whatever
 Jacob Appelbaum meant when he
 wrote “selector”
Solastalgia
Sparkly shiny brightly see,
 kaleidoscope grows from ears
Terrain Vague
The Falling Star
The White Beach
Time is
TOUCH Memory (VIETNAM)
tracked
We Are the Epicenters
 of the Earthquake
We Are Without

**International Premieres / Shorts
and Middlengths**

Before the Collapse of Mont Blanc
Belonging
Between Us
Common Language
DAKHLA: CINEMA
 AND OBLIVION
For Men Go By
Forensickness
Manifest
Our daily work
Red
Shimmer
The Devil Had Other Plans (Act II)
utopia 360°

Utuaq
Worlds Apart

**European Premieres / Shorts
and Middlengths**

84
Binh
Edible Water Bottles
Field Resistance
Heliconia
Laomedea
Lunar Dances
My Brother's Keeper

**Czech Premieres /Shorts
and Middlengths**

After the Magician
Pripyat Piano
The Campaign Against the Climate

ÚVODNÍ SLOVA
INTRODUCTORY WORDS

Držíte v rukou festivalový katalog, který se od všech předchozích ji.hlavských katalogů zásadně liší. Koronavirové období jsme přijali jako výzvu znovu promyslet vše, co děláme. Knihu plnou anotací a filmografických údajů, které snadno najdete na webových stránkách nebo ve festivalové aplikaci, jsme nahradili vizualizovaným přehledem soutěží a soustředěnými texty o nejvýznamnějších nesoutěžních programových sekcích.

Přípravu první velké retrospektivy jihokorejské dokumentární kinematografie, uvedené u příležitosti výročí sta let korejského filmu, začaly dávno předtím, než Bong Joon-ho posbíral se svým *Parazitem* nejvýznamnější filmová ocenění. I to potvrdilo, jak inspirativní filmovou krajinou je Jižní Korea a jak málo o její dokumentární a experimentální tvorbě víme. Přitom jihokorejská a česká historická zkušenost je si vzájemně velmi blízká. Zatímco se česká společnost v posledních třiceti letech musela vyrovnávat s komunistickou minulostí, ta jihokorejská musela překonat desetiletí trvající vojenské režimy.

Sekce *Black Cinema Matters* přináší radikální změnu pohledu na afroamerické téma, které dlouhodobě rozděluje nejen americkou společnost a je zatíženo řadou předsudků, neznalostí a nepochopení. Proto v této sekci uvádíme

You now have in your hands this year's Ji.hlava IDFF catalogue, which is fundamentally different from all other catalogues in our festival's history. We took the coronavirus pandemic as a chance to completely rethink how we do things. Normally this book is packed with film synopses and film credits that can easily be found on our website or in the festival app. But this year, we've decided to replace the book's usual content with a visualised overview of competition sections and concentrated texts on the most important non-competitive programme sections.

Preparations for this year's first major retrospective of South Korean documentary cinema (which also happens to mark the 100th anniversary of Korean film) were underway long before Bong Joon-ho won a number of major film awards for *Parasite*. This has also proven just how inspiring the film landscape of South Korea really is and how little we know about its documentary and experimental work. At the same time, the South Korean historical experience and the Czech historical experience are not so different from each other. While Czech society has had to come to terms with its communist past for the past thirty years, South Korean society has had to overcome decades of military regimes.

The *Black Cinema Matters* section brings about a radical change of perspective on the African-American theme, which has long divided not only American society and has been riddled with prejudice, ignorance, and misunderstandings. In this exclusive section, we present the works of major African-American filmmakers that attest to their direct experience with racism and

výhradně filmovou tvorbu afroamerických tvůrců, která svědčí o jejich přímé zkušenosti s rasismem a násilím. Tato autentická výpověď byla dlouhodobě marginalizována, případně dominantně zprostředkovávána neafroamerickými filmaři.

Stále inspirující je gesto Alberta Kahna, francouzského bankéře a filantropa, který ve svých třiatřiceti letech založil na předměstí Paříže Zahrady světa: místo, kde chtěl soustředit všechny druhy zahrad i rostlin. Kahna fascinovalo cestování napříč kontinenty, které po sběru bylin a dřevin přerostlo v budování obrovského archivu fotografií a filmových záznamů doslova z celé planety. Vytváření těchto obrazů není politicky zabarvené, jejich cílem není podpora dobových ideologií, jen prostá fascinace růzností a čistá radost z nového poznání.

Z důvodu zavření kin a dalších epidemiologických opatření jsme letošní, 24. Ji.hlavu přesunuli zcela do online prostoru. Děkujeme za důvěru filmařům, kteří bez výhrad souhlasili s přesunutím svých filmů na internet, a Vám všem ostatním za podporu. Program 24. Ji.hlavy je plnohodnotný a přináší i jubilejní desátý ročník Inspiračního fóra či stream Ji.hlava dětem.

Připravili jsme pro Vás nový formát, jak festival v digitálním prostředí prožívat a sdílet, buďte u toho s námi!

Marek Hovorka
ředitel festivalu

violence. This authentic testimony has continued to be marginalised and suppressed for so long or has been predominantly mediated by non-African-American filmmakers.

Still inspiring is the gesture of Albert Kahn, a French banker and philanthropist who, at the age of 33, founded the Gardens of the World in the Parisian suburbs: a place where he wanted to concentrate all types of gardens and plants. Kahn was fascinated by intercontinental travel, and after collecting herbs and trees, this fascination grew into building a huge archive of photographs and film footage literally from all over the planet. The creation of these images is without political overtones and their goal is not to support contemporary ideologies, but rather to inspire a simple fascination with diversity and a pure joy of new knowledge.

Due to the closure of cinemas and other COVID safety measures, we have completely shifted this year's 24th Annual Ji.hlava IDFF to an online environment. Thank you for having faith in the filmmakers, who wholeheartedly agreed to have their films screened on the internet. And most importantly, thank you all for your unwavering support. The programme for this year's Ji.hlava Festival is as action-packed as ever and will also present the tenth anniversary of our Inspiration Forum as well as streamed content for Ji.hlava for Kids.

We have a whole new format in store for you on how to experience and share the festival in a digital environment, so stay with us!

Marek Hovorka
Festival Director

Jarní měsíce byly smutné. Kina byla zavřená, divadla a výstavní síně rovněž. Mohli jsme si po večerech jen číst, dívat se na filmy nebo poslouchat hudbu. Já si sice četl, díval se na filmy i poslouchal hudbu, ale neustále jsem si uvědomoval, že tomu cosi chybí. Že něco důležitého postrádám. A toto něco byl kontakt – reálný kontakt s lidmi, kteří tvoří, diskutují, baví se.

Letos se diváci v rámci filmového festivalu v Jihlavě mohou těšit na nepřeberné množství dokumentárních filmů z různých koutů světa. Festival uvede přes sto soutěžních snímků; v retrospektivách se zaměří na kinematografii Jižní Koreje, polskou experimentální scénu či unikátní projekt Alberta Kahna.

Obstojí ve světové konkurenci současní čeští tvůrci? Jsem přesvědčen, že ano, že zajímavé tvůrčí osobnosti máme. Jen potřebujeme srovnání se světem a Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava příležitost pro srovnání i diskusi nabízí a já jsem za něj velice rád. Chtěl bych především vyjádřit radost z toho, že organizátoři letošní ročník nevzdali. V atmosféře, v níž žijeme, je důležité pokračovat v tradici filmových festivalů, které nám umožňují pohlédnout na věci jiným

It was a sad spring this year. With all cinemas, theatres and exhibition halls closed, we could not do much else than spent our evenings reading, watching movies or listening to music. So I too read, watched movies and listened to music, yet I was acutely aware something was missing – something very important. And this something was human contact – a real human contact with creative people, with people who talk about different things and enjoy themselves.

This year, the Ji.hlava IDFF offers a huge variety of documentary films from all corners of the world. The festival will screen over 100 films in competition; and the retrospective sections will focus on South Korea, Polish experimental scene, and Albert Kahn's unique project.

Will Czech filmmakers withstand the international competition? I am sure they will as we are not short of remarkable and creative artists. What we actually need is to measure ourselves against the world, and Ji.hlava International Documentary Film Festival provides an ample chance to do it – and I am glad it does. I would like to express my joy at the fact that the organizers did not give up, because it is important in the current climate to continue the tradition

způsobem a nastolují otázky, na něž bychom měli hledat odpovědi.

A tak organizátorům přeji především vytrvalost, a koneckonců i trochu toho štěstí, které přeji – krom zajímavých zážitků – i divákům. Věřím, že připravený program i letos diváky zaujme.

Lubomír Zaorálek
ministr kultury

of film festivals that make it possible for us to look at things from a different perspective and to ask questions we need to find the answers to.

I wish the organizers above all a lot of perseverance, but also a little bit of luck – and I wish luck as well as thought-provoking experiences to the audience. I believe this year's programme will be once again inspiring for all visitors.

Lubomír Zaorálek
Minister of Culture

Vážení přátelé dokumentárního filmu, jihlavský festival bude i letos. A to je hlavní a zásadní zpráva mého úvodního slova. Ve chvíli, kdy píšete tyto řádky, ještě netušíme, v jaké podobě proběhne. Zda dovolí epidemiologická situace osobní setkání filmařů, diváků a fanoušků dokumentu přímo na Vysočině, nebo zda bude muset festival proběhnout pouze v online formě nebo v nějaké hybridní podobě.

Dear friends of documentary cinema, The Ji.hlava Festival is taking place this year. This is the most significant message of my foreword. While I am writing this, we do not know what form it will take. Will the epidemiological situation allow for filmmakers to meet the audience and fans of documentary cinema in the Vysočina Region, or will the festival be limited to on-line version or some kind of a hybrid form.

Další z mála jistot je podpora festivalu ze strany Státního fondu kinematografie. I tento rok tedy bude na hlavním jihlavském náměstí připraven Maják, který každoročně poskytuje útočiště filmařům i divákům. Stal se z něj za několik minulých let jeden z pomyslných symbolů festivalu na Vysočině.

Co bude ale nutností do budoucna, a platí to stejně pro dokumentární film jako pro ostatní odnože kinematografie či výrobu audiovizuálního díla, je připravit se na podobné situace, které v menší či větší míře nabourávají stabilitu tohoto křehkého systému. Jinými slovy, připravit se na horší časy.

Fond se snaží na situaci reagovat a v řadě aspektů připravuje vhodná opatření. Jedním z těch zásadních je například přerod fondu kinematografického na fond audiovizuální. Ale o tom až příště. Zatím mohu nám všem popřát jen pevné nervy a zdraví.

Helena Bezděk Fraňková
ředitelka Státního fondu kinematografie

One of the few guarantees is the continuous support from the Czech Film Fund. Lighthouse Café will once again stand on the main square of Jihlava to provide shelter to filmmakers and festival visitors alike. In recent years, it has become one of the festival's symbols.

As for the future, it will be absolutely necessary – for documentary film as well as for the other cinema fields and audio-visual production – to prepare ourselves for similar situations that may throw this fragile system more or less out of balance. In other words, to get ready for hard times.

The Fund tries to rise up to these challenges and suggest suitable measures. One of the crucial ones is the transformation of the Film Fund to the audio-visual fund. But let's leave that for later. For now, I wish all of you good health and nerves of steel.

Helena Bezděk Fraňková
Director of Czech Film Fund

Čtyřadvacet důvodů, proč si nenechat
ujít letošní Mezinárodní festival dokumentárních filmů Ji.hlava

Začněme tím, že festival patří k nejvýznamnějším filmovým festivalům věnujícím se výhradně dokumentu v celosvětovém měřítku. Z pohledu středoevropského a východoevropského je vůbec tím největším. Každoročně nabízí přehlídku toho nejlepšího, co se v dokumentárním světě natočilo, a režiséři zvučných jmen neomylně vědí, kde leží krajské město Jihlava i celý Kraj Vysočina. Kraj krásné přírody a bohaté historie, plný unikátních památek i srdečných lidí. Každý, kdo někdy na festival dokumentárních filmů zavítal, zná tu jedinečnou tvůrčí atmosféru, která tento svátek všech filmových nadšenců provází. Ať už se jedná o samotné projekce, doprovodný program, diskuse s autory, nebo obyčejná lidská setkávání. Dnešní doba pořádání kulturních akcí příliš nepřeje, ale jak se říká, život jde dál. Možná, že programová nabídka příštího roku bude už jen ohlédnutím za náročnou dobou těchto měsíců. A teď už je jen na Vás, abyste doplnili další důvody, proč na konci října navštívit jihlavský dokumentární festival. Těšíme se, že se o ně s námi podělíte na sociálních sítích a označíte je #krajvysocina.

*Krásné čtyřadvacáté narozeniny
ti Ji.hlavo přeje Kraj Vysočina*

Twenty Four Reasons Why Not to Miss
the 2020 Ji.hlava International Documentary Film Festival

To start with, let's remember this festival is one of the most important film festivals dedicated to documentary cinema on global scale, and the largest in Central and Eastern Europe. Every year, it offers the very best of current documentary films, and renowned directors do not even need a map anymore to find their way to the city of Jihlava and the Vysočina Region, the region of beautiful nature, rich history, remarkable monuments and warm-hearted people. Anyone who has ever visited the Ji.hlava festival can confirm that this feast of documentary film enthusiasts is known for its unique creative vibe. This is true of the screenings, off-programme, Q&As as well as ordinary human encounters. These days are not very favourable to cultural events, but – as the saying goes – the show must go on. Perhaps, the next year programme will reflect these difficult months as the thing of the past. And now it is up to you to add other reasons to visit the Ji.hlava IDFF in the end of October 2020. We are looking forward to you sharing them on social media, using hashtag #krajvysocina.

*A very happy 24th birthday
from the Vysočina Region*

Vážení diváci,
ani si nedovedete představit, s jakou radostí Vás vítám na letošním, 24. ročníku Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava. Přiznám se, že jsem na začátku roku ani nedoufala, že se letos ještě vůbec něco uskuteční, protože nás vládní opatření sevřela jako past, ze které není úniku. Ale Marek Hovorka mě přesvědčil, že i v té pasti dokážeme najít kousek pro sebe, bavít se a diskutovat.

Tímto bych Markovi i celému jeho týmu chtěla poděkovat. Nestal se skeptickým jako já a ani na chvíli nezaváhal nad tím, jestli letošní ročník uspořádat. Přizpůsobil se, stejně jako bychom se této nové době měli přizpůsobit my všichni. Pozastavme na chvíli polemiku o tom, jestli jsou vládní opatření dobře nastavená, nebo ne, a zamysleme se nad tím, co můžeme každý změnit u sebe a co je pro nás opravdu důležité – kde nacházíme ve stínu své světlo a jak se s ním v temnotách pohybovat. Za mě to je rodina, zdraví a práce.

Ještě jednou děkuji za uspořádání festivalu i za Vaši účast.

Karolína Koubová
primátorka města

Dear visitors,
You can hardly imagine how happy I am to welcome you to the 24th edition of the Ji.hlava International Documentary Film Festival. I must admit that earlier this year, when we were trapped by unescapable government measures, I did not think it likely for the festival to take place in 2020. But Marek Hovorka convinced me that regardless the trap, we can find a little space for us to continue talking and enjoying ourselves.

I would like to thank Marek and his team for not being as sceptical as I was. Not having the festival this year simply did not cross his mind. He adapted to the new situation, just as we all should adapt. For now, let's stop arguing if the measures imposed by the government are reasonable or not and think about what everyone of us can do and what really matters to us – where we find light in the shadows and how we carry it through the darkness. For me, it is my family, health and my job.

My thanks go to the organizers and to the visitors.

Karolína Koubová
Mayor of Jihlava

Dokumentární tvorba je svědectvím, vykresluje obraz společnosti, proměny kultury, zachycuje důležité události a díky tomu si nachází cestu k divákům v každé době. Na rozdíl od jiných filmových žánrů se navíc snaží o věrné zachycení reality. Bude zajímavé sledovat, jak se do dokumentární tvorby promítne právě letošní rok a zda bude inspirací snímkům, které nám s odstupem umožní nahlédnout na aktuální dění jinou optikou.

Obdivuji práci pořadatelů jihlavského festivalu, kteří ani za těchto nesnadných podmínek nepolevili ve svém úsilí a Ji.hlavu připravili. Vám, návštěvníkům festivalu, děkuji, že české dokumenty podporujete, a přeji Vám inspirativní podívanou.

Petr Dvořák
generální ředitel České televize

Documentary cinema is a testimony; it paints a picture of society, capturing cultural changes and important events, thus always finding a way to approach audience regardless the times. But unlike other film genres, it also tries to capture reality. It will be interesting to see the ways this year's events will be reflected in documentary cinema; perhaps, some films will allow us to look at the current goings-on with hindsight and from a different perspective.

I admire the efforts of the festival organizers, who did not give in and prepared the Ji.hlava festival against the odds. I would also like to thank you, the festival visitors, for supporting Czech documentary cinema, and I hope you will have a wonderful time.

Petr Dvořák
Director General of Czech Television

Vážení festivaloví hosté,
ani ve chvílích, kdy společnost zažívá drtivý dopad celosvětové pandemie na ekonomiku a kulturu, nesmíme zapomínat na rozvoj kulturního myšlení. Za současné situace je víc než kdykoliv předtím nutné zachovat si zdravý rozum, sdílet myšlenky a mít vůli nevzdávat se ani ve chvílích zdánlivé beznaděje. Udržet hlavu vztyčenou má za cíl i festival dokumentárních filmů Ji.hlava. A svoji podporu festivalu vyjádřil také Český rozhlas jako hlavní mediální partner. Stanice Českého rozhlasu připravily pro festivalové návštěvníky výběr toho nejlepšího z rozhlasové tvorby, od audiodokumentů přes hudební večery, moderované talkshow až po tematické diskuse. Festivalu i všem jeho příznivcům a návštěvníkům přeji, aby především tento ročník byl inspirací pro každého z nás.

René Zavoral
generální ředitel Českého rozhlasu

Dear festival visitors,
Our society is being crushed by the weight of global pandemic and its impact on economy and culture, but despite the difficulties, we must not abandon the development of cultural thinking. In the current climate, it is more than ever before crucial to hold on to common sense, share our thoughts and find strengths not to give up even in seemingly hopeless moments. The Ji.hlava festival aims to hold its head high. And Czech Radio as the main media partner offers its support. Czech Radio channels have prepared the best of radio production, from audio documentaries to music evenings, talk shows and discussions on different issues. I wish the festival and all of its sympathizers a particularly inspiring edition.

René Zavoral
Director General of Czech Radio

Vážení přátelé dokumentárního filmu, program Evropské unie Kreativní Evropa podporuje vývoj, propagaci a distribuci evropských filmů a také několik desítek filmových festivalů napříč Evropou. Mezinárodní festival dokumentárního filmu Ji.hlava patří již řadu let mezi ně.

V roce 2021 program Kreativní Evropa vstoupí do dalšího programového období. Podpora filmových festivalů, a především jejich vzájemné spolupráce bude pokračovat i nadále, stejně jako podpora dalších úspěšných aktivit programu Kreativní Evropa. Jak řekl evropský komisař pro vnitřní obchod Thierry Breton na Evropském filmovém fóru, které proběhlo v rámci benátského filmového festivalu, nemůžeme uvažovat o EU bez kultury. Návrh nového rozpočtu programu Kreativní Evropa proto slibuje navýšení minimálně o 17 %, ze 1,46 mld. eur na 1,64 mld. eur.

Jsem ráda, že Kancelář Kreativní Evropa může s festivalem Ji.hlava spolupracovat. Jihlavského festivalu si vážím nejen jako místa otevřené debaty o filmu, ale i jako akce, která přichází se zajímavými inovacemi a dokáže je rozvíjet, ať je to projekt Emerging

Dear friends of documentary cinema, The EU's Creative Europe supports development, promotion and distribution of European films and also several dozen film festivals across Europe. The Ji.hlava International Documentary Film Festival has been one of them for years.

In 2021, the Creative Europe programme enters the new programming period. However, it will continue to support film festivals, especially their mutual collaboration, as well as other activities that have proved successful. As Thierry Breton, European Commissioner for Internal Market, said at the European Film Forum held at the Venice festival, "There is no EU without culture." The proposed budget for Creative Europe promises an increase of 17%, from EUR1.46 billion to 1.64 billion.

I am glad the Creative Europe Office can work with the Ji.hlava festival. I appreciate the festival as a platform for open-minded discussions about film and as an event that introduces and further develops interesting innovations, such as Emerging Producers project, which has evolved into an educational programme with the support of Creative Europe, or Inspirational

Producers, jenž se postupně stal vzdělávacím programem s podporou Kreativní Evropy, anebo Inspirační fórum, které se z původní debaty rozrostlo ve velkou strukturovanou konferenci.

Doufám proto, že program Kreativní Evropa bude i nadále patřit k partnerům jihlavského festivalu, a přeji celému festivalovému týmu nejen tento, ale ještě mnoho dalších úspěšných ročníků.

Daniela Staníková
Kancelář Kreativní Evropa

Forum, which has grown from discussions to a big structured conference.

I hope that the Creative Europe will continue its partnership with the Ji.hlava festival and I wish the festival team a lot of success this year and for many years to come.

Daniela Staníková
Creative Europe Office

SOUTĚŽNÍ SEKCE
COMPETITIVE SECTIONS

Příkop Finfinnee / Rift Finfinnee, Daniel Köster, DEU, 2020, 79 min

Vágní terén / Terrain Vague, *Edward Kihn, USA, 2020, 47 min*

Bílá na bílé / White on White, *Věra Čáková, SVK, CZE, 2020, 74 min*

Nahnutý člověk / A Man Leaning, *Marie-Violaine Brincard, FRA, 2020, 94 min*

*O koncích / On Endings,
Liryc Dela Cruz, ITA, PHL, 2020,
82 min*

*Mizející / Dissipatio,
Filippo Ticozzi, ITA, 2020, 40 min*

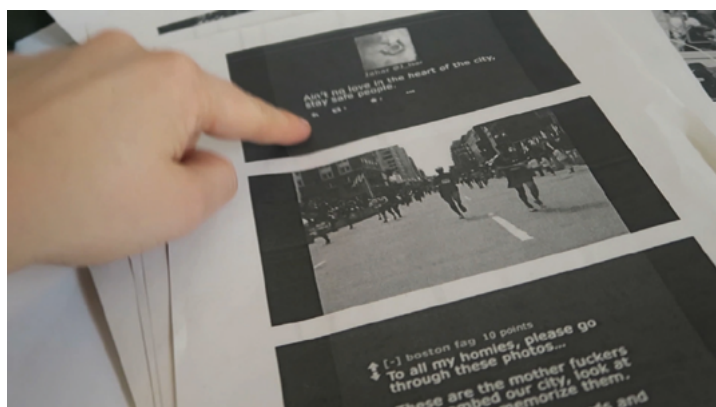
Jak Bůh hledal Karla / Once Upon
a Time in Poland, *Vit Klusák, Filip
Remunda, CZE, POL, SVK, 2020, 90 min*

Jeden říká ne / One Says No, *Dayong Zhao, CHN,
2020, 97 min*

Forenzničení / Forensickness,
Chloé Galibert-Lainé, FRA, DEU, 2020,
40 min

Duchové: Dlouhá cesta domů / Ghosts: Long Way Home, *Tiago Siopa, PRT, 2019,*
119 min

Dům / A House, *Judith Auffray, FRA, CHE, 2019,*
82 min

*Gevarova země / Gevar's Land, Qutaiba
Barhanji, FRA, QAT, 2020,
78 min*

*Interregnum / Interregnum, Fernando
Gómez-Luna, César Souto Vilanova,
ESP, 2020, 99 min*

*Nagastyle / Nagastyle, Nagnath Kharat, IND,
2020, 93 min*

ZAHO ZAY / ZAHO ZAY, *Georg Tiller, Maéva Ramatovoana, AUS, MDG, 2020, 79 min*

Vlastní domov / Home of One's Own,
Ruba Atiyeh, LBN, JOR, EGY, 2020
80 min

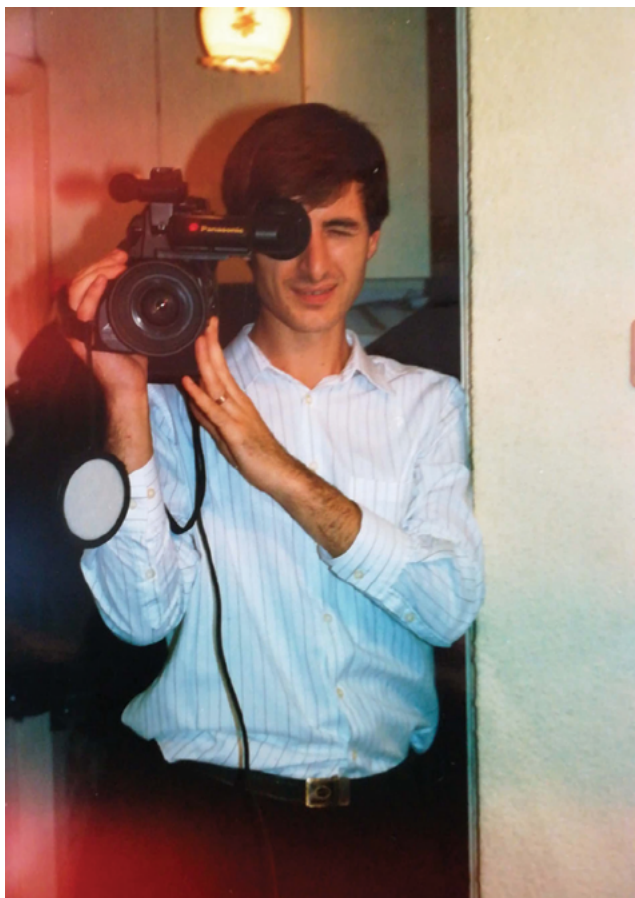
Sounáležitost / Belonging, Tea Lukáč, SRB, 2020, 50 min

Uprchlíci jsou tu vítáni / Refugees Are Welcome Here, Tomáš Rajča, SVK, POL, DEU, GRC, HRV, HUN, SVN, CZE, AUT, SRB, 2020, 97 min

Naproti sobě / Us Against Us, Andra Tárara, ROU, 2020, 74 min

Antigona – Jak se opovažuje-
me? / Antigona – How Dare
We!, *Jani Ševc*, *SVN*, 2020,
87 min

Krajina Zero / Landscape Zero, *Bruno Pavić*,
HRV, 2020, 71 min

POSLEDNÍ OBRAZ / THE LAST IMAGE,
Judith Ždešar, AUT, 2020, 70 min

Lotyšští kojoti / Latvian Coyote,
Izars Žvierdis, LVA, 2020, 90 min

Cesta kolem domova za 60 dní / Journey around the
home in 60 days, *Alexandru Solomon, Alina Manolache,
Andra Tarara, David Schwartz, Laura Pop, Vlad Petri,
Teona Galgopiu, ROU, 2020, 83 min*

Mezi námi / Between Us,
Dorota Proba, POL, 2020, 53 min

Poslední rytíři pravice / Last Knights
of the Right Side, *Michał Edelman, POL,*
2020, 67 min

Vytáhněte je na světlo / Take Them Into the Light, *Ioana Grigore, ROU,*
2020, 32 min

Čas je / Time is, Žaur Kourazov, BEL, RUS, 2020, 20 min

Jochen / Jochen, Daniel Füll, AUT, 2020, 47 min

Nová směna / A New Shift,
Jindřich Andrš, CZE, 2020, 90 min

Míri Fajta / Míri Fajta, Petr Kačírek, Martin Chlup,
CZE, 2020, 73 min

Osobní život díry / Personal Life of a Hole, Ondřej Vávřečka, CZE, 2020,
62 min

Bílá na bílé / White on White, Viera Čákanová,
SVK, CZE, 2020, 74 min

Jan Jedlička: Stopy krajiny / Traces of a
Landscape, Petr Žáruba, CZE, ITA, 2020, 65 min

Jsmo epicentry zemetřesení / We Are Epicentres of
the Earthquake, Tomáš Hlaváček, CZE, 2020,
41 min

Jak Bůh hledal Karla / Once Upon a Time in Poland,
Vít Klusák, Filip Remunda, CZE, POL, SVK, 2020, 90 min

Alchymická pec / Alchemical Furnace, Adam Olha, Jan Daňhel, CZE, 2020,
117 min

Pripyat Piano / Pripyat Piano,
Eliška Čílková, CZE, 2019, 18 min

Poutí krkonošská / Pilgrimage to the Mountains, Karel Čtveráček, CZE,
2020, 82 min

Věčný Jožo / Eternal Jožo, Jan Gogola ml.,
CZE, 2020, 70 min

Vlci na hranicích / Wolves at the Borders,
Marin Páv, CZE, 2020, 79 min

Bílá pláž / The White Beach,
Sebastian Mez, DEU, 2020, 15 min

Fascinace

CZ EN

Barokní žena (č. 7-11) / Baroque Femina (Nr.7-11), Péter Lichter,
HUN, 2020, 16 min

Ďábel měl jiné plány (2. akt) / The Devil Had
Other Plans (Act II), *Gabi Silberstein, GBR,*
2020, 14 min

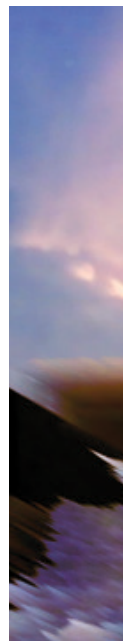
DOVOLENÁ U MOŘE NADVLÁDY
/ HOLIDAY IN THE SEA OF
SUPREMACY, *Roger Horn, DEU, 2020,*
5 min

Bitevní pole / Battlefield, *Silvia Biagioni, Andrea Laudante, ITA,*
2020, 10 min

Lesk / Shimmer, Betty Blitz, AUT, 2019, 4 min

*HUMUS / HUMUS, Antonin De Bemels, BEL, 2019,
7 min*

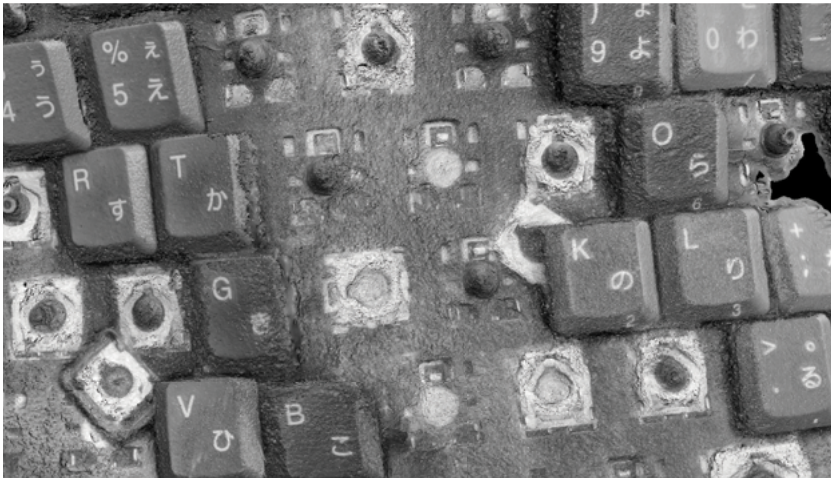
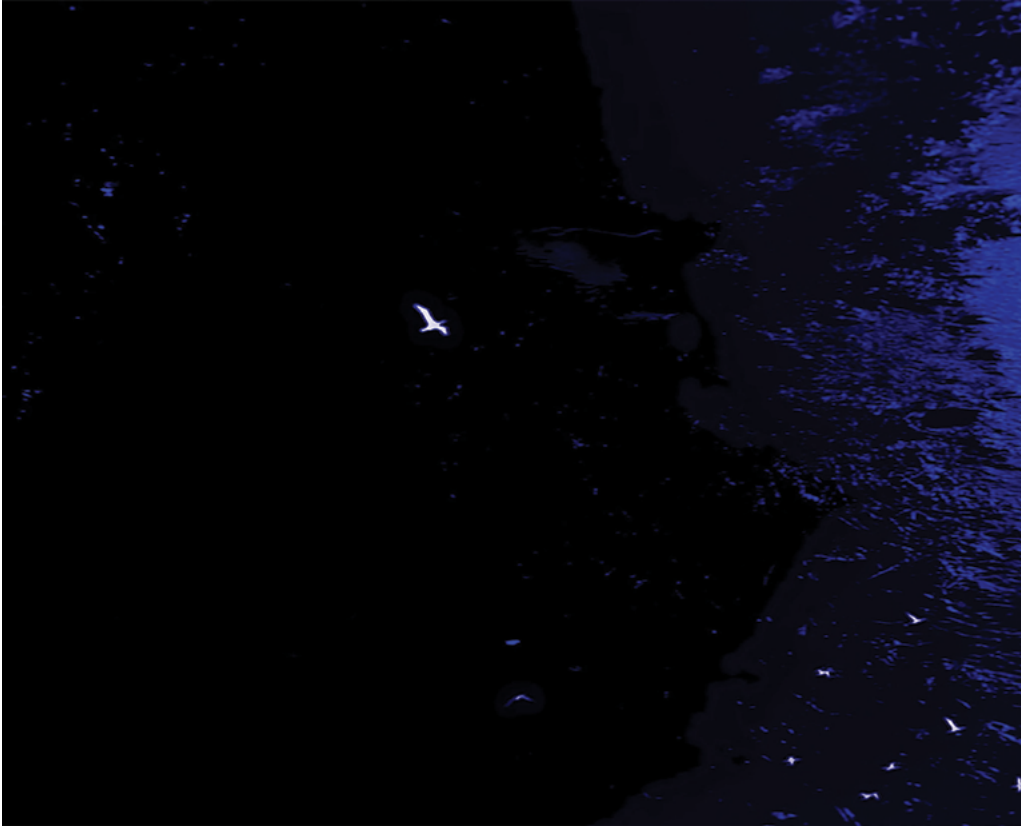

*Na cestě do Syrakus / On The Way To Syracuse,
Patrick Bokanowski, FRA, 2020, 6 min*

*Jsme bez / We Are Without, S.J. Ramir, AUS, NZL, 2020,
3 min*

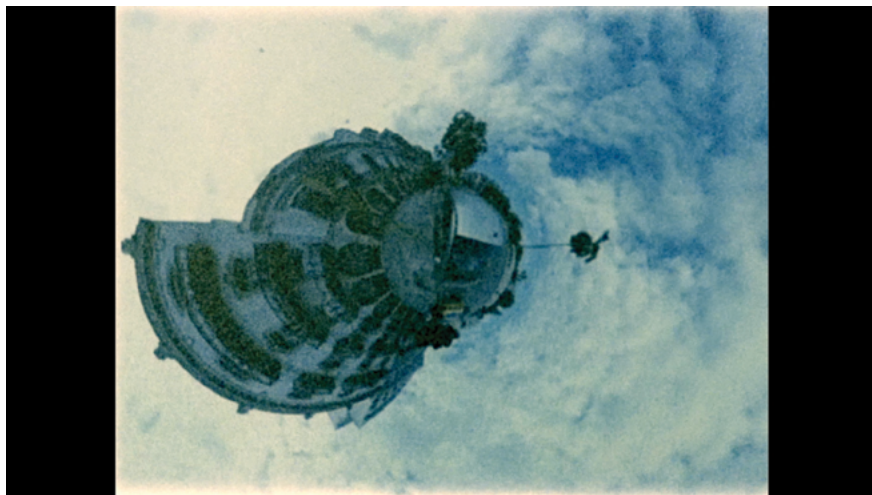
Laomedecia / Laomedecia, *Yuyin Moon*, USA, 2019, 11 min

Drahá Daisy, / Dear Daisy, *Yoshiki Nishimura*,
JPN, 2020, 10 min

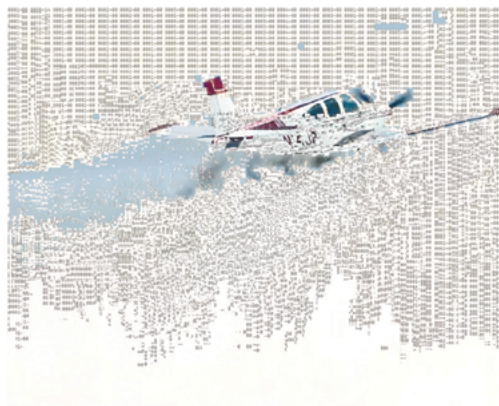

*Binh / Binh, Fam Ostin,
VNM, KOR, THA, SGP, 2020, 22 min*

*UTOPIE 360° / UTOPIA 360, Ampudia Violenca,
CUB, 2020, 7 min*

Tanec luny / Lunar Dances, *Colectivo Los Ingrátidos, MEX,*
2020, 9 min

Před zhroutilím Mont Blancu / Before the
Collapse of Mont Blanc, *Jacques Perconte,*
FRA, 2020, 16 min

PAMĚŤ doteku (VIETNAM) / TOUCH
Memory (VIETNAM), *Mike Hoolboom,*
Josephine Bérthou, CAN, 2020, 14 min

stopovaná / tracked, *SeoungHo Cho, USA,*
KOR, 2020, 5 min

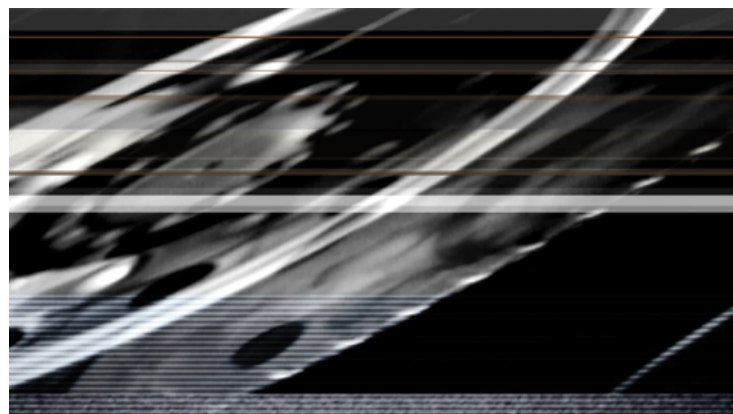
Zůstaň, pokud můžeš/Jdi,
když musíš / Stay If You
Can/Go If You Must,
Elysa Wendi, HKG, SAR,
CHN, 2019, 12 min

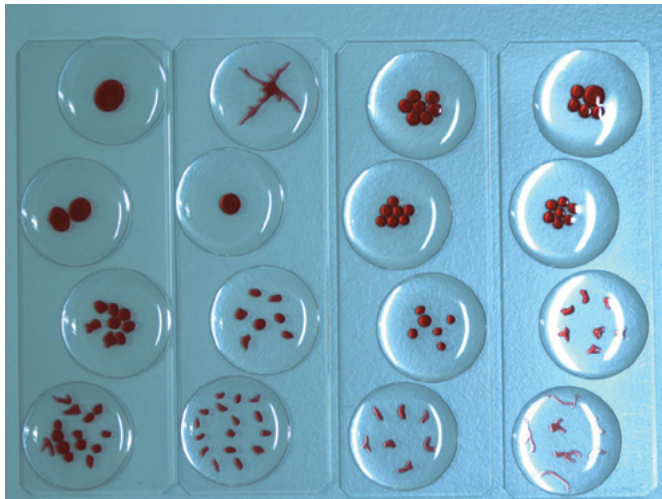
Význam mezer / Shashin no Ma,
Tetsuya Maruyama, BRA, JPN, USA,
2020, 6 min

Tenkrát / Once Upon a Time,
Ji-Joon Park, KOR, GBR, 2020, 5 min

Kapky / Droplets, Jitka Čejková, CZE, 2018, 5 min

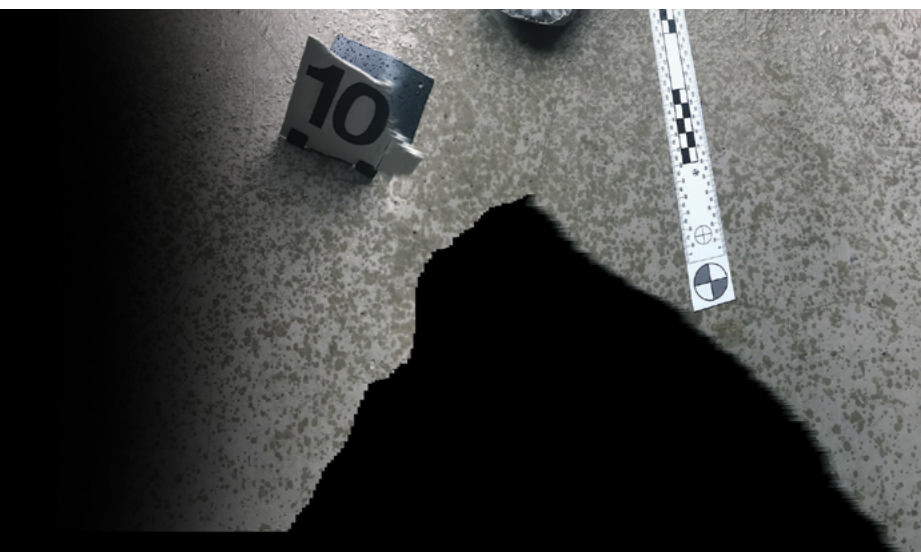

Edible Water Bottles / Edible Water Bottles,
Anežka Horová, CZE, 2020, 3 min

Autopotrét jako pochybnost / Self-portrait as
Doubt, *František Fekete, CZE, 2020, 15 min*

Fever Dream / Fever Dream,
Marina Hendrychová, CZE, 2020, 4 min

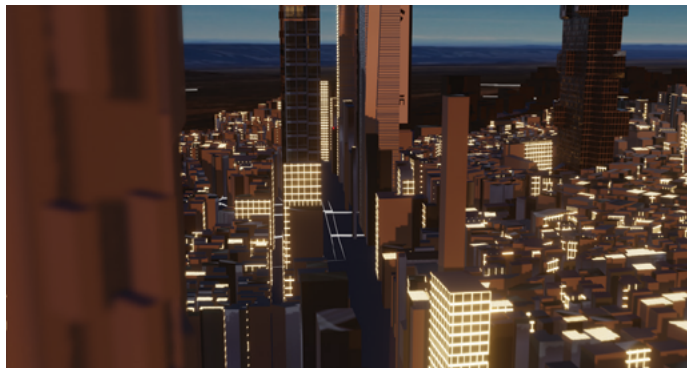

Katastrofa / Catastrophe, *Žbyněk Baladrán, CZE, 2019,*
6 min

Krásně svít a krásně hledí, z uší roste krasohled / Sparkly shiny brightly see, kaleidoscope grows from ears, *Tereza Chudáčková, Klára Ondráčková, CZE, 2020, 8 min*

Krátká improvizace na to, co Jacob Appelbaum nazval „selektorem“ / Short improvisation on whatever Jacob Appelbaum meant when he wrote “selector”, *Daniël Burdā, CZE, 2020, 3 min*

Místo / A Place, *Tomáš Rampula, CZE, 2020, 13 min*

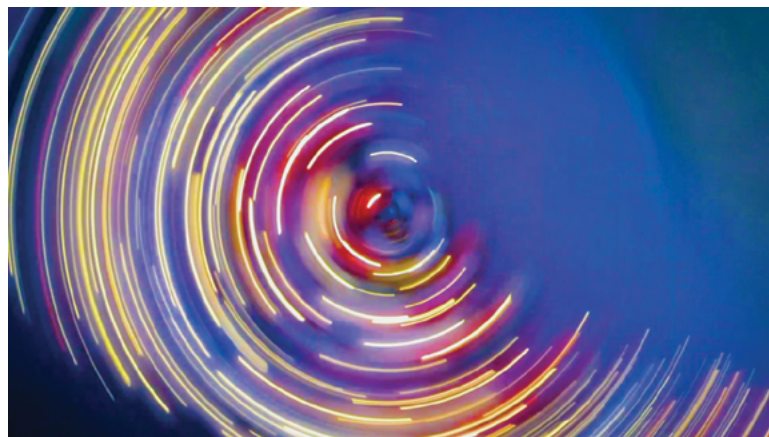
Phantom Skies / Phantom Skies, Ales Žibek, CZE, 2020,
7 min

Muladhara / Muladhara, Martina Kostelanská,
CZE, 2020, 2 min

14,4V17.11. / 14,4V17.11., Vladimír Turner,
CZE, 2020, 4 min

Podle čaroděje / After The Magician, *Lea Petříková, CZE, 2020, 18 min*

Resonare De INTER Solaris / Resonare De INTER Solaris,
Kryštof Brůha, CZE, 2020, 14 min

Výmezení / Delimitation, Tereza Věpřelová, CZE,
2020, 15 min

To jsem já / It's me, Tomáš Svoboda,
CZE, 2020, 4 min

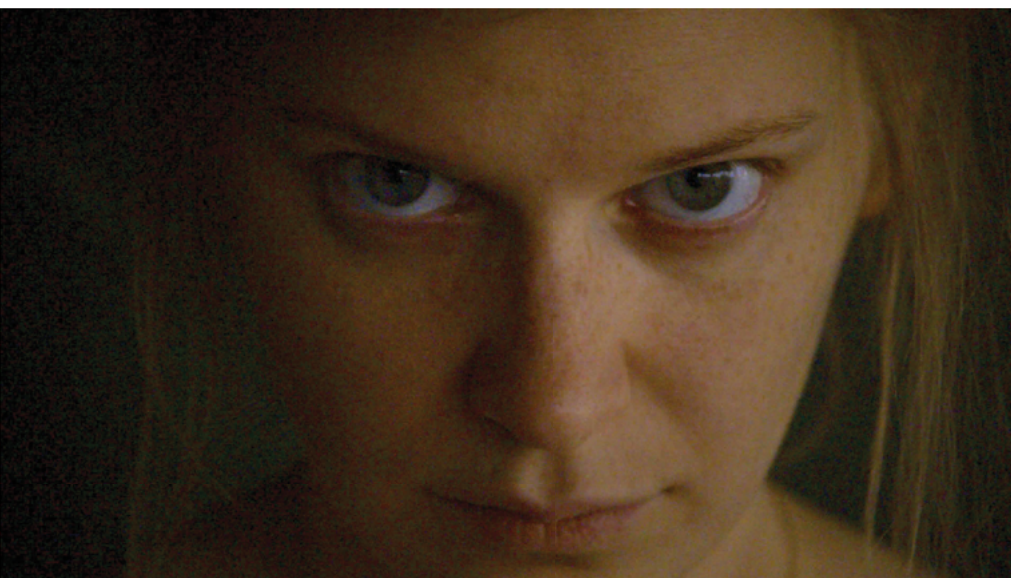
Zůstane to mezi námi, řekl / Nobody
needs to know about this, he said,
Ester Grohová, CZE, 2020, 4 min

84 / 84, Daniel Santiago Cortés, COL, 2020, 13 min

Náše každodenní práce / Our daily work, Lucia Chicos, ROU, 2019, 19 min

Manifest / Manifest, Asa Rytter, DNK, 2019, 24 min

*Experiment Katja / Eksperiment Katja,
Eleonore de Montesquiou, EST, 2020,
18 min*

DACHLA: FILM A ZAPOMENUTÍ / DAKHLA: CINEMA
AND OBLIVION, *Arturo Dueñas Herrero, ESP, 2020, 13 min*

Solastralgic / Solastralgia,
Elaine Kersten, NLD, 2020, 19 min

And that still goes on today, the worker is still ripped off.

Guestlist / Guestlist, *Vladimír Turner, CZE, 2020,*
19 min

*Psi domova / Dogs of Home,
Daniela Repas, USA, BIH, 2020,
12 min*

*Helikónie / Heliconia, Paula Rodríguez
Polanco, FRA, COL, 2020, 27 min*

Paní Štastná / Mrs. Happy, *Nikola Klínger, CZE, 2020,*
16 min

První narozeniny po apokalypse / First
Birthday After the Apocalypse,
Farah Hasambegović, HUN, BIH, 2020, 7 min

Pozdravy z Myanmaru / Greetings from
Myanmar, *Sunniva Sundby Røiser,*
Andreas J. Røiser, MYA, NOR, 2020,
5 min

Protože lidé zmizí / For Men Go By, Assia
Piqueras, Thibault Vernet, FRA, 2019, 15 min

Oddělené světy / Worlds Apart,
Shin Tandar, MYA, DEU, 2020, 15 min

Padající hvězda / The Falling Star, Malo
Loïc, FRA, CZE, 2020, 18 min

Utugaq / Utugaq,
Iva Radivojević, USA, 2020, 27 min

Půlnoční děti / Midnight Kids,
*Vassilyevitch Maxence, FRA, 2020,
23 min*

Strážce mého bratra / My Brother's Keeper,
Laurence Topham, GBR, 2020, 21 min

Rudé taxi / Red Taxi, *Anonymous N/A,
USA, 2020, 14 min*

Vzdorující terén / Field Resistance, *Emily Drummer, USA, 2019,*
16 min

Rudá / Red, *Maddi Barber, ESP, 2020,*
22 min

Společná řeč / Common Language,
Vólia Chajkoustajaya, EST, BLR, 2019, 13 min

*Oeconomia / Oeconomia, Carmen Losmann,
DEU, 2020, 98 min*

*Pozorovateľna / The Viewing Booth,
Ra'anan Alexandrovicz, ISR, 2020, 70 min*

Návrat domů – Marina Abramovic a její děti / Homecoming – Marina Abramovic and Her Children, *Boris Miljkovic, SRB, 2020, 83 min*

Hongkongské okamžiky / Hong Kong Moments, *Zhou Bing, HKG, SAR, CHN, DEU, 2020, 90 min*

Skok / The Jump, *Giedre Žickyte, LTU, LVA, FRA, 2020, 90 min*

Vivos / Vivos, *Ai Weiwei*, DEU, MEX, 2020,
112 min

Kapitál v 21. století / Capital in the
21st Century, *Justin Pemberton*,
FRA, NZL, 2019, 103 min

Kampaň proti klimatu / The Campaign
Against the Climate, *Mads Ellersøe, DNF,
FIN, NOR, CHE, BEL*, 2020, 58 min

RES CREATA – Lidé a jiná zvířata /
RES CREATA – Humans and Other
Animals, *Alessandro Cattaneo, ITA, 2019,*
80 min

Dilema touhy / The Dilemma of Desire, *Maria Finitzo, USA,*
MEX, 2019, 107 min

Nadzemí / Overland, *Elisabeth Haerland, James,*
Revere La Noue, USA, ARE, GBR, ITA, ŽAF, MNG, AZE,
2020, 104 min

*Žít vodu / Living Water, Pavel Borecký, CZE,
JOR, CHE, QAT, 2020, 79 min*

*Útočiště / Sanctuary,
Alvaro Longoria, ESP, 2019, 74 min*

**BLACK
CINEMA
MATTERS**

DOPIS Z JEDNOHO Z REGIONŮ MÉ MYSLI JAMES BALDWIN

„Všechno, co běloši nevědí o černoších, přesně a neúprosně odhaluje, co nevědí sami o sobě.“

Černochoy v této zemi – a černoši v podstatě a z právního hlediska v žádné jiné zemi neexistují – vlastně učí, aby sami sebou opovrhovali od okamžiku, kdy spatří světlo tohoto světa. Tento svět je bílý a oni jsou černí. Bílí lidé mají moc, což znamená, že jsou černým nadřazení (a to ze své podstaty: stanovil to tak Bůh), a svět zná bezpočet způsobů, jak dát tento rozdíl najevo a nechat ho pocítit a vyvolat strach z něj. Dlouho předtím, než černošské dítě tento rozdíl vnímá, a ještě déle předtím, než ho pochopí, začíná na něj reagovat, začíná jím být ovládáno. Veškerá snaha dospělých připravit ho na osud, před kterým ho nemohou ochránit, způsobuje, že skrytě, v hrůze začíná čekat, aniž by si toho bylo vědomo, na svůj záhadný a neúprosný trest. Musí být „hodně“ nejen proto, aby vyhovělo rodičům a vyhnulo se jejich trestu; za jejich autoritou stojí další, bezejmenná a neosobní, jíž vyhovět je neskonale těžší, a je bezmezně krutá. A toto proniká do podvědomí dítěte prostřednictvím tónu, jakým jeho rodiče mluví, když ho napomínají a trestají nebo když mu projevují svou lásku; v náhlém, neovladatelném náznaku strachu, který zaslechne v hlase své matky nebo otce, když překročí určitou hranici. Neví, co je tou hranicí, a nedokáže se dobrat jejího vysvětlení, což je samo o sobě dosti děsivé, ale strach, který slyší v hlase dospělých, je ještě děsivější. Strach, který jsem třeba slyšel v hlase svého otce, když si uvědomil, že skutečně věřím, že mohu dělat všechno, co může dělat bílý chlapec, a jsem to odhodlaný dokázat, vůbec nebyl stejný jako strach, který jsem slyšel, když někdo z nás onemocněl nebo spadl ze schodů nebo se příliš vzdálil od domu. Byl to jiný strach, strach z toho, že dítě, které se vzepře předpokladům bílého světa, se vydává vstříc své zhoubě. Dítě díky Bohu nemůže

vědět, jak rozsáhlá a jak nelítostná je povaha moci, jak neuvěřitelně krutě se k sobě lidé chovají. Reaguje na strach v hlase svých rodičů, protože rodiče jsou pro něj mírou světa a bez nich nemá žádnou ochranu. Bránil jsem se, jak jsem si myslel, strachu vyvolávanému ve mně otcem tím, že jsem si připomínal, že je velmi staromódní. Pyšnil jsem se také tím, že už vím, jak ho přechytračit. Bránit se před strachem prostě znamená pojistit si, že jednoho dne vás strach porazí; strachu je třeba se postavit. Co se chytrosti týče, není pravda, že stačí k přežití – tedy v případě, že chce člověk skutečně žít.

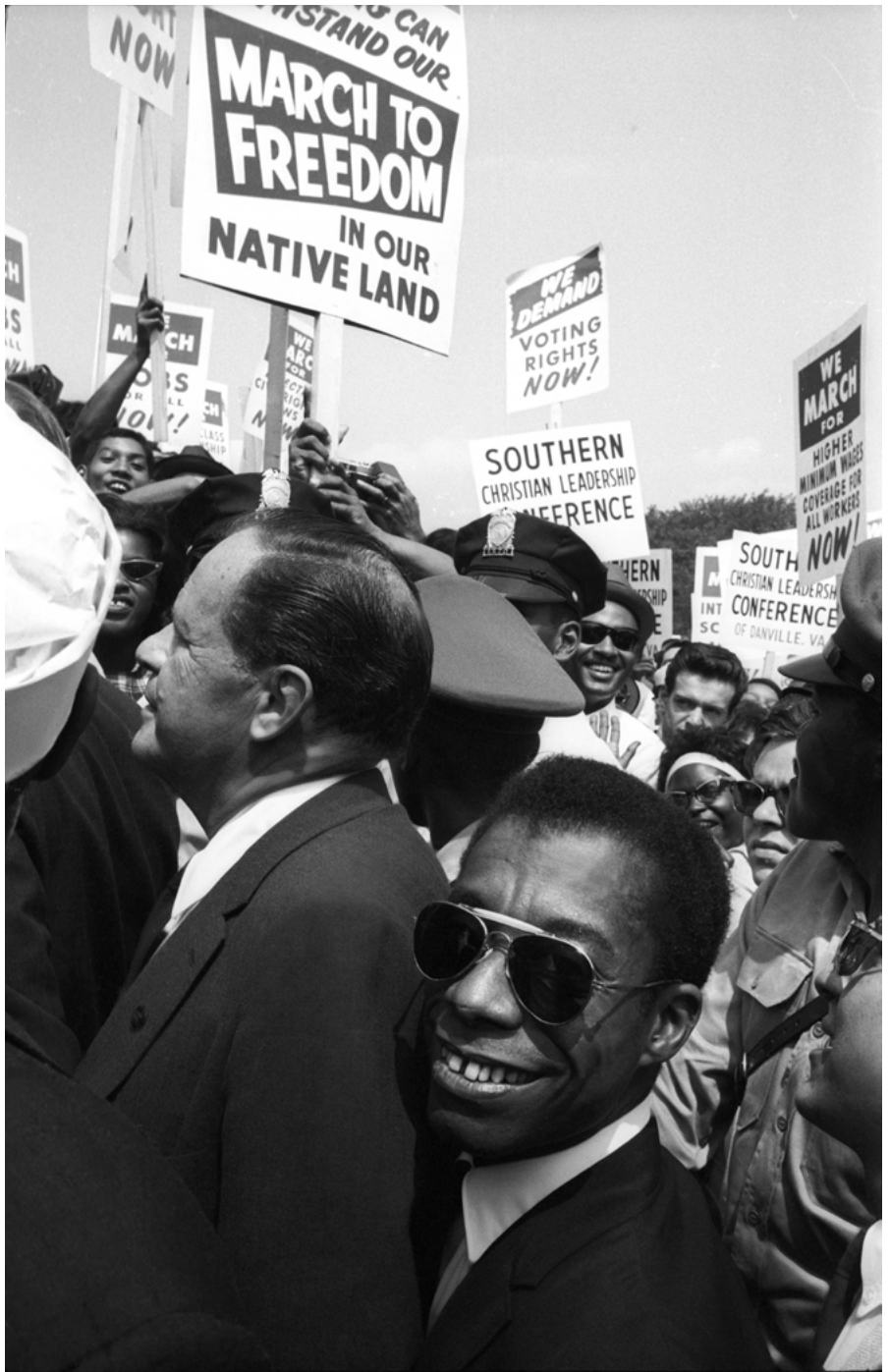
Ve společnosti, která je zcela nepřátelská a ze své povahy se zdá být odhodlaná srazit vás – která srazila tolik jiných v minulosti a sráží jich tolik každý den –, začíná být téměř nemožné rozpoznat skutečnou újmu od domnělé. Člověk se může velmi rychle přestat o takové rozlišení snažit a nejhorší na tom je, že se o to obvykle přestane snažit, aniž by si to uvědomil. Všichni dveřníci a všichni policisté jsou dnes například v mých očích naprosto stejní a můj přístup k nim má za cíl prostě je zastrašit, než mohou zastrašit oni mě. Bezpochyby se v jisté míře dopouštím nespravedlnosti, ale tu míru nelze omezit, protože nemohu riskovat a předpokládat, že lidskost těchto lidí je pro ně skutečnější než jejich uniforma. Většina černochoů nemůže riskovat předpoklad, že lidskost bělochů je pro ně skutečnější než barva jejich pleti. A to vede, nepostřehnutelně, leč nevyhnutelně, ke stavu myslí, kdy je pro člověka, jenž se dávno naučil očekávat to nejhorší, velmi snadné v to nejhorší uvěřit. Nejsou slova, která by dostatečně vyjádřila brutalitu, s jakou se v této zemi zachází s černochoy, ač to bílí velmi neradi slyší. Černoch zpočátku prostě nechápe – a toto rovněž nelze dostatečně vyjádřit slovy –, proč s ním běloši takto zacházejí; neví, čím si to zasloužil. A jakmile si uvědomí, že zacházení, kterého se mu dostává, nesouvisí s tím, co udělal, že snaha bělochů zničit ho – protože nic jiného to není – je naprosto bezdůvodná, není pro něj těžké pokládat bělochy za zloduchy. Hrůzy života amerického černochoa zatím příliš nenacházejí vyjádření v jazyce. Utajení jeho zkušenosti, která teprve proniká do jazyka a která je popírána či přehlížena v oficiálních i běžných projevech – odtud idiom

negr –, dodává na důvěryhodnosti každému systému, který předstírá, že se jí snaží objasnit. A ve skutečnosti byla pravda o člověku černé pleti coby historickém subjektu a lidské bytosti před ním samým skryta, záměrně a krutě; síla bílého světa je ohrožena pokaždé, když černocho odmítne přijmout definice bílého světa. Proto je tu všemožná snaha srazit černocho k zemi – byla tu nejen včera, ale je tu i dnes.

Je krajně nepravděpodobné, že černoši se někdy dostanou ve Spojených státech k moci, protože tvoří přibližně pouze devítinu tohoto národa. Nejsou na tom stejně jako Afričané, kteří se snaží získat zpět svou půdu a zbavit se koloniálního jha a zotavit se z koloniální zkušenosti. V situaci černochoů se skrývá jiné nebezpečí, a to jak pro černocho coby černocho, tak pro zemi, jíž je tak souženou a sužující součástí. Americký černocho je jedinečným stvořením; nemá nikde žádný protějšek ani předchůdce. Muslimové na to reagují tím, že černocho označují za „takzvaného amerického černocho“ a nahrazují jména zděděná z otroctví písmenem „X“. Je skutečností, že každý americký černocho slyší na jméno, které původně patřilo bílému muži, jehož otrokem byl. Mně říkají Baldwin, protože jsem byl buď prodán svým africkým kmenem, nebo z něj unesen do rukou bílého křesťana jménem Baldwin, který mě přinutil pokleknout pod křížem. Jsem tedy, jak od pohledu, tak ze zákona, potomkem otroků v bílé protestantské zemi a právě toto znamená být americkým černochem, právě tím on je – uneseným pohanem, kterého prodali jako zvíře a stejně tak s ním zacházeli, koho kdysi označila americká ústava za „tři pětiny“ člověka a kdo, podle rozhodnutí ve věci Dred Scott, neměl žádná práva, která by musel běloch respektovat. A dnes, sto let po své formální emancipaci, zůstává – snad s výjimkou amerického Indiána – nejpopovrhovanějším tvorem v této zemi. Skutečná změna situace černochoů tedy jednoduše není možná bez zcela radikálních a dalekosáhlých změn v americké politické a sociální struktuře. A je zřejmé, že bílí Američané nejsou jen prostě neochotní tyto změny provést, ale z velké části natolik zlenivěli, že si je ani nedokážou představit. Je třeba dodat, že ani černocho samotný již nevěří v dobrou vůli bílých Američanů – pokud v ni vůbec

kdy věřit mohl. Černoch objevil, a to na mezinárodní úrovni, moc zastrašovat, kterou měl v soukromí vždy, ale doposud jí mohl pouze v soukromí manipulovat – často k soukromým účelům, vždy k účelům omezeným.

Tato minulost, minulost černého muže, minulost ve znamení lana, ohně, mučení, kastrace, vraždění novorozeňat, znásilňování; smrti a ponížení, strachu ve dne v noci, strachu až do morku kostí; pochyb o tom, že je hoden života, neboť mu ho všichni kolem odpírali; lítosti nad jeho ženami, nad jeho přibuzenstvem, nad jeho dětmi, které potřebovaly jeho ochranu a které on ochránit nemohl; zlosti, nenávisti a vraždy, nenávisti vůči bělochům tak hluboké, že se často obracela proti němu a jeho vlastnímu lidu a znemožnila veškerou lásku a důvěru, veškerou radost – tato minulost, tento nekonečný zápas o dosažení a odhalení a potvrzení lidské identity, lidské autority, však má v sobě navzdory vší své hrůze i cosi nesmírně krásného. Nechci být sentimentální, co se utrpení týče – toho je bezpochyby vždy více než dost –, ale lidé, kteří nemohou trpět, nemohou nikdy dospět, nemohou objevit sebe samé. Muž, který je den co den nucen vyrvat své mužství, svou identitu, z ohně lidské krutosti, který plane, aby ho zničil, ví, pokud své úsilí přežije, a dokonce i když ho nepřežije, něco o sobě a lidském životě, co žádná škola na světě – a vskutku ani žádná církev – nedokáže naučit. Dosáhne své vlastní autority a ta je neotřesitelná. Aby si zachránil život, je totiž nucen nahlížet pod povrch, nebrat nic jako samozřejmost, naslouchat významu za vyřčenými slovy. Pokud někdo pokaždé znovu přežije to nejhorší, co život může přinést, přestane ho nakonec ovládat strach z toho, co může život přinést; vše, co přinese, je třeba snášet. A na této úrovni zkušenosti začíná být vlastní zahořklost snesitelná a nenávist se stává příliš těžkým břemenem. Pojetí života zde tak stručně a nedostatečně načrtnuté představuje zkušenost celých pokolení černochů a pomáhá vysvětlit, jak přežili a jak byli schopni zplodit děti předškolního věku, které procházejí davem do školky. Útočit nepřetržitě na mohutnou a netečnou pevnost bílé nadřazenosti, jako to černoši v této zemi tak dlouho činí, vyžaduje velkou sílu a velkou protřelost.

Nechovat nenávisť k tomu, kdo nenávidí vás a šlape vám nohou po krku, vyžaduje velkou duchovní odolnost a neučit děti nenávidět si žádá ještě větší zázrak vnímavosti a dobroty. Černošští chlapi a dívky, kteří dnes čelí nepřátelskému davu, pocházejí z dlouhé linie nečekaných aristokratů – jediných skutečných aristokratů, které tato země kdy zplodila. Říkám „tato země“, protože jejich referenční rámec byl zcela americký.

„Problémem dvacátého století,“ napsal asi před šedesáti lety W. E. B. Du Bois, „je problém barevné linie.“ Děsivý a choullostivý problém, který ohrožuje, ne-li pokrývá veškeré americké snahy vybudovat lepší svět – zde, jinde, jednoduše kdekoliv. Z tohoto důvodu je nyní třeba přehodnotit vše, v co, jak se sami domnívají, věří bílí Američané. Nežádoucí by bylo, kdyby se národy opět slučovaly na základě barvy své pleti. Dokud však my na Západě přisuzujeme barvě hodnotu, jíž ji obdařujeme, znemožňujeme spodině, aby se konsolidovala podle jiného principu. Barva pleti není lidská nebo osobní realita; je to realita politická. Takto rozlišovat je však natolik obtížné, že Západ tohoto rozlišení zatím nebyl schopen. A uprostřed této strašlivé bouře, tohoto ohromného zmatení, stojí černí příslušníci tohoto národa, kteří nyní musí sdílet osud národa, jenž je nikdy nepřijal, do nějž byli přivezeni v okovech. Pokud tomu tedy tak je, není jiné volby než všemožně se vynasnažit tento osud změnit, a to bez ohledu na rizika – vypovězení, věznění, mučení, smrt. V zájmu našich dětí, aby byl účet, který budou muset zaplatit, co nejnižší, je třeba dát si pozor a neutíkat se k iluzím – a hodnota přičítaná barvě kůže je vždy a všude a napořád iluzí. Víím, že žádám nemožné. Ale v naší době, jako v každé době, je nemožné to nejmenší, co lze žádat – a odvahu koneckonců dodává podívaná, kterou skýtá lidská historie obecně a historie amerického černocho zejména, neboť nevypráví o ničem menším než o neustálém uskutečňování nemožného.

Vybráno z: The New Yorker.

Žveřejněno v tištěném vydání ze 17. listopadu 1962.

HUMANISTICKÝ POHLED TONI MORRISON

- [32:49] A když skutečně chcete někomu něco brát, někoho utlačovat a někomu v něčem bránit, musíte mít důvod opovrhovat svou obětí. Tam, kde existuje rasismus jako myšlenka, veškerou sílu oběti vždy vysála hra s jeho sebejistotou. Je to vlastně onen červený plášť, kterým toreador mává býku před hlavou. Má jen rozptýlit, odvést býkovu pozornost od jeho síly a energie, zaměstnat ho něčím jiným, než na co by se měl soustředit. Kýženým důsledkem bylo vymezit černochoy jako reakci na přítomnost bělochů.
- [33:48] Nikdo si vlastně nemyslel, že černoši jsou podřadní. Ani Benjamin Franklin, ani pan Byrd, ani Theodore Roosevelt. Jen doufali, že se tak budou chovat. Jen doufali, že černoši uslyší coonské písně, uslyší posměšky, a budou plakat nebo zabíjet nebo se podvolí nebo začnou být jeden jako druhý. Nikdy si nemysleli, že černoši jsou líní – nikdy. Nejen proto, že dělali veškerou práci. Ale rozhodně doufali, že se nikdy nepokusí naplnit své ambice.
- [35:46] Je proto důležité vědět, kdo je skutečným nepřitelem, a znát účel, velice závažný účel, rasismu, což je rozptýlení. Odvádí vás od práce. Nutí vás donekonečna vysvětlovat důvod své existence. Někdo řekne, že nemáte žádný jazyk, a tak strávíte dvacet let dokazováním, že ho máte. Někdo řekne, že vaše hlava nemá řádný tvar, a tak pověříte vědce, aby se věnovali tomu, že má. Někdo řekne, že nemáte žádné umění, a tak ho někde vyšťouráte. Někdo řekne, že nemáte žádná království, a tak to někde vyšťouráte.
- [39:45] Rasová ignorance je věznice, ze které není úniku, protože nemá dveře. A instituce, vlády, domovy po celém světě řídí staří, prastarí muži a staré, prastaré ženy, kteří potřebují věřit ve svůj rasismus a potřebují, aby na ně oběti rasismu

soustředily veškeré své tvůrčí schopnosti. A jsou velmi snadno rozpoznatelní.

Jsou to ti nedůtkliví, kteří se nazývají hrdými, a jsou to ti přezíraví, kteří se nazývají vybíravými, a jsou to ti zlomyslní, kteří se nazývají spravedlivými. Vyžívají se v nezdarech těch, kteří nejsou jako oni; jsou to ti, kdo poměňují své bohatství zoufalstvím chudých. Jsou to ti, kdo poznají osobní úspěch jen tehdy, když najdou nedostatky v jiných rasových a etnických skupinách. Jsou ve věznicích, které si sami postavili, a jejich ignorance a jejich zabrzděný emocionální růst způsobuje, že jim zůstává rozum stát.

[40:16]

My jsme morální obyvatelé země. A popírat to znamená ležet ve vězení. Ale jistě, vyskytuje se tu krutost, a protože krutost ničí pachatele, stejně jako ničí oběť, je to nesmírně záhadná věc. Když se však podíváte na svět jako na jednu dlouhou brutální hru mezi „námi“ a „jimi“, narazíte na další záhadu. A to je záhada jizvy ve tvaru stromu a kanárka, který by mohl zpívat na koruně jizvy.

[42:06]

Vybráno z: Portland State University's Oregon Public Speakers Collection: "Black Studies Center public dialogue. Pt.2," May 30, 1975.

ÚRYVKY

TONI MORRISON

Má závislost na paměti jako důvěryhodném zdroji zažehnutí je zřejmě úzkostlivější než u většiny autorů beletrie – ne proto, že píšu (nebo chci psát) autobiograficky, ale protože si naléhavě uvědomuji, že píšu ve společnosti, která má výrazný rasový podtón a která může ochromit představivost, a také to dělá. Přívlastky poukazující na centralitu, marginalitu, minoritu, gesta přivlastněných a přivlastňujících si kultur a literárních dědictví, tlak na zaujetí postoje – to vše se objevuje, když mé věci čtou nebo kritizují nebo když tvořím. Je to nesnesitelný i nevyhnutelný stav. Kladou mi prapodivné otázky, nepředstavitelné, kdyby je položili jiným spisovatelům: Myslíte, že budete někdy psát o běloších? Není to strašné, být označována za černošskou spisovatelku?

Chtěla jsem, aby má představivost byla co nejméně zatížená a co nejzodpovědnější. Chtěla jsem vybudovat svět kulturně specifický i „bezrasový“. To všechno se mi jevilo jako projekt plný paradoxů a rozporů. Západní nebo evropští spisovatelé věří nebo se mohou rozhodnout věřit, že jejich dílo je přirozeně „rasy prosté“ nebo „rasy přesahující“. Zda tomu tak je, nebo není, to je jiná otázka – skutečnost je taková, že se tímto problémem netrápili. Mohou pokládat za samozřejmé, že tomu tak je, protože „postižení rasou“ jsou Ostatní – ať už jsou bílí, či ne. Takový je alespoň obecně vžitý názor. Pravda je ovšem taková, že „postižení rasou“ jsme všichni. Protože jsem chtěla stejnou suverenitu, musela jsem si vytvořit své vlastní beletristické projekty způsobem, který by, jak jsem doufala, osvobodil mě, mou práci a mou schopnost tu práci dělat. Měla jsem tři možnosti: zcela rasu ignorovat nebo se o to pokusit a psát o druhé světové válce nebo o domácích svárech bez odkazu na rasu. Tím by se však vymazala jedina, i když ne jediná, navýsost zásadní skutečnost dotýkající se mé existence a mé inteligence. Za druhé, mohla jsem se stát chladnokrevným „pozorovatelem“, který píše o rasovém

konfliktu anebo rasové harmonii. Pak bych však byla nucena propůjčit ústřední místo převzatým myšlenkám centrality a tématem by vždy a navždy byla rasa. Nebo, za třetí, jsem se mohla vydat na nové území: najít způsob, jak osvobodit svou představivost od toho, co ukládá a čím omezuje rasa, a prozkoumat důsledky její centrality ve světě a v životě lidí, o kterých jsem si tolik přála psát.

Vybráno z: Toni Morrison: Mouth Full of Blood. Essays, Speeches, Meditations. Chatto & Windus, 2019.

Coby ženy byly otrokyně ze své podstaty zranitelné vůči všem formám sexuálního nátlaku. Zatímco nejbrutálnější tresty mužů spočívaly v mrskání a mrzačení, ženy byly mrskány a mrzačeny a k tomu znásilňovány. Znásilnění bylo ve skutečnosti nemaskovaným vyjádřením otrokářovy ekonomické nadvlády a dozorcovy kontroly nad černoškami jako dělnicemi. Speciální týrání uplatňované na ženách proto usnadňovalo bezohledné ekonomické zneužívání jejich práce.

Angela Y. Davis: Women, Race & Class. 1981.

Rasová smlouva zakládá rasové uspořádání, rasový stát a rasový justiční systém, kde je jasně vymezen status bělošských a nebělošských obyvatel, ať již na základě práva, či zvyklosti. A účelem tohoto státu, na rozdíl od neutrálního státu založeného na klasické společenské smlouvě, je mimo jiné výslovně udržet a reprodukovat tento rasový pořádek, zajistit výsady a výhody plnohodnotných, bílých občanů a zachovat podřízenost nebělošských obyvatel.

Charles W. Mills: The Racial Contract. 1997.

Příběh dokládá v mnoha ohledech staré rčení: „Čím více se věci mění, tím více zůstávají stejné.“ Každá generace uplatňovala nové taktiky k dosažení stejných cílů – cílů, ke kterým se hlásili otcové zakladatelé. Argumenty a zdůvodnění omílané na podporu rasového vyloučení a diskriminace se v různých podobách měnily a vyvíjely, ale výsledek zůstal do značné míry stejný.

Michelle Alexander: The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness. 2010.

Za mého života, když člověk nemyslel na rasu, mohl si tím vysloužit znásilnění, bití, zabití. Když jste se po setmění zastavili na toaletu nebo na jídlo ve městě „zapadajícího slunce“,

mohli vás zatknout nebo jste mohli navždy zmizet. Pokud jste se v Chicagu nachomýtli ve špatné čtvrti, mohli na vás zaútočit běloši vyzbrojení baseballovými pálkami. FBI sestavila v roce 2009 zprávu o 3 816 případech rasově motivovaných trestných činů z nenávisti za tento jediný rok; 83 procent obětí byli lidé barevné pleti. Běloši jsou lidé, kterých je třeba se obávat, protože nemají výčitky, když vám ublíží – slovy nebo fyzickým násilím. Toto poučení se neustále potvrzuje. Protože jsme se jím řídili, dokázali jsme přežít. Oprostit se od toho je těžké.

*Thomas Norman DeWolf a Sharon Leslie Morgan:
Gather at the Table. 2012.*

Rasismus není emoce nebo stav mysli, jako nesnášenlivost, úzkoprsost, nenávist nebo zlomyslnost. Kdyby to tak bylo, bylo by snadné ho zdolat; většina lidí myslí věci po většinu času dobře a v každém případě obvykle věnuje své úsilí jiným cílům. Rasismus je v první řadě sociální praktika, což znamená, že je to čin a zdůvodnění činu, nebo obojí najednou. Rasismus bere vždy jako samozřejmost objektivní realitu rasy, jak je vymezena, a proto je důležité zohlednit jejich odlišnost. Zkratkovité vyjádření přetváří rasismus neboli něco, co dělá agresor, v rasu neboli v to, co je terčem, a to tak šikovně, že je to snadné přehlédnout.

*Karen a Barbara Fieldsovy: Racecraft. The Soul of Inequality
in American Life. 2014.*

To nás přivádí k dalšímu, stejně významnému ideálu, který Američané implicitně uznávají, ale k němuž se vědomě nehlásí. Američané věří v realitu „rasy“ jako vymezeného, nepochybného rysu přirozeného světa. Rasismus – potřeba přiřadit lidem rysy, které jsou jim vrozeny, a pak je ponižovat, degradovat a ničit – nevyhnutelně plyne z tohoto neměnného stavu. Rasismus je tak podáván jako nevinné dítě matky přírody a nezbývá než litovat převážení otroků z Afriky nebo

Cesty slz, stejně jako litujeme zemětřesení, tornáda nebo jiného jevu, na jehož vzniku se nepodílel člověk.

Ta-Nehisi Coates: Between the World and Me. 2015.

Přehled zpráv za Obamova působení často připomínal ročenku černošských úmrtí a vyvolával morbidní a depresivní dilema pro muže a ženy černé pleti. Proč se příslib a potenciál tak transformativního prezidentství ještě neprojevil v životech těch, kdo ho zvolili? Ani historické Obamovo prezidentství nedokázalo prolomit zavedený pořádek, kdy dodržovat pravidla nestačilo, aby byl člověk v bezpečí. Jakou ochranu nabídlo černé předsednictví, když, jak kdysi napsal James Baldwin, svět je bílý a my jsme černí?

Wesley Lowery: They Can't Kill Us All. 2016.

V několika posledních letech sílí hlasy barevných obyvatel spolu s rozsáhlým šířením videodůkazů brutality a nespravedlnosti vůči osobám barevné pleti posunuly naléhavost rasismu v Americe do popředí našeho povědomí. Rasa už není něco, co se lidé mohou rozhodnout přehlížet. Někteří z nás mluví celou dobu, ale nebyli jsme vyslyšeni. Jiní se pokoušejí zvednout hlas poprvé. Je to opravdu děsivá doba pro mnoho lidí, kteří si teď uvědomují, že Amerika není a nikdy nebyla oním utopickým tavicím kotlíkem, o kterém mluvili jejich rodiče a učitelé. Je to opravdu děsivá doba pro ty, kdo si právě teď uvědomují, nakolik bylo tolik lidí barevné pleti po celou tu dobu právem dotčených, rozzlobených a vyděšených.

Ijeoma Oluo: So You Want to Talk About Race. 2018.

Proč je problematické „nebýt rasistou“? Je to tvrzení, které označuje neutralitu: „Nejsem rasista, ale nejsem ani agresivně proti rasismu.“ V boji proti rasismu však neutralita neexistuje. Opakem slov „být rasistou“ není „nebýt rasistou“. Tím

opakem je „být antirasistou“. Jaký je v tom rozdíl? Člověk přijímá myšlenku rasové hierarchie jako rasista, nebo rasové rovnosti jako antirasista. Člověk buď coby rasista věří, že problémy mají svůj původ ve skupinách lidí, nebo coby antirasista nachází původ problémů v moci a politikách. Člověk buď coby rasista dovolí, aby přetrvávala rasová nerovnost, nebo se rasové nerovnosti postaví coby antirasista. Cosi mezi tím, kdy člověk „není rasista“, neexistuje. Vyhlášení neutrality slovy „nejsem rasista“ je zakrýváním rasismu.

Ibram X. Kendi: How to Be an Antiracist. 2019.

Ve vaší době se stalo něco výrazného. Je to důsledek fotoaparátů v telefonech, ubývající bílé populace v Americe, ostré odezvy na černé prezidentství, setrvačnost amerického rasismu, policejních zásahů k zajištění veřejného pořádku. Je to epifora našeho věku: ruce vzhůru, nestřílet, nemůžeš dýchat, nemůžeš běhat, nemůžeš si hrát, nemůžeš řídit auto, nemůžeš spát, nemůžeš přijít o rozum, pokud nejsi připravený přijít o život, mrtvý, mrtvý, mrtvý. Bědujeme a naříkáme – kolik ještě piet? Protestujeme proti jejich smrti, protestujeme za naše životy.

Imani Perry: A Letter to My Sons. 2019.

LETTER FROM A REGION IN MY MIND

JAMES BALDWIN

“Whatever white people do not know about Negroes reveals, precisely and inexorably, what they do not know about themselves.”

Negroes in this country – and Negroes do not, strictly or legally speaking, exist in any other – are taught really to despise themselves from the moment their eyes open on the world. This world is white and they are black. White people hold the power, which means that they are superior to blacks (intrinsicly, that is: God decreed it so), and the world has innumerable ways of making this difference known and felt and feared. Long before the Negro child perceives this difference, and even longer before he understands it, he has begun to react to it, he has begun to be controlled by it. Every effort made by the child’s elders to prepare him for a fate from which they cannot protect him causes him secretly, in terror, to begin to await, without knowing that he is doing so, his mysterious and inexorable punishment. He must be “good” not only in order to please his parents and not only to avoid being punished by them; behind their authority stands another, nameless and impersonal, infinitely harder to please, and bottomlessly cruel. And this filters into the child’s consciousness through his parents’ tone of voice as he is being exhorted, punished, or loved; in the sudden, uncontrollable note of fear heard in his mother’s or his father’s voice when he has strayed beyond some particular boundary. He does not know what the boundary is, and he can get no explanation of it, which is frightening enough, but the fear he hears in the voices of his elders is more frightening still. The fear that I heard in my father’s voice, for example, when he realized that I really believed I could do anything a white boy could do, and had every intention of proving it, was not at all like the fear I heard when one of us was ill or had fallen down the

stairs or strayed too far from the house. It was another fear, a fear that the child, in challenging the white world's assumptions, was putting himself in the path of destruction. A child cannot, thank Heaven, know how vast and how merciless is the nature of power, with what unbelievable cruelty people treat each other. He reacts to the fear in his parents' voices because his parents hold up the world for him and he has no protection without them. I defended myself, as I imagined, against the fear my father made me feel by remembering that he was very old-fashioned. Also, I prided myself on the fact that I already knew how to outwit him. To defend oneself against a fear is simply to insure that one will, one day, be conquered by it; fears must be faced. As for one's wits, it is just not true that one can live by them – not, that is, if one wishes really to live.

In a society that is entirely hostile, and, by its nature, seems determined to cut you down – that has cut down so many in the past and cuts down so many every day – it begins to be almost impossible to distinguish a real from a fancied injury. One can very quickly cease to attempt this distinction, and, what is worse, one usually ceases to attempt it without realizing that one has done so. All doormen, for example, and all policemen have by now, for me, become exactly the same, and my style with them is designed simply to intimidate them before they can intimidate me. No doubt I am guilty of some injustice here, but it is irreducible, since I cannot risk assuming that the humanity of these people is more real to them than their uniforms. Most Negroes cannot risk assuming that the humanity of white people is more real to them than their color. And this leads, imperceptibly but inevitably, to a state of mind in which, having long ago learned to expect the worst, one finds it very easy to believe the worst. The brutality with which Negroes are treated in this country simply cannot be overstated, however unwilling white men may be to hear it. In the beginning – and neither can this be overstated – a Negro just cannot believe that white people are treating him as they do; he does not know what he has done to merit it. And when he realizes that the treatment accorded him has

nothing to do with anything he has done, that the attempt of white people to destroy him – for that is what it is – is utterly gratuitous, it is not hard for him to think of white people as devils. For the horrors of the American Negro's life there has been almost no language. The privacy of his experience, which is only beginning to be recognized in language, and which is denied or ignored in official and popular speech – hence the Negro idiom – lends credibility to any system that pretends to clarify it. And, in fact, the truth about the black man, as a historical entity and as a human being, has been hidden from him, deliberately and cruelly; the power of the white world is threatened whenever a black man refuses to accept the white world's definitions. So every attempt is made to cut that black man down – not only was made yesterday but is made today.

Now, it is extremely unlikely that Negroes will ever rise to power in the United States, because they are only approximately a ninth of this nation. They are not in the position of the Africans, who are attempting to reclaim their land and break the colonial yoke and recover from the colonial experience. The Negro situation is dangerous in a different way, both for the Negro qua Negro and for the country of which he forms so troubled and troubling a part. The American Negro is a unique creation; he has no counterpart anywhere, and no predecessors. The Muslims react to this fact by referring to the Negro as “the so-called American Negro” and substituting for the names inherited from slavery the letter “X.” It is a fact that every American Negro hears a name that originally belonged to the white man whose chattel he was. I am called Baldwin because I was either sold by my African tribe or kidnapped out of it into the hands of a white Christian named Baldwin, who forced me to kneel at the foot of the cross. I am, then, both visibly and legally the descendant of slaves in a white, Protestant country, and this is what it means to be an American Negro, this is who he is – a kidnapped pagan, who was sold like an animal and treated like one, who was once defined by the American Constitution as “three-fifths” of a man, and who, according to the Dred

Scott decision, had no rights that a white man was bound to respect. And today, a hundred years after his technical emancipation, he remains – with the possible exception of the American Indian – the most despised creature in his country. Now, there is simply no possibility of a real change in the Negro's situation without the most radical and far-reaching changes in the American political and social structure. And it is clear that white Americans are not simply unwilling to effect these changes; they are, in the main, so slothful have they become, unable even to envision them. It must be added that the Negro himself no longer believes in the good faith of white Americans – if, indeed, he ever could have. What the Negro has discovered, and on an international level, is that power to intimidate which he has always had privately but hitherto could manipulate only privately – for private ends often, for limited ends always.

This past, the Negro's past, of rope, fire, torture, castration, infanticide, rape; death and humiliation; fear by day and night, fear as deep as the marrow of the bone; doubt that he was worthy of life, since everyone around him denied it; sorrow for his women, for his kinfolk, for his children, who needed his protection, and whom he could not protect; rage, hatred, and murder, hatred for white men so deep that it often turned against him and his own, and made all love, and trust, all joy impossible – this past, this endless struggle to achieve and reveal and confirm a human identity, human authority, yet contains, for all its horror, something very beautiful. I do not mean to be sentimental about suffering – enough is certainly as good as a feast – but people who cannot suffer can never grow up, can never discover who they are. That man who is forced each day to snatch his manhood, his identity, out of the fire of human cruelty that rages to destroy it knows, if he survives his effort, and even if he does not survive it, something about himself and human life that no school on earth – and, indeed, no church – can teach. He achieves his own authority, and that is unshakable. This is because, in order to save his life, he is forced to look beneath appearances, to take nothing for granted, to hear

the meaning behind the words. If one is continually surviving the worst that life can bring, one eventually ceases to be controlled by a fear of what life can bring; whatever it brings must be borne. And at this level of experience one's bitterness begins to be palatable, and hatred becomes too heavy a sack to carry. The apprehension of life here so briefly and inadequately sketched has been the experience of generations of Negroes, and it helps to explain how they have endured and how they have been able to produce children of kindergarten age who can walk through mobs to get to school. It demands great force and great cunning continually to assault the mighty and indifferent fortress of white supremacy, as Negroes in this country have done so long. It demands great spiritual resilience not to hate the hater whose foot is on your neck, and an even greater miracle of perception and charity not to teach your child to hate. The Negro boys and girls who are facing mobs today come out of a long line of improbable aristocrats – the only genuine aristocrats this country has produced. I say "this country" because their frame of reference was totally American.

"The problem of the twentieth century," wrote W. E. B. Du Bois around sixty years ago, "is the problem of the color line." A fearful and delicate problem, which compromises, when it does not corrupt, all the American efforts to build a better world – here, there, or anywhere. It is for this reason that everything white Americans think they believe in must now be reexamined. What one would not like to see again is the consolidation of peoples on the basis of their color. But as long as we in the West place on color the value that we do, we make it impossible for the great unwashed to consolidate themselves according to any other principle. Color is not a human or a personal reality; it is a political reality. But this is a distinction so extremely hard to make that the West has not been able to make it yet. And at the center of this dreadful storm, this vast confusion, stand the black people of this nation, who must now share the fate of a nation that has never accepted them, to which they were brought in chains. Well, if this is so, one has no choice but to do all in one's power

to change that fate, and at no matter what risk – eviction, imprisonment, torture, death. For the sake of one’s children, in order to minimize the bill that they must pay, one must be careful not to take refuge in any delusion – and the value placed on the color of the skin is always and everywhere and forever a delusion. I know that what I am asking is impossible. But in our time, as in every time, the impossible is the least that one can demand – and one is, after all, emboldened by the spectacle of human history in general, and American Negro history in particular, for it testifies to nothing less than the perpetual achievement of the impossible.

Extract from: The New Yorker.

Published in the print edition of the November 17, 1962, issue.

A HUMANIST VIEW

TONI MORRISON

- [32:49] And when you really want to take away, to oppress, and to prevent, you have to have a reason for despising your victim. Where racism exists as an idea, it was always a confidence game that sucked all the strength of the victim. It really is the red flag that the toreador dances before the head of a bull. Its purpose is only to distract, to keep the bull's mind away from his power and his energy, to keep his mind focused on anything but his own business. Its hoped-for consequence was to define Black people as reactions to White presence.
- [33:48] Nobody really thought that Black people were inferior. Not Benjamin Franklin, not Mr. Byrd, and not Theodore Roosevelt. They only hoped that they would behave that way. They only hoped that Black people would hear coon songs, disparaging things, and would weep or kill or resign, or become one. They never thought Black people were lazy – ever. Not only because they did all the work. But they certainly hoped that they would never try to fulfill their ambitions.
- [35:46] It's important, therefore, to know who the real enemy is, and to know the function, the very serious function of racism, which is distraction. It keeps you from doing your work. It keeps you explaining over and over again, your reason for being. Somebody says you have no language and so you spend 20 years proving that you do. Somebody says your head isn't shaped properly so you have scientists working on the fact that it is. Somebody says that you have no art so you dredge that up. Somebody says that you have no kingdoms and so you dredge that up.
- [39:45] Racial ignorance is a prison from which there is no escape because there're no doors. And there are old, old men, and old, old women running institutions, governments, homes all over the world who need to believe in their racism and need

to have the victims of racism concentrate all their creative abilities on them. And they are very easily identified.

They are the petulant ones who call themselves proud, and they are the disdainful ones who call themselves fastidious, and they are the mean-spirited ones who call themselves just. They thrive on the failures of those unlike them; they are the ones who measure their wealth by the desperation of the poor. They are the ones who know personal success only when they can identify deficiencies in other racial and ethnic groups. They are in prisons of their own construction: and their ignorance and their stunted emotional growth consistently boggle the mind.

[40:16]

We are the moral inhabitants of the globe. And to deny it is to lie in prison. Oh yes, there's cruelty, and cruelty, because it destroys the perpetrator as well as the victim, is a very mysterious thing. But if you look at the world as one long brutal game between "us" and "them," then you bump into another mystery. And that's the mystery of the tree-shaped scar, and the canary that might sing on the crown of a scar.

[42:06]

Extract from: Portland State University's Oregon Public Speakers Collection: "Black Studies Center public dialogue. Pt.2," May 30, 1975.

EXTRACTS

TONI MORRISON

I suspect my dependency on memory as trustworthy ignition is more anxious than it is for most fiction writers – not because I write (or want to) autobiographically, but because I am keenly aware of the fact that I write in a wholly racialised society that can and does hobble the imagination. Labels about centrality, marginality, minority, gestures of appropriated and appropriating cultures and literary heritages, pressures to take a position – all these surface when I am read or critiqued and when I compose. It is both an intolerable and inevitable condition. I am asked bizarre questions inconceivable if put to other writers: Do you think you will ever write about white people? Isn't it awful to be called a black writer?

I wanted my imagination as unencumbered as possible and as responsible as possible. I wanted to carve out a world both culture specific and “race-free”. All of which presented itself to me as a project full of paradox and contradiction. Western or European writers believe or can choose to believe their work is naturally “race-free” or “race transcendent”. Whether it is or not is another question – the fact is the problem has not worried them. They can take it for granted that it is because Others are “raced” – whites are not. Or so the conventional wisdom goes. The truth, of course, is that we are all “raced”. Wanting that same sovereignty, I had to originate my own fictional projects in a manner I hoped would liberate me, the work and my ability to do it. I had three choices: to ignore race or try to altogether and write about the second world war or domestic strife without referencing race. But that would erase one, although not the only, most impinging fact of my existence and my intelligence. Two, I could become a cool “objective” observer writing about race conflict and/or harmony. There, however, I would be forced to surrender the centre of the stage to received ideas of centrality and the subject would always and forever be race. Or, three,

I could strike out for new territory: to find a way to free my imagination of the impositions and limitations of race and explore the consequences of its centrality in the world and in the lives of the people I was hungry to write about.

Extract from: Mouth Full of Blood: Essays, Speeches, Meditations (2019) by Toni Morrison, published by Chatto & Windus.

As females, slave women were inherently vulnerable to all forms of sexual coercion. If the most violent punishments of men consisted in floggings and mutilations, women were flogged and mutilated, as well as raped. Rape, in fact, was an uncamouflaged expression of the slaveholder's economic mastery and the overseer's control over Black women as workers. The special abuses inflicted on women thus facilitated the ruthless economic exploitation of their labor.

Women, Race & Class (1981) by Angela Davis

The Racial Contract establishes a racial polity, a racial state, and a racial juridical system, where the status of whites and nonwhites is clearly demarcated, whether by law or custom. And the purpose of this state, by contrast with the neutral state of classic contractarianism, is, inter alia, specifically to maintain and reproduce this racial order, securing the privileges and advantages of the full white citizens and maintaining the subordination of nonwhites.

The Racial Contract (1997) by Charles W. Mills

Cotton's story illustrates, in many respects, the old adage "The more things change, the more they remain the same." In each generation, new tactics have been used for achieving the same goals – goals shared by the Founding Fathers. Denying African Americans citizenship was deemed essential to the formation of the original union. Hundreds of years later, America is still not an egalitarian democracy. The arguments and rationalizations that have been trotted out in support of racial exclusion and discrimination in its various forms have changed and evolved, but the outcome has remained largely the same.

The New Jim Crow: Mass Incarceration in the Age of Colorblindness (2010) by Michelle Alexander

Within my lifetime, not thinking about race could get you raped, beaten, killed. Stop after dark to use a toilet or eat in a “sundown” town and you could end up arrested or disappear forever. Walk in the wrong neighborhood in Chicago and you could be attacked by white people wielding baseball bats. The FBI compiled a report in 2009 of 3,816 cases of race-inspired hate crimes for that year alone; 83 percent of the victims were people of color. White people are people to fear because they have no compunction about hurting you – with words or physical violence. This lesson has been reinforced over and over. Heeding it enabled us to survive. It is hard to purge.

Gather at the Table (2012) by Thomas Norman DeWolf and Sharon Leslie Morgan

Racism is not an emotion or state of mind, such as intolerance, bigotry, hatred, or malevolence. If it were that, it would easily be overwhelmed; most people mean well, most of the time, and in any case are usually busy pursuing other purposes. Racism is first and foremost a social practice, which means that it is an action and a rationale for action, or both at once. Racism always takes for granted the objective reality of race, as just defined, so it is important to register their distinctness. The shorthand transforms racism, something an aggressor does, into race, something the target is, in a sleight of hand that is easy to miss.

Racecraft: The Soul of Inequality in American Life (2014) by Karen and Barbara Fields

This leads us to another equally important ideal, one that Americans implicitly accept but to which they make no conscious claim. Americans believe in the reality of “race” as a defined, indubitable feature of the natural world. Racism – the need to ascribe bone-deep features to people and then humiliate, reduce, and destroy them – inevitably follows from

this inalterable condition. In this way, racism is rendered as the innocent daughter of Mother Nature, and one is left to deplore the Middle Passage or the Trail of Tears the way one deplores an earthquake, a tornado, or any other phenomenon that can be cast as beyond the handiwork of men.

Between the World and Me (2015) by Ta-Nehisi Coates

The headlines of the Obama years often seemed a yearbook of black death, raising a morbid and depressing quandary for black men and women: Why had the promise and potential of such a transformative presidency not yet reached down to the lives of those who elected him? Even the historic Obama presidency could not suspend the injunction that playing by the rules wasn't enough to keep you safe. What protection was offered by a black presidency when, as James Baldwin once wrote, the world is white, and we are black?

They Can't Kill Us All (2016) by Wesley Lowery

These last few years, the rise of voices of color, coupled with the widespread dissemination of video proof of brutality and injustice against people of color, has brought the urgency of racism in America to the forefront of all our consciousness. Race is not something people can choose to ignore anymore. Some of us have been speaking all along, and have not been heard. Others are trying out their voices for the first time. These are very scary times for a lot of people who are just now realizing that America is not, and has never been, the melting-pot utopia that their parents and teachers told them it was. These are very scary times for those who are just now realizing how justifiably hurt, angry, and terrified so many people of color have been all along.

So You Want to Talk About Race (2018) by Ijeoma Oluo

What's the problem with being "not racist"? It is a claim that signifies neutrality: "I am not a racist, but neither am I aggressively against racism." But there is no neutrality in the racism struggle. The opposite of "racist" isn't "not racist". It is "antiracist". What's the difference? One endorses either the idea of a racial hierarchy as a racist, or racial equality as an antiracist. One either believes problems are rooted in groups of people, as a racist, or locates the roots of problems in power and policies, as an antiracist. One either allows racial inequities to persevere, as a racist, or confronts racial inequities, as an antiracist. There is no in-between safe space of "not racist". The claim of "not racist" neutrality is a mask for racism.

How to Be an Antiracist (2019) by Ibram X. Kendi

Something distinct has happened in your time. It is the product of camera phones, the diminishing whiteness of America, the backlash against a black presidency, the persistence of American racism, law-and-order policing. The epistrophe of our era: Hands up, don't shoot, can't breathe, can't run, can't play, can't drive, can't sleep, can't lose your mind unless you are ready to lose your life, dead dead dead. We wail and cry, how many pietas? We protest their deaths; we protest for our lives.

Breathe: A Letter to My Sons (2019) by Imani Perry

**PRŮHLEDNÁ KRAJINA:
JIŽNÍ KOREA**

**TRANSLUCENT LANDSCAPE:
SOUTH KOREA**

JAK POROZUMĚT KOREJSKÉ SPOLEČNOSTI PROSTŘEDNICTVÍM NEZÁVISLÉHO FILMU POČÁTEK REFORMNÍHO Hnutí

Kdybyste se zeptali Korejců, jak by charakterizovali osmdesátá léta 20. století, ze všeho nejdřív by se jim bezpochyby vybavilo něco jako „věk reformy“ nebo „revoluční éra“. Ačkoli od roku 1945, kdy se země osvobodila od japonské okupace, Korea zažívala nové a nové vlny občanského odporu proti autoritářským a diktátorským režimům, osmdesátá léta mají v korejských dějinách zvláštní postavení. Právě tehdy došlo k organizování kolektivních hnutí s cílem dosáhnout zásadní společenské a politické reformy.

Pro zmíněné období byly klíčové zejména dvě události: povstání ve městě Gwangju z roku 1980 a občanské nepokoje z června roku 1987. Vysvětlit atmosféru v korejské společnosti po roce 1980, aniž bychom se zmínili o těchto dvou mimořádných hnutích, snad ani není možné. Masakr v Gwangju, kde proti občanům zasáhl nově nastolený vojenský režim, a lidové povstání v červnu 1987 přesvědčily Korejce, že se za diktátorskou mocí Jižní Koreje skrývají Spojené státy.

Lidová kinematografie je umělecké hnutí orientované na lid, které si ustavičně klade otázku, kým a čím lid je, což v posledku povede k podněcování vzdoru, k obrodě, integritě a radosti ze sebeobnovy, jakož i ke skoncování s rozdělováním společnosti, s antagonismy, animozitami, bezuzdnými radovánkami a korupcí ve společnosti.

V dubnu 1989 vznikl první vzdělávací dokument *Dělnické zprávy č. 1*, který následovala série videomagazínů *Dělnické zprávy*. Výroba a distribuce tohoto dokumentárního seriálu se opírala o „lidovou cestu“ a „odbornost“, ale po roce se jeho tvůrci rozdělili na dvě samostatné skupiny: Seoul Visual Collective a Labor News Production. O pokrokovou filmovou tvorbu,

kteřá by přispívala ke společenské reformě, se snažilo několik produkčních společností, které se ale současně potýkaly s vnitřní rozpolceností a potížemi provázejícími jejich zrod.

Filmoví tvůrci se považovali za vizuální aktivisty a jejich práce byla chápána jakožto výsledek kolektivního úsilí naplnit potřeby společenských hnutí. Například v závěrečných titulcích se objevovala pouze jména produkčních společností, nikoli konkrétních režisérů.

Přestože od chvíle, kdy jsem natočil svůj první dokumentární film, uběhlo už deset let, stále mě trápí otázky vlastní identity. Jako člen uskupení Seoul Visual Collective můžu říct, že vnitřní zmatek, který se ve mně nashromáždil, byl ještě relativně mírný. Ale vždycky jsem zápasil s problémem, jak oslovit publikum. Ohledně filmařského přístupu jsem měl značné pochybnosti.

Inovativní trilogie o „utěšitelkách“ (1995–1999) režisérky Byun Young-joo využívá výpovědi žen, které byly přinuceny pracovat jako sexuální otrokyně v japonské císařské armádě. Byun, jedna ze zakladatelek ženského filmového sdružení Bariteo, nazvala první část *Šeptání* (1995), druhou *Uvyklé smutku* (1997) a třetí *Můj vlastní dech* (1999). *Šeptání*, natočený na 16mm film, zafinancovala kampaň „Daruj 100 stop 16mm filmu“. Film byl od počátku určený do distribuce, včetně zájezdových projekcí. V dějinách jihokorejského dokumentárního filmu to bylo vůbec poprvé, kdy měl tento typ dokumentární tvorby jasně definovanou distribuční politiku. Význam této trilogie spočívá v tom, že se jedná o dokumentární snímky, v nichž zaznívají ženské hlasy a názory. Jak se kamera vztáhne k předmětu svého zájmu, když do hry vstoupí gender? Režisérčina kamera osvobodila někdejší „utěšitelky“, dnes staré dámy, od nacionalistického narativu, jenž o nich hovořil jako o „obětech japonského imperialismu a sestrách korejského národa“.

Maeng Su-jin

Vybráno z Through Independent Film, Korean Film Archive.

SEN O TOM, ŽE SVĚT PATŘÍ CHUDÝM KIM DONG-WON

Čtvrtého října 1987 jsem vystoupil z metra ve stanici Sanggye-dong. Měl jsem štěstí, že mě nezastavila pořádková policie a dorazil jsem k číslu 173 v Sanggye-dong. To jsem ještě neměl nejmenší tušení, že tohle místo změnil směřování mého života.

Bagristé z demoličních čet v červených kšiltovkách strhávali domy, chráněni policií. Místní se vrhali strojům pod kola, aby zabránili demolici. Děcka plakala hrůzou... Tenhle výjev ze Sanggye-dong vypovídal o strukturálních rozporech v naší společnosti mnohem barvitěji, než to dokázaly tlusté učebnice sociologie.

Nejdřív jsem točil z dálky a trásly se mi nohy. Ale časem mi to připadalo, jako bych to nebyl já, kdo to celé natáčí. Bylo to opojné. Měl jsem pocit, jako by se kamera pohybovala sama od sebe. Něco takového jsem ještě nezažil. Bylo to úžasné. Myslel jsem si, že večer vezmu kameru a odejdu pryč, ale nesnesl jsem pocit, že by se na mě dívali lidé, které právě vyhnali z jejich domovů. A tak jsem s nimi zůstal dalších pět let. O průběhu demolice jsem natočil dva dokumentární filmy, včetně *Olympiády v Sanggye-dong*. Originální negativ k *Demolice Sanggye-dong Část 1* (1986) a *Část 2* (1987) jsem ztratil, takže nyní tyto snímky existují pouze ve formě nekvalitních nadabovaných kopií na videokazetách VHS.

O *Olympiádě v Sanggye-dong* nemám moc co říct. Kamera je příšerně roztřesená, křížové střihy jsou neumělé a komentář má gramatické nedostatky. Fakt, že je tento film přes všechny vady na kráse hodnocen příznivě, patrně souvisí s tím, že je jedním z prvních (nikoli vůbec prvním) dokumentárním filmem, který vznikl dlouhodobým pozorováním komunitního života, a tak je považován za vzácnost.

Bez ohledu na konečnou podobu filmu či na vnější kritiku platí, že jsem teprve v průběhu natáčení zjišťoval, jak se dělá film. Nakonec mě oslovil koncept, který by se dal nazvat „dokument v nouzi“. Dodnes se domnívám, že lidé, kteří točí dokumentární nebo nezávislé filmy, by měli být nemajetní, ne proto, že jsou umělci, ale proto, že je zřejmé, že předmětem jejich zájmu budou neprivilegované vrstvy.

Jinak budou při natáčení i po něm podléhat různým tlakům a film ztratí působivost. Navíc jsem přesvědčený, že chudí nejsou žebráci odkázaní na sociální služby, ale že jim patří svět; nejmocnější síla, schopná zachránit svět, který se utrhl ze řetězu, pochází z ducha, jímž je prodchnuta chudoba. Ve světě, který prochází zásadní proměnou, zejména ve filmovém průmyslu, kde jde především o zisk, se estetika chudoby může jevit jako marná či nepodložená alternativa. Ale když si vzpomenu na čtvrt Sanggye a na úspěch filmu *Olympiáda v Sanggye-dong*, myslím si, že tu tahle možnost je a že stojí za to. Viděl jsem, jak se záběry ze svatebního obřadu mohou proměnit v nástroj, který dokáže měnit myšlení.

Na léta, která jsem prožil v Sanggye-dong, si vzpomenu, kdykoli cítím bezmoc a nevím kudy kam. Vzpomínám na nesmírnou štedrost žen, které mě vzaly za ruku a pozvaly k sobě domů na oběd, na chuť uzeného úhoře opékaného nad ohněm, na pomalý pohyb úst, na nevybíravé útoky stavební společnosti, která se pro pár tisíc wonů pokoušela vyvolat konflikt mezi zúčastněnými stranami, která dovolila zlotřilcům, aby uprostřed noci rozřezali místním stany, na přišerný spor, který rozdělil komunitu... To všechno jsem viděl a díky tomu jsem pochopil, že „o ostatních lidech toho nikdy nemůžeme vědět dost“, a jen doufám, že navzdory své zbabělosti a lenivosti můžu být užitečný, při vědomí, že jsou mezi námi bídáci, ale mnozí z nás se snaží být slušnými lidmi.

*Vybráno z Memory of Enchantment, or Independent Films,
Korean Film Archive.*

SPOLEČNOST, OLYMPIÁDA A ZALOŽENÍ FILMOVÉHO KOLEKTIVU

Chudým lidem málokdy přinesou prospěch závratně nákladné olympijské hry, a to bez ohledu na to, kde se konají. Naopak nebývá výjimkou, že zbídačelí lidé přijdou o domov kvůli obrovským stavebním projektům, které obohacují developery a politiky. V Jižní Koreji tomu v roce 1988 nebylo jinak. Olympijské hry v Soulu si vyžádaly vyvlastnění pozemků mnoha chudých obyvatel města, kteří už tak žili na hraně. Kim nedlouho předtím dokončil studium v oboru komunikace na Sogangské univerzitě. Měl za sebou stáže v sektoru mainstreamových hraných filmů. Natáčel také svatby, aby se nějak uživil. Jednoho dne ho kněz požádal, aby přišel s kamerou do Sanggye-dong a natočil demolici chudinské čtvrti. Strhávali tam domy, které ještě nebyly opuštěné, a kněz chtěl na video shromáždit důkazy, které by bylo možné předložit soudu. Jedná se o typický videoaktivismus, kde vizuální důkazy přebíjejí produkční hodnoty a filmaři vesměs přehlížejí konvenční formu. Avšak poté, co Kim po tři roky sledoval všemožné projevy nespravedlnosti a státního násilí a nasbíral 502 hodin filmového materiálu s jejich záznamy, manuálně z nich sestříhal 27 minut dlouhý dokument pomocí jediných prostředků, které měl k dispozici: připojil svou videokameru na kazetový magnetofon a k jednotlivým záběrům namluvil komentář.

Přes jednoznačně nízkou technickou úroveň produkční metody (a produkční hodnotu) zaujal film demokratické hnutí, které již tou dobou začínalo být na ústupu. Kim dokonce dostal pozvání, aby ho v roce 1991 uvedl v Japonsku na Mezinárodním festivalu dokumentárních filmů v Jamagatě, což ho utvrdilo v odhodlání věnovat se dokumentu a zásadně to ovlivnilo jeho přístup k filmové tvorbě. Na festivalu v Jamagatě toho hodně slyšel o proslulém filmovém kolektivu Ogawa Productions, který vzešel z japonského studentského hnutí v šedesátých letech 20. století. Kim měl možnost seznámit se s jeho bývalými členy a navštívit vesnici, kde po

předchozích sedmnáct let žili a pracovali. Po festivalu se Kim a režisérka Byun Young-joo setkali se samotným Shinsukem Ogawou v tokijské nemocnici, kde Ogawa ležel již na smrtelné posteli. Rozhovor celkem nepřekvapivě ovládl upovídáný Ogawa. Chválil olympiádu v Sanggye-dong a situaci v Jižní Koreji přirovnával ke studentskému hnutí, které on sám zažíval v šedesátých letech. Vysvětlil jim také svůj přístup k filmu.

Tato druhá diskuse zanechala v Kimovi a Byun nesmazatelný dojem. Ogawa pracoval v kolektivním režimu. Sledoval své protagonisty po dlouhou dobu (více než deset let v každé ze dvou epických filmových sérií) a při tvorbě filmu vycházel z důvěrných vztahů, které se mu v průběhu času podařilo navázat. Ještě podstatnější bylo, že odmítal konvenční pojetí dokumentu a důrazně se stavěl na stranu svých protagonistů, kteří často vzdorovali vládní represi. Na oba jihokorejské filmaře toto setkání silně zapůsobilo. Ogawa jim dokonce slíbil, že jim zapůjčí svou 16mm kameru, když to budou potřebovat, a Byun nabídku využila při práci na své trilogii *Šeptání o „utěšitelkách“*. Byun a Kim se vrátili do Koreje se sadou videokazet s Ogawovými filmy. Vydali se v jeho stopách a založili vlastní kolektiv, který nazvali P'urŭn yŏngsang nebo zkráceně PURN Production. Záměrně z něj vytvořili prostor, který byl více egalitářský než ten Ogawův. Kolektiv PURN se stal Kimovou filmařskou základnou a vyvíjel se ruku v ruce s rozrůstající se dokumentaristickou scénou. Digitální video dalo doslova každému do rukou prostředky pro vysoce kvalitní záznam a střih.

Markus Nornes

*Vybráno z Repatriation (2003) A Very Personal Division
z knihy Rediscovering Korean Cinema,
University of Michigan Press.*

OLYMPIÁDA V SANGGYE-DONG KIM DONG-WON

Mezitím byl sdružení PURN Production zabaven materiál kvůli podezření z porušení zákona o zvukových nahrávkách a videích a v červnu 1996 byl zatčen Kim Dong-won. Jeho zatčení vedlo k založení aktivistické skupiny pro dosažení svobody projevu a zrušení nespravedlivých zákonů. V říjnu rozhodl ústavní soud, že předběžná cenzura filmů je neústavní. Tento výrok představoval bod obratu pro nezávislý film a svobodu projevu v Jižní Koreji. Kim Dong-won se stal předsedou Asociace korejského nezávislého filmu a videa a uvedl do distribuce dokumentární film o repatriačním hnutí vzniklém na obranu vězňů ze Severní Koreje, kteří zůstávají věrni své ideologii a jsou dlouhá léta drženi v jihokorejských věznicích. Dokument s názvem *Repatriace* (2003) získal v roce 2004 cenu pro film bránící svobodu projevu na filmovém festivalu Sundance.

NEPŘETRŽITÉ VZÝVÁNÍ PŘÍTOMNOSTI

Jméno režiséra Kima Dong-wona nechybí v žádném pojednání o korejských dokumentech a jeho snímky zaujímají nezastupitelné místo v historii korejské dokumentaristiky. Kimovy dokumenty jsou dnes často zmiňovány nebo citovány. Současně jsou vnímány jako tradice, kterou je třeba překonat, aby bylo možné postoupit dál, k novému dokumentu. Jeho film, který je uváděn v první řádce významných trendů, je pouze příkladem z daleké minulosti. Filmová tvorba, která pracuje s protagonistou na scéně, je také vnímána jako tradiční dokumentaristická metoda, odlišná od dnešních trendů. Umělá klasifikace na „tradiční dokumenty“ a „nové dokumenty“ přetrvává na základě pohodlného zařazování aktivistických dokumentů nebo terénních dokumentů mezi tradiční a esejistické dokumenty a naopak experimentálních dokumentů mezi dokumenty soudobé. Nic však není absolutně aktivistické nebo absolutně nové. Nicméně v této době, kdy všechno může být politické, není důležité prověřovat existenci či neexistenci politiky, ale to, jak ji vymezit. Politika, na kterou chci upozornit já, je politika způsobu filmové tvorby.

Režisér Kim Dong-won již dlouho natáčí dokumenty o tom, jak žít s jinými lidmi. Místo aby je uzavřel, neustále své dílo po určité době přepisuje a ohlíží se zpět za lidmi a prostorem a časem, který s nimi strávil. Není to bezradná replikace, ale tvůrčí metoda, která stimuluje diváky a láká je, aby se na film podívali znovu. Proto se zdá, že většina jeho ostatních děl je navzájem propojená. Je to film, který neustále nabízí nový způsob, jak se na postavy a události podívat ze současného pohledu, film, který se vytrvale snaží umístit postavy do současnosti. Dokumenty Kima Dong-wona proto představují ustavičnou přítomnost, která nepomíjí.

Kim Sohui

Vybráno z Mapping Asian Documentaries. 50 Viewpoints of Korean Documentary Film, Hong Hyungsook.

DOPIS REŽISÉRA FILMU OLYMPIÁDA V SANGGYE-DONG DIVÁKŮM

Především chci poděkovat divákům, že zhlédli můj film, který je holý a navýsost nehotový v porovnání s jinými, současnými filmy.

Film *Olympiáda v Sanggye-dong* vznikl bez znalosti toho, co je to dokument, aniž bych věděl, že dokument točím. Situace v osmdesátých letech 20. století, vysídlení obyvatelé čtvrti Sanggye-dong a boj proti tomu udělali dokumentaristu ze mě, který se chtěl stát úspěšným režisérem komerčních filmů. Stále mám čerstvě v paměti, jak jsem na kameru určenou pro svatební videa, kterými jsem si vydělával na živobytí, vesele natáčel místo, kde probíhala demolice a kde se to hemžilo najatými gangstery. Tři roky strávené v Sanggye-dong mi ve skutečnosti přinesly mnohem větší naplnění než moje práce. Díky tomuto filmu jsem se každopádně stal „prvním nezávislým korejským dokumentaristou“ (i když to je nepřesné označení), „starším bratrem nezávislého dokumentu“ (což jsem původně nenáviděl, ale nyní jsem za to vděčný) a dál žiju jako režisér dokumentárních filmů. Veškerá síla a vazby, které mi umožnily natáčet dokumenty, mají vlastně počátek v Sanggye-dong a veškerá má další práce na to pak navazovala.

Kim Dong-won, režisér

Vybráno z Mapping Asian Documentaries. 50 Viewpoints of Korean Documentary Film, Hong Hyungsook.

DĚLNICKÉ ZPRÁVY Č. 1

Povstání v Gwangju radikalizovalo v osmdesátých letech 20. století malá filmová hnutí a dalo vzniknout novému trendu v jihokorejské kinematografii. „Video z Gwangju“, které zachycovalo průběh povstání, vedlo k poznání, že videokazety jsou pro filmová hnutí ideálním médiem. Mezi Korejci žijícími v zahraničí brzy kolovalo na čtyři sta kopií *O Gwangju!* (1980) se záběry z televizního zpravodajství France 2 a německé ARD. Po roce 1985, když vojenský režim utlumil nejhorší útlak, byly tyto kopie distribuovány i na území Koreje. V roce 1987 už zmíněné video viděli mnozí studenti univerzit a stoupenci různých společenských hnutí. Videokazeta byla levnější než film a snadno se množila.

Když se ukázalo, že nahrát a promítnou videonahrávku je tak snadné, filmová hnutí začala upřednostňovat video před filmovým pásem. Dramatická tvorba se sice stále točila na 16mm film a filmový dokument se udržel až do první poloviny devadesátých let, ale od roku 1987 začaly hrát prim videodokumenty, protože v tomto roce došlo k červnovým nepokojům a k velkým dělnickým bouřím. Od založení odborové organizace ve společnosti Hyundai, k němuž došlo 5. července, se stávky a hnutí prosazující demokratické odbory šířily rychlostí ohně. Během velkých dělnických bouří z roku 1987 stávkovala víc než třetina z 3 300 zaměstnanců společnosti a bylo založeno 1 300 odborových organizací. Dělnická hnutí se rozrostla v celostátní organizace a filmoví aktivisté se proměnili ve vizuální aktivisty.

Když jsme vstoupili na pracoviště zapojená do boje, vedoucí odborových svazů nás představili dělníkům. Ti, kteří někdy viděli naše filmy, nám tleskali vestoje. Byli celí šťastní, že v našich *Dělnických zprávách* vůbec poprvé zaznívají jejich hlasy.

Kim Myeong-jun

Vybráno z: Movements on Screen. Understanding Korean Society through independent films, Korean Film Archive.

DĚLNICKÉ ZPRÁVY Č. 1 SE SKLÁDALY Z ŠESTI ČÁSTÍ:

1. ZPRÁVY
2. HLAVNÍ REPORTÁŽ: OČI DĚLNÍKA
3. ANIMACE – PŘICHÁZÍ GENERÁLNÍ STÁVKA!
4. INFORMACE A VZDĚLÁVÁNÍ: VE VĚDĚNÍ JE MOC
5. VYHLÁŠENÍ BOJE
6. PÍSEŇ JEDNOTNÉHO BOJE

ŽIJÍCÍ, DÝCHAJÍCÍ TĚLA PŘEŽIVŠÍCH

Výpověď je promluva, která hraje zásadní roli v zaznamenávání bezprostředních svědectví přeživších a svědků. Akt výpovědi znamená příslib vypovědět, slib vytvořit vlastní projev coby hmotný důkaz pravdy. V prosinci 1991 podaly Kim Hak-sun a dvě anonymní Korejky hromadnou žalobu na japonskou vládu. Uvedly, že byly za 2. světové války nuceny poskytovat sexuální služby, a požadovaly oficiální omluvu a odškodnění. V národní a globální aréně překračuje svědectví přeživších hranice osobního traumatu a nabývá významu jako historický důkaz a kolektivní politický akt. Zvláště obtížné je stanovit hranici mezi osobním a národním traumatem v případě sexuálního otroctví v armádě, protože jde o složitý prostor, ve kterém se střetávají národní zájmy, mezinárodní politika, systémové násilí a válečné trauma. Trilogie *Šeptání* ukazuje, jak je možné využít formu dokumentárního filmu coby svědectví historického traumatu a jak ten pak může historii navrátit dříve umlčené hlasy. Tlumený „šepot“ bývalých „utěšitelk“ připomíná, jak byly jejich hlasy a jejich samotná existence po celá desetiletí po válce znevažovány, přehlíženy a negovány. Trilogie má historický význam v kontextu politické rozpravy o válečném sexuálním otroctví a zaujímá také zásadní místo ve vývoji nezávislého korejského filmu. Jako první jihokorejský dokument, který se dočkal komerčního uvedení v místních kinech, sehrál film *Šeptání* průkopnickou roli v úsilí seznámit s nezávislým korejským filmem širší diváckou obec.

Eufemismus „utěšitelky“ (v japonštině „ianfu“) používali příslušníci japonských ozbrojených sil za války v asijském Tichomoří (1935–45) pro mladé ženy, které byly uneseny a přinuceny poskytovat sexuální služby. Použití tohoto výrazu je zpochybňováno a objevují se hlasy, které navrhují, že by se měl nahradit termínem „armádní sexuální otroctví“. Zastánci opačného mínění se přimlouvají za to, aby se tento eufemistický výraz používal i nadále, protože je historicky specifický. Podle některých názorů tento výraz výstižně vyjadřuje krutou

ironii spojenou s používáním slova „utěšit“ k zakrytí brutality uplatňované ve vztahu k ženám. Zde je tento výraz použit (v uvozovkách) k vyjádření přetrvávajícího popírání a opomíjení násilí spáchaného na přeživších ženách. Historické dokumenty a výpovědi vojáků a obětí dokládají, že japonská císařská armáda systematicky řídila zajetí a zotročování přibližně dvou set tisíc žen z japonských kolonií (převážně z Jižní Koreje a Číny) a posílala je na „stanice útěchy“, rozmístěné po celé Asii včetně Číny, Singapuru, Indonésie, Myanmaru a Filipín. Japonská vláda však soustavně odmítá poskytnout přeživším ženám bezvýhradnou oficiální omluvu nebo uznat právní odpovědnost vůči nim. Otázka „utěšitelek“ dosud zůstává ožehavou a nedořešenou záležitostí, zatímco soustavné popírání válečných zločinů ze strany Japonska nadále utvrzuje hluboce zakořeněné protijaponské cítění v sousedních národech, které negativně ovlivňuje diplomatické vztahy.

Feministická psychiatrička Judith Herman zdůrazňuje potřebu pamatovat si a vypovědět pravdu o „nevyslovitelném“ psychologickém traumatu v zájmu zhojení jednotlivých obětí a obnovení sociálního řádu. Cesta k zotavení je však plná překážek, neboť „konflikt mezi přáním popírat strašlivé události a přáním hlasitě o nich zpravit svět představuje ústřední dialektiku psychologického traumatu“. V trilogii *Šeptání* se napětí mezi přáním popírat a přáním promluvit projevuje jako interní a externí konflikty. Film zachycuje osobní boj přeživších žen o prolomení vlastního mlčení a také veřejné popírání ze strany Japonska a Koreje. Diváci mohou pozorovat, jak se v protagonistkách pere protichůdné nutkání promluvit a mlčet, konflikt mezi snahou vzpomenout si a touhou zapomenout a mezi potřebou veřejně se přihlásit jako oběť, které se pak může dostat oficiálního odškodnění, a soukromým přáním setrást ze sebe mentalitu oběti, aby bylo možné překonat trauma. V osobní sféře mnohé z přeživších žen mlčely ze studu a ze strachu ze stigmatizace. Někdy se ztotožnily s kolektivním přáním zapomenout a potlačit minulost. Mnoho Korejců dnes přeživší ženy podporuje, ale nebylo to tak vždy. V trilogii *Šeptání* se některé z přeživších žen přiznávají k pocitům hanby a studu, protože mají obavy,

že by je kolemjdoucí mohli při demonstracích poznat, soudit nebo kritizovat. Jiné popisují beznaděj, kterou zažívají, když jim ostatní Korejci vyčítají, že kvůli osobnímu prospěchu zbytečně probouzejí minulost. Herman poukazuje na to, že „přání popírat“ trauma působí i na sociální úrovni. Po několik desetiletí po válce svévolné popírání v Japonsku a v Koreji systematicky potlačovalo a vytlačovalo do ústraní hlasy obětí v národní a globální diskurzivní sféře. Otázka „utešitelék“ je dnes sice běžně předmětem veřejné rozpravy a zpravují o ní mainstreamová média, ale vláda a obyvatelé Jižní Koreje ji až do posledního desetiletí 20. století přehlíželi a potlačovali nebo si jí nebyli vědomi.

Identitu moderního korejského národa ve velké míře ovlivnila „ochromující“ zkušenost japonské koloniální vlády (1910–45), korejská válka (1950–53), rozdělení obou Korejí a tyranské vojenské diktatury (1962–87). Cynthia Enloe tvrdí, že nacionalismus se „obvykle rodí z maskulinizované paměti, maskulinizovaného ponížení a maskulinizované naděje“. Coby biologický reprodukční systém pro příslušníky národa často ženské tělo slouží jako metafora národa. Na základě patriarchálních tradic, v nichž se odrážejí konfuciánské hodnoty, vznik nebo obnova maskulinního nacionalismu v Koreji rovněž „utkvěle podřizovaly kázni a regulaci ženská těla jako metafory jejich nedotčené, nepřerušené homonacionální (nebo homosociální) identity a vnucovaly ženám ideologii cudnosti a sebecenzury“. Prastaré sociální struktury korejského patriarchátu, které si podrobují ženy v rámci ideologie ženské cudnosti a ctnosti, významně umocnily neslyšné strádání přeživších korejských „utešitelék“. Počáteční trauma přeživších žen způsobené sexuálním násilím bylo ještě více vystupňováno traumatem vyvolaným kolektivním popíráním jejich bolestné minulosti a vymazáváním jejich samotné existence. V trilogii ženy popisují, jak je odmítaly vlastní rodiny, když se po skončení války vrátily domů. Jedna žena vzpomíná, jak jí matka řekla, že měla raději zemřít než se s hanbou vrátit domů. Korejské „utešitelky“ se staly obětí „genderového strukturálního násilí“, které se snaží obnovit sjednocený (a často maskulinizovaný) nacionalismus.

K seznámení s otázkou armádního sexuálního otroctví obsahuje první díl několik scén, kde se bývalé „utěšitelky“ účastní veřejných demonstrací a oficiálních setkání. Výpovědi přeživších žen jsou naopak předkládány jako osobní rozhovory mezi filmařkou a ženami v tichých, soukromých prostorách. Jsou tak prostoupeny důvěrností, která zpravidla chybí ve výpovědích odehrávajících se na veřejných platformách jako právní a politické prohlášení a jako důkaz existence „utěšitelky“ a toho, co zažily. Kamera se občas laskavě přiblíží a vytváří tak závoj důvěrnosti, který obklopuje filmařku, subjekt a diváka. Trilogie se tím snaží překonat nevyhnutelný odstup, který způsobují vrstvy prostředníků, a zve diváka, aby se zúčastnil aktu podání a vyslechnutí svědectví. Vzniká tak dynamická forma diváctví, která staví filmaře a diváka do pozice pozorovatele, svědka a spolupracovníka. Divák zpočátku pozoruje a naslouchá, ale postupně se stává důvěrným účastníkem společného procesu vydávání svědectví. Zásadními silami, které působí vedle sebe, jsou dynamické interakce mezi filmařkou, subjektem a divákem. Příliv energie, kterou toto napětí plodí, posunuje film kupředu. V říši filmu ženy vítězí nad těmi, kteří se na nich dopouštěli zločinů. Právě oni jsou umlčeni. Jejich popírání mizí.

Poslední díl trilogie *Šeptání* zejména popisuje, jak se kruté stopy války a následné útrapy podepsaly na přeživší ženě fyzicky. Tělesný obraz stárí a zranitelnosti je ztělesněním křehkého postavení těchto žen jako historických svědků. Tento díl objasňuje, jak historie zanechala na jejich tělech patrné stopy, které jsou na rozdíl od neviditelných stop na jejich duši zřetelně vidět. Vizuální a fyzický dopad této scény je působivý, když je postavena vedle ústního svědectví žen o fyzickém a sexuálním násilí, kterého se dopouštěli japonští vojáci. Jedna z přeživších žen ve své výpovědi popisuje, jak jí japonský lékař nařízal pochvu, aby ji zvětšil, protože ještě nebyla sexuálně vyspělá. V této závěrečné scéně se křehké zestárlé tělo ženy chvěje při každém dechu. Její tvář je obestřena temnotou. Tento projev úcty, který chrání její identitu, nám připomíná, že jde o kolektivní záležitost; její tělo reprezentuje příkoří, které prožívaly všechny bývalé „utěšitelky“. Tato anonymita

zdůrazňuje alegorickou sílu ženského těla jako symbolu geopolitického národního celku zjizveného válečnými vzpomínkami. Film nepředkládá historické důkazy násilím prosycené válečné vřavy, nicméně zprostředkuje brutalitu a nelidskost války a nesmazatelné stopy, které po sobě válka nechává – jak fyzické, tak psychické.

Hye Jean Chung

Vybráno z The Murmuring Trilogy (1995–99): Documentary Film as Testimony z knihy Rediscovering Korean Cinema, University of Michigan Press.

SEDM LET HLEDÁNÍ PRAVDY A NYNÍ ZPĚT NA ZAČÁTEK BYUN YOUNG-JOO

DUBEN 1994

Po ročním setkávání se ženská srdce postupně obměkčila. První, kdo projevil zájem o natáčení, byla paní Kang Duk-kyung. Každý den jsme se scházeli u ní doma, abychom se poradili, jak ženy přesvědčit, aby se vůči nám otevřely. Nakonec se ženy rozhodly náš film odsouhlasit, protože se shodly, že by nebylo správné, aby roční úsilí mladých lidí, kteří mají ještě všechno před sebou, vyšlo vniveč. Pečovatelský ústav s názvem Dům sdílení, kde se o ně starali, se v té době musel přestěhovat z Donggyo-dong do Hye-hwa-dong a já jsem chtěla tohle stěhování natočit a použít ho jako úvodní scénu. Když jsme v den stěhování přijeli do Hye-hwa-dong, našli jsme dámy sedět na dvoře. V domě, který měl být jejich novým domovem, nebyly položeny podlahy a netekla tam teplá voda, protože se rozbil ohřívač vody. Celý dvůr byl posetý krabicemi se sbalenými věcmi. A ke všemu byla plískanice. Těžko si představit scénu, která by lépe popsala situaci, v níž se očitly, jenomže přestože se nám odehrávala přímo před očima, natočit jsme ji nemohli. Koupili jsme linoleum a položili ho na zem. Zavolali jsme opraváře, aby zprovoznil ohřívač, a krabice jsme nanosili dovnitř. To už byla skoro půlnoc. Příštího dne se k nám ženy chovaly úplně jinak než dřív. Bylo to proto, že jsme se vzdali filmování a místo toho jim podali pomocnou ruku? Poprvé za celou dobu, co jsme je znali, nás hostily drahým ovocem, které nám předkládaly již oloupané. Musela jsem se ukrýt v koutě s kusem jablka v ústech, abych se vyplakala. Tehdy jsem se zapřísáhla, že si dopřeju víc času, abych s nimi navázala skutečný vztah.

SRPEN 1994

Začali jsme točit. Usnesli jsme se, že se film bude jmenovat *Šeptání*, a stanovili jsme si zásady, které budeme dodržovat. Zaměstnávala nás zejména základní otázka, proč se hrané filmy považují za narativní a dokumentární filmy za nenarativní. Byla jsem toho názoru, že bychom si v tomto případě měli připravit narativní strukturu filmu dříve, než se vynoří konstitutivní narativní aspekty při vlastním natáčení. Nahrubo jsem si připravila a nasimulovala pár scén a potom jsem se rozhodla počkat, až se něco stane v jejich každodenním životě.

Točit jsme chtěli ruční kamerou a bez přídavných světel. (Ve skutečnosti jsem jednou osvětlovací techniku použila. V poslední den natáčení jsem nachystala osvětlení na pozadí, abych společné památeční fotografii se starými dámami dodala lesku.) S výjimkou rozhovorů jsem do scén nijak nezasahovala. Ukázali jsme ženám kameru a v jednoduchých termínech jsme jim vysvětlili, jak funguje. Než se začalo s vlastním natáčením, mnohokrát jsme je točili „na zkoušku“, aby viděly, jak budou ve filmu vypadat. Přesto se to některým pletlo a až do posledního dne natáčení říkaly klapce kamera. Pokud jde o rozpočet, nejprve jsme počítali se sponzory z komerčního prostředí, ale nakonec z toho nic nebylo. (PR manažer z jedné společnosti mi řekl, že téma válečných sexuálních otrokyň nikdy nebude pro korporátní sféru přitažlivé, čímž mi vyrazil dech.) Producentka Shin Hye-eun tedy navrhla sponzorskou kampaň s názvem „Daruj 100 stop 16mm filmu“ a prodej sponzorského odznaku. Já s jejím návrhem souhlasila, a tak jsme spustili sponzorskou kampaň a propagaci filmu. Filmový materiál jsme nakoupili a zpracovávali za peníze z úvěru, který jsme získali s pomocí Taechang Film Corporation a KMPPC (Společnosti na podporu korejských filmů). Ale protože se nám stále nedostávalo potřebných financí, doplňovali jsme rozpočet z půjček od přátel, kteří byli ochotní prověřat své kreditní karty. (S mnoha z nich jsem se potom přestala stýkat.)

Jednatřicátého prosince jsme završili natáčení *Šeptání* scénou ze silvestrovského večírku v pečovatelském domě. Během téhle oslavy se staré dámy obracely na kameru s takovou přirozeností, jako by ji přijaly za člena rodiny. Nezdráhaly se chovat tak, jak by se před cizími nikdy nechovaly: předváděly opilecké vylomeniny, názorové střety apod. A kromě toho jsme měli obrovskou radost, když se paní Kim Soon-duk po večírku odhodlala poprvé předstoupit před kameru a vyslovit svůj názor.

DUBEN 1995

Šeptání uveden do kinodistribuce. Promítal se po dobu jednoho měsíce a na každou projekci přišlo několik žen, aby se setkaly s diváky. Setkání s diváky, kteří se na ně dívali na plátně a posléze k nim byli laskaví, jim mohlo posloužit jako forma psychoterapie, protože ony samy se nenáviděly od prvního dne, kdy z nich udělali sexuální otrokyně. V den, kdy se konala poslední projekce, mi navrhly, ať o nich natočím ještě jeden film. Co jsem tomu říkala? Moc se mi do toho nechtělo, protože jsem tehdy byla zavalená horou nezaplacených složenek.

PROSINEC 1995

Zavolala mi paní Kang Duk-kyung. Oznámila mi, že jí diagnostikovali rakovinu plic. Prý už ji nic netrápí, ale má strach, že až tu nebude, nikdo si na ni nevzpomene. Požádala mě, abych ji filmovala, dokud nezemře. Před tím se nikam neschovám. Toho dne jsem všechny informovala, že budeme natáčet druhý film, a společně s pomocným režisérem Jangem Ho-junem jsme zamířili do pečovatelského domu. Nikdo nevěděl, proč jsem se tak rozhodla, ale všichni byli rádi, že vznikne další film.

Vybráno z Movements on Screen. Understanding Korean Society Through Independent Films. Korean Film Archive.

UNDERSTANDING KOREAN SOCIETY THROUGH INDEPENDENT FILMS BEGINNING OF THE REFORM MOVEMENT

If any Koreans were asked to define the 1980s, “the age of reform”, or “the era of revolution” would be the first phrases that would come to mind. Although there has been a constant wave of civil resistance to authoritarian and dictatorial régimes since the liberation from Japan in 1945, the 1980s occupies a unique place. In the 1980s, collective movements were organized and practiced to achieve the goal of fundamental social and political reform.

Two phrases can summarize this era: “Gwangju Uprising in 1980” and “the 1987 Civil Uprising”. It seems almost impossible to explain Korean society after the 1980s without mentioning these two incidents. The 1980 massacre in Gwangju city by the new military régime and people’s resistance in Gwangju showed Koreans the U.S. lurking behind dictatorial powers in South Korea.

People’s cinema is a people-centred art movement which would ceaselessly raise questions on whom people is and what people is, and thus eventually encourage resistance, awakening, integrity and exhilaration for self-restoration, and not conspire division, antagonism, animosity, jollification and corruption among people.

Labor News No. 1, produced in April 1989, was the first educational documentary, and was followed by a magazine titled *Labor News*. The production and distribution of this series was clothed with “popular route” and “expertise” until the group separated into Seoul Visual Collective and Labor News Productio after a year. A variety of film production groups had been striving to advance the role of film in reform while undergoing their own factional struggles and growing pains.

Filmmakers considered themselves visual activists, and their work was understood as the outcome of collective endeavors to meet the needs of social movements. For instance, film credits gave the names of production groups, not individual directors.

Although it has been a decade since I made my first documentary movie, I've suffered for the issue of my identity. As I've worked as a member of a group called Seoul Visual Collective, I can say the amount of confusion which I piled up inside me was relatively low. But how to meet audiences has been always the source of trouble for me. I've had my fair share of doubt on the attitude of a filmmaker.

Byun Young-joo's innovative trilogy (1995–1999) of “Comfort Women” used the testimony of women who had been forced into sex work by the Imperial Japanese Army. Byun, one of the founders of the women's film collective, Bariteo, made the first chapter. *The Murmuring* (1995) and the second *Habitual Sadness* (1997). *My Own Breathing* (1999) was the final chapter. Shot and printed on 16mm film, *The Murmuring* was financed by the “Present 100 Feet Rolls of Films” campaign. This film was planned for distribution including roadshows from the beginning, and this kind of documentary film production, coming up with distribution scheme, was the first time in the history of South Korean documentary films. The significance of this trilogy, is that these are documentary films that feature women's voices and views. What kinds of relationships could the camera foster with the objects of its representation if the filter of gender intervened? Byun's camera freed these former “comfort women” now elderly, from the nationalistic narrative of “sacrificed younger sisters of the nation persecuted by Japanese imperialism”.

Maeng Su-jin

Extract from Movements on Screen.

Understanding Korean Society through independent films.

Korean Film Archive.

A HOPE THAT THE POOR ARE OWNERS OF THE WORLD

KIM DONG-WON

On October 4, 1987, I got off the Subway at the Sanggye-dong station. I was lucky to get through the riot police, and arrive at No. 173, Sanggye-dong. Back then, I did not have the slightest idea of that this place would change the course of my life.

Wrecking crews in red baseball caps broke down houses using excavators with police on guard. And the villagers threw themselves at the bottom of excavators to stop the demolition. Kids burst into tears with fright... The whole scene in Sanggye-dong showed the structural contradictions of our society much more vividly than volumes of social science textbooks could.

At first I shot the scene from a distance with my legs shaking. As time passed, it felt like it was not me who recorded the scene. It was so thrilling. It felt like the camera moved itself to shoot the scene. I have never had such an experience. It was marvelous. I thought I would leave Sanggye-dong at that night with my camera, but I just could not handle being stared at by the people who had been evicted. Thus I ended up staying with them for five years. The course of demolition was made into a couple of documentary films including *Sanggye-dong Olympic*. I lost the original copy of *Sanggye-dong Demolition Part 1* (1986) and *Part 2* (1987), and now only deteriorated dubbed VHS copies are left.

There is not much to say about *Sanggye-dong Olympic*. The camera sways badly, the cross cutting is clumpy, and the narrations are not even grammatically correct. The favorable appraisal on this film, despite all these defects, has been probably because of its status as one of the earliest (and not the first) documentary films and a sort of scarcity value added on the fact that the film was made for a long period of communal life with its object.

Anyway, regardless of completion of the film or external criticism, the production of *Sanggye-dong Olympic* was a question-and-answer on how to make a film to me. The concept of film that I finally came across with was “needy documentary”. I still kind of believe that people in documentary or independent film scenes should be in need, not because they are artists, but because they are bound to be working for or with the unprivileged.

Othwise, they cannot be free from pressure during of after production, and the intensity would not be conveyed in the film. More than anything else, I believe that the poor are not the objects or relief and social services, but owners of the world, and the most powerful force to save the world that is spinning back comes from the spirit of poverty. In the world that changes so fulgently, especially in a film industry that puts profit first, such an aesthetic of poverty might sound idle or like a groundless, alternative. However, I believe that it is still possible and worthwhile, considering my days in Sanggye-dong, and accomplishment of *Sanggye-dong Olympic*. I’ve seen true shoot wedding ceremonies could be transformed into a weapon to change minds.

I still think about my days in Sanggye-dong whenever I feel helpless and disoriented. The flaring generosity of ladies who would take my hands and bring me into their houses of a meal, the taste of snail eels cooked over bonfire, the sluggish mouths, the stinging violence of construction company which would play both sides against the middle with just a few thousand won, and let some burglars slash villagers’ tents in the middle of night, and the nightmarish procedure of division in between... While I’ve seen all these things, I’ve come to learn that “no one can know enough about other people”, and hope that I, who is just cowardly and lazy might be of use even when there are bad ones for sure, but there are many better ones at the same time.

*Extract from: Memory of Enchantment,
or Independent Films.*

SOCIETY, OLYMPICS AND FOUNDATION OF THE FILM COLLECTIVE

Poor people rarely benefit from the breathtakingly expensive Olympic games, no matter where they are held. Indeed, it is not unusual for impoverished people to be displaced by the massive construction projects that enrich developers and politicians. South Korea in 1988 was no different. The Seoul Olympics required the expropriation of land from many impoverished city dwellers already living on the edge. Kim had recently graduated from Sogang University with a communications degree. He had completed internships in the mainstream feature film industry. He was also making wedding videos to put food on the table. One day a priest asked him to bring his camera to Sanggye-dong to shoot the demolition of a shantytown. Houses yet to be vacated were being torn down, and the priest wanted to collect videotape evidence to take to court. This is prototypical video activism, where visual evidence trumps production values and filmmakers largely ignore conventional form. However, after witnessing all manner of injustice and state violence over three years, recording much of it on 502 hours' worth of tapes, Kim manually edited his footage into a 27-minute documentary by the only means he had available: he connected his video camera to a tape deck and dubbed the shots one by one.

Despite its decidedly low-tech production method (and production values), the film caught the attention of the democracy movement just as it was entering its waning days. Kim was even invited to show it at the 1991 Yamagata International Documentary Film Festival in Japan, an event that would cement Kim's commitment to documentary and profoundly shape his approach to filmmaking. At the Yamagata festival, he heard many stories about the fabled film collective called Ogawa Productions, which had grown out of the Japanese student movement in the 1960s. Kim had the chance to meet former members and visit the rural village they lived and worked in over the previous seventeen years. After the

festival, Kim and director Byun Young-joo met Ogawa Shinsuke himself at a Tokyo hospital, aside what would soon be Ogawa's deathbed. Not surprisingly, the famously loquacious director did most of the talking. He praised *The Sanggye-dong Olympics*, comparing the situation in South Korea to his student movement days back in the 1960s. And he also explained his approach to cinema.

The latter discussion left an enduring impression on Kim and Pyön. Ogawa worked in a collective mode. He tracked his subjects over the long term (over ten years each in two epic series of films), basing his filmmaking on the intimate relationships he was able to cultivate over time. Most importantly, rejecting conventional notions of documentary, he took a firm stand on the side of his subjects, who were often resisting government oppression. Both Japanese and South Korean filmmakers were deeply impressed by their encounter. Ogawa even promised to lend them his 16mm camera if they needed it, an offer Pyön took up for her *The Murmuring* trilogy on comfort women. Pyön and Kim returned to Korea with a set of VHS tapes of Ogawa's films. Following in his footsteps, they established a collective of their own, calling it P'urün yöngsang, or PURN Production for short. This turned out to be a more egalitarian space than Ogawa Productions by design. PURN served as a home base for Kim's filmmaking, which developed hand in hand with an ever-growing documentary film scene. Digital video put high-level capture and editing into the hands of virtually anyone.

Markus Nornes

*Extracts from: Repatriation (2003) A Very Personal Division
from book Rediscovering Korean Cinema.
University of Michigan Press.*

SANGGYE-DONG OLYMPIC KIM DONG-WON

Meanwhile the confiscation warrant on PURN Production was executed on suspicion of the violation of the Sound Records and Video Products Act, and Kim Dong-won was arrested in June 1996. The arrest led to the creation of the Task Force for the Attainment of Freedom of Expression and the Abolition of Unjust Laws. The following October, the Constitutional Court ruled that pre-censorship of films was unconstitutional. This ruling was marked a turning point for independent film and freedom of expression in South Korea. Kim Dong-won became chairperson of the Association of Korean Independent Film & Video and released a documentary on the unconverted long-term prisoners from North Korea and repatriation movement for them, *Repatriation* (2003), which won the Freedom of Expression Award at the 2004 Sundance Film Festival.

ENDLESSLY CALLING THE PRESENT

Director Kim Dong-won's name is never left out when discussing Korean documentaries and his documentaries are indispensable in Korean documentary history. Kim's documentaries are frequently mentioned or quoted today. At the same time, it is perceived as a tradition that must be overthrown in order to advance to a new documentary. His film which is placed in the front row of some notable trends is only an example far from the present. The way of filmmaking that works with the subject at the scene is also perceived as a traditional documentary method different from today's trend.

The artificial classification between "traditional documentary" and "new documentary" continues under the convenient perception of keeping activism documentaries or field documentaries as traditional documentaries and essay documentaries,

and experimental documentaries as present time documentaries. However, nothing is absolutely activism-like or absolutely new. However, in this era where everything can be political, the important thing is not checking the existence and nonexistence of politics but how to define it. The politics I want to draw attention to is the politics of the way films are made.

Director Kim Dong-won has been making documentaries about how to live with other people over a long period of time. Rather than ending with it, after more time has passed, he constantly rewrites his work by looking back at those people and the time and space spent with them. This is not a helpless self-replication but a creative method that stimulates the viewers and attracts them to watch the film again. That is the reason why it seems like most of his other work are connected to each other. A film that constantly has a new way of looking at characters and incidents from the present perspective, it is a film that constantly wants to place the characters in the present. Therefore, Kim Dong-won's documentaries are a continuous present that does not go by.

Kim Sohui

*Extracted from Mapping Asian Documentaries:
50 Viewpoints of Korean Documentary Film,
Hong Hyungsook.*

A LETTER TO THE AUDIENCE BY DIRECTOR OF SANGGYE-DONG OLYMPIC

First of all, I would like to thank the audience for watching my film which is dry and far from being complete compared to other films these days.

Sanggye-Dong Olympic is a film made without knowing what a documentary is; what I was doing was making documentaries. The situation in the 1980s, the relocated residents of Sanggye-Dong and fighting against that basically made me a documentary director who originally wanted to be a successful commercial film director. The memories of joyfully filming the demolition site roaming with hired gangsters with the camera used for wedding shoots to support myself are still fresh. In fact, my three years in Sanggye-Dong are far more rewarding than my work. Anyway, thanks to this film, I became “Korea’s first independent documentary director” (although inaccurately referred to), “the big brother of independent documentary” (which I originally hated, but now very grateful) and continue to live as a documentary director. Actually, all the strength and connection that allowed to me to continue making documentaries started in Sanggye-Dong and later all my work became an extension of that.

Kim Dong-won, director

*Extract from: Mapping Asian Documentaries:
50 Viewpoints of Korean Documentary Film,
Hong Hyungsook.*

LABOR NEWS NO. 1

The Gwangju Uprising did not only radicalize small group film movements in the 1980s, but also marked a new trend in the South Korean film movement. With “Gwangju Video” depicting the Gwangju Uprising, videotapes emerged as the ideal medium for film movements. More than 4000 copies of *O Gwangju!* (1980) – which compiled TV news clips from channels France 2 and German ARD TV – were circulated among overseas Koreans. Other editions were copied and distributed within Korea after 1985 when the military régime became slightly less oppressive. By 1987, many college students and members of social movement groups had seen “Gwangju Video”. Videotape cost less than films, and was easy to copy.

Moreover, as videotape production and screening was straightforward, film movements came to prefer it. Although dramas were still shot on 16mm film, and documentaries had been filmed until the early 1990s, video documentaries gained ground in 1987 because of that year’s June Struggle and the Grand Labor Struggle. Since the establishment of Hyundai Engine Labor Union on July 5, strikes and movements for the democratic labor unions spread like wildfire. More than one third all workers from 3,300 workplace went on strike during the 1987 Grand Labor Struggle, and 1,300 unions were founded. Labor movements became nationwide organizations, and film activist rebranded themselves as visual activists.

When we entered into the sites of struggles, we were introduced formally to laborers by executives of labor unions. Those who ever saw our films gave us standing ovations. They were glowing with the idea that, we are able to deliver our voices’ for the first time through *Labor News*.

Extracted from: Movements on Screen. Understanding Korean Society through independent films, Korean Film Archive.

LABOR NEW NO. 1, CONSISTED OF SIX SECTIONS:

1. NEWS REPORTING
2. FEATURE STORY: LABORER'S EYES
3. ANIMATION – HERE COMES MR. GENERAL STRIKE!
4. INFORMATION AND EDUCATION: KNOWLEDGE IS POWER
5. DECLARATION OF STRUGGLE
6. SONG FOR UNITED STRUGGLE

THE LIVING, BREATHING BODIES OF SURVIVORS

Testimony is a speech act that plays a vital role in recording firsthand accounts of survivors and witnesses. The act of testimony is to vow to tell, to promise and produce one's own speech as material evidence for truth. In December 1991, Kim Hak-sun and two anonymous Korean women filed a class-action suit against the Japanese government, stating that they were forced into sexual servitude during World War II and demanding an official apology and compensation. In December 1991, Kim Hak-sun and two anonymous Korean women filed a class-action suit against the Japanese government, stating that they were forced into sexual servitude during World War II and demanding an official apology and compensation. In national and global arenas, the testimony of survivors moves beyond the realm of personal trauma and acquires significance as historical evidence and collective political action. It is particularly difficult to demarcate the boundaries between individual and national trauma in the case of military sexual slavery, because it is a complex site where national interests, international politics, systemic violence, and war trauma intersect. *The Murmuring* trilogy demonstrates how the form of documentary film can be used to bear witness to historical trauma and how it can reclaim formerly silenced voices into official history. The subdued “murmurings” of the former “comfort women” serve as a reminder of how their voices, and their very existence, have been devalued, ignored, and negated for decades after the war. The trilogy is historically significant in the context of political discourse on wartime sexual slavery, and also holds a vital position in the development of Korean independent cinema. As the first South Korean documentary to be commercially released in local theaters, *The Murmuring* played a pioneering role in introducing the popular audience to South Korean independent cinema.

The euphemism “comfort women” (ianfu in Japanese) was used by Japanese military forces during the Asia Pacific

War (1935–45) to refer to the young women they abducted and forced into sexual servitude. The use of the term is contested, and some suggest that it should be replaced with the term *Ilbon'gun söngnoye* (military sexual slavery). Others, however, argue for the continued use of the euphemistic term because of its historical specificity. Some believe it effectively conveys the cruel irony of using the word “comfort” to veil the brutalities inflicted on the women. The term is used here (in quotation marks) to signify the continued denial and dismissal of the violence inflicted on the survivors. Historical documents and testimonies from soldiers and victims have provided evidence that the Imperial Japanese Army systematically controlled the capture and enslavement of an estimated two hundred thousand women from Japan’s colonies (predominantly from Korea and China) and shipped them to “comfort stations” spread around Asia, including China, Singapore, Indonesia, Myanmar, and the Philippines. The Japanese government, however, has continuously refused to provide an unqualified official apology or an admission of legal responsibility to the survivors. To this day, the “comfort women” issue remains volatile and unresolved, as Japan’s continuous denial of wartime crimes sustains deep-seated anti-Japanese sentiments in neighboring nations, adversely affecting diplomatic relations.

Feminist psychiatrist Judith Herman stresses the need to remember and to tell the truth about “unspeakable” psychological trauma from the past in order to heal individual victims and to restore social order. The path to recovery, however, is strewn with obstacles, as “the conflict between the will to deny horrible events and the will to proclaim them aloud is the central dialectic of psychological trauma”. In *The Murmuring* trilogy, the tension between the will to deny and the will to proclaim emerges as internal and external conflicts. The films portray the survivors’ personal struggle to break their own silence and also the public denial of Japan and Korea. Spectators can observe the conflict within the subjects between wanting to speak and wanting to stay silent, between struggling to remember and longing to forget, and

between the need to publicly claim victimhood in order to receive official reparation and the personal desire to cast off the victim mentality in order to overcome their trauma. In the realm of the personal, many survivors kept silent out of shame and fear of stigmatization. At times, the collective will to forget and to suppress the past has been internalized by the survivors. Many Koreans now publicly support the survivors, but this was not always the case. In *The Murmuring* trilogy, some of the survivors admit to feelings of shame and embarrassment because they are worried that passersby might recognize, judge, or criticize them during the demonstrations. Others describe the sense of despair they experience when fellow Koreans accuse them of needlessly digging up the past for personal gain. Herman points out that the “will to deny” trauma also functions on a social level. For several decades after the war, willful denial in Japan and Korea systematically suppressed and marginalized the survivors’ voices in the discursive realm of the national-global. Although the “comfort woman” issue is now regularly discussed in public discourse and covered by the mainstream media, the South Korean government and people ignored, repressed, or were unaware of the issue until the last decade of the twentieth century.

The identity of the modern Korean nation has been greatly influenced by the “emasculating” experiences of Japanese colonial rule (1910–45), the Korean War (1950–53), the division of the two Koreas, and oppressive military dictatorships (1962–87). Cynthia Enloe asserts that nationalisms “typically spring from masculinized memory, masculinized humiliation, and masculinized hope”. As biological reproducers of national subjects, the female body often functions as a metaphor for the nation. Based on patriarchal traditions that reflect Confucian values, the engendering, or renewal, of a masculine nationalism in Korea has likewise “obsessively disciplined and regulated women’s bodies as metaphors for their uncontaminated, uninterrupted homonational (or homosocial) identity, and imposed on women the ideology of chastity and self-censorship”. The age-old social structures of Korean patriarchy

that subjugate women under ideologies of female chastity and virtue played an important role in reinforcing the silent suffering of Korean “comfort women” survivors. For the survivors, the initial trauma of sexual assault was exacerbated by the additional trauma that came from the collective denial of their painful past and the erasure of their very existence. In the trilogy, the women describe how their own families rejected them when they returned home after the war ended. One woman recalls that her mother said she should have died instead of coming home in disgrace. Korean “comfort women” have been victimized by “gendered structural violence” that works to reclaim a unified (often masculinized) nationalism.

As an introduction to the issue of military sexual slavery, the first installment includes several scenes of the former “comfort women” attending public demonstrations and official meetings. In contrast, the survivors’ testimonies are presented as personal conversations between the filmmaker and the women in quiet, private spaces. As such, they are imbued with a sense of intimacy generally lacking in the testimonies given on public platforms as a legal or political declaration and as evidential proof of the existence and experiences of “comfort women”. At times, the camera affectionately draws close, which creates a blanket of intimacy that envelops filmmaker, subject, and spectator. The trilogy thus endeavors to overcome the inevitable distance produced by layers of mediation, inviting the spectators to participate in the experience of giving and receiving testimony. A dynamic form of spectatorship is thus created, positioning the filmmaker and spectator as observer, witness, and collaborator. The spectator initially observes and listens but then gradually becomes an intimate participant in the collaborative process of bearing witness. The vital forces that coexist are the dynamic interactions among filmmaker, subject, and spectator. The vigorous energy engendered by these tensions propels the films forward. Within the filmic realm, the women triumph over their perpetrators. It is the latter who are silenced. It is their denials that are eliminated.

The last sequence of *The Murmuring* notably depicts how the harsh traces of war and ensuing hardship have been physically inscribed on a survivor. This corporeal image of old age and vulnerability personifies the fragility of the women's status as historical witnesses. This sequence illuminates the way that history has left palpable marks on their bodies, which are clearly visible as opposed to the invisible marks on their psyches. The visual and visceral impact of this scene is powerful when juxtaposed with the women's oral testimonies on the physical and sexual violence inflicted by the Japanese soldiers. While giving testimony, one survivor describes how a Japanese doctor cut her vagina to enlarge it because her body was not yet sexually mature. In this final sequence, the survivor's aged frail body palpitates with breath. Her face is shrouded in darkness. This act of respect to shield her individual identity reminds us that this is a collective matter; her body represents the hardships endured by all former "comfort women". This anonymity underscores the allegorical power of the woman's body as emblem for the geopolitical body of a nation scarred by memories of war. Without showing historical evidence of violence-saturated warfare, the film conveys the brutality and inhumanity of war and the indelible traces it leaves behind – both physical and psychical.

Hye Jean Chung

*Extract from The Murmuring Trilogy (1995–99),
Documentary Film as Testimony from book Rediscovering
Korean Cinema, University of Michigan Press.*

7 YEARS OF TRUTH-SEEKING, AND NOW BACK AT THE STARTING POINT

BYUN YOUNG-JOO

APRIL 1994

A year of meetings softened the ladies's hearts little by little. Mrs. Kang Duk-kyung was the first one to show her interests in the film. We had gathered in Mrs. Kang's room every day to discuss the best ways to get into the ladies' minds. One day, the ladies finally gave their consent to our film project because it would not be right to make young people, who have a lot to do ahead of them, sit down for nothing for over an year. The House of Sharing needed to move from Donggyo-dong to Hye-hwa-dong at that time, and I planned to shoot the move and use it as the opening scene. On the moving day, we arrived in Hye-hwa-dong to find all of them sitting in the yard. The house they were supposed to move in had unfinished floors and a broken water heater, and moving boxes were strewn all over the yard. Worse yet, it was sleeting. Maybe the best scene to describe the situation they were placed in was in front of our eyes, but we could not film it. We bought some vinyl flooring sheets and installed them on the floor. And we called for a repairperson for the heater and moved the boxes inside the house. By then it was almost 12 o'clock. Next day ladies' attitudes toward us had change a lot. Did they think that we helped them and gave up our filming job? They Brought out some expensive fruit for the first time since we had met them, and peeled them for us. I hid a corner of the yard with a chunk of apple in my mouth and wept. I resolved to take a little more time to build up a cinematic relationship with them for real, this time.

AUGUST 1994

The shooting started. The title was fixed as *The Murmuring* and a set of production principles were formulated. We were particularly obsessed with the very basic question of why fictional film and documentary are divided into narrative film and non-narrative films, respectively. I thought that this film's narrative structure should be prearranged before any of narrative's constituent elements through actual shooting could be acquired. I just roughly imagined and simulated a couple of scenes, and decided to wait for something to happen in their everyday lives.

It would be shot with a hand-held camera, and no extra lighting would be used. (Actually I did use the lighting equipment once. After the shooting wrapped up, I set up lighting in the background to add a somewhat splendid touch to our commemorative photograph with the ladies.) Except for the interviews, everyday scenes were not to be interrupted by the director. We showed them the camera and explained how it worked in plain words. And before the actual shooting started, we had a number of pre-shooting occasions to let them know how they would be captured with my camera. Even so, some of them kept referring to the clapperboard as the camera until the very last day of shooting. The production budget was, at first, targeted for some companies' sponsorship, but it did not happen at all. (A PR manager from a company told me that the issue of wartime sex slavery was never going to be any good for corporate communications, which left me speechless.) Instead, producer Shin Hye-eun proposed a "Sponsorship Campaign to Buy 100 Feet of Film" and a sponsorship badge sale, and I approved her proposal, and thus the sponsorship campaign and promotion started. The purchase and development of films were bought on long-term credit with the help from Taechang Film Corporation and KMPPC (Korean Motion Picture Promotion Corporation). The still-insufficient production costs were supplemented with cash advances from credit cards begged from a number of friends. (There are a number of friends with whom I lost contact with after that.)

On December 31, the shooting of *The Murmuring* wrapped up with the scene of the year-end party at the House of Sharing. During the party, the old ladies acted so naturally toward the camera, as if it had been accepted as a member of their family. They showed some scenes that would not be able to be shown to anyone else, such drunken shenanigans, clashes of opinions between them, etc. In addition, it was a very joyous thing to us that Ms. Kim Soon-duk resolved to come in front of the camera after the year-end party and voiced her opinion for the first time.

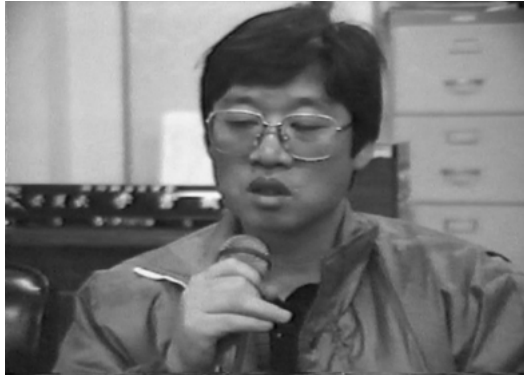
APRIL 1995

The Murmuring was released in a theater. During the one month screening period, some old ladies came out to the theater and had a meeting with audiences everyday. The meeting with audiences, who watch them on screen and showed them affection, might have been psychotherapy sessions for them, they never had loved themselves since the very first day they were drafted to the comfort station. On the last day of screening, they suggested I make one more film. What did I think of their suggestion? I felt somewhat reluctant because I was inundated with piles of unpaid bills back then.

DECEMBER 1995

Ms. Kang Duk-kyung gave me a call. She told me that she had been diagnosed with lung cancer. She said that nothing bothered her any more, but it made her scared that she would be forgotten after she was gone. She asked me to film her until she died. Now I had no place to flee to. I announced the production of the second film on that day, and assistant director Jang Ho-jun and I headed to the House of Sharing. They did not know the reason for my resolution; they just seemed so pleased with the fact that another film would be produced.

Extract from: Movements on Screen. Understanding Korean Society Through Independent Films. Korean Film Archive.

**PRŮHLEDNÁ BYTOST:
ALBERT KAHN**

**TRANSLUCENT BEING:
ALBERT KAHN**

DE L'ARCHIVE DE LA PLANÈTE

Na začátku byl jeden nenápadný a znepokojený muž, který se rozhodl zanechat po sobě obrazový materiál, aby nás varoval před katastrofou. V roce 1908 se bohatý pařížský bankéř Albert Kahn vydává na několikaměsíční cestu kolem světa. Chce poznat cizí země a národy, chce všechno vidět na vlastní oči, aby pochopil něco, co se mu napohled zdá zřejmé: svět, který dosud znal, je na pokraji zhroucení, čekají ho radikální změny a brzy zcela zmizí. Když se Kahn v roce 1909 vrací zpět do Francie, začíná připravovat naprosto ojedinělý, gigantický projekt: „Archiv planety“. Myšlenka je vcelku prostá: vyslat do světa fotografy a filmaře, aby pořídili snímky, filmy, stovky a tisíce záznamů, a vytvořit spontánní archiv, který před definitivním zánikem zachrání to, co se ještě zachránit dá. Cílem Alberta Kahna je „jednou provždy zachytit všechny aspekty, postupy a typy lidské činnosti, jejichž nezvratný zánik je jen otázkou času“. Při návratu ze svých misí jsou dokumentátoři vyzváni, aby pořízené snímky vyvolali, inventarizovali, utřídili a uložili. Pomáhají tak budovat jeden z nejúplnějších obrazových archivů na světě. Celé dobrodružství trvá více než dvacet let, od roku 1908 do roku 1931. Projekt nakonec zůstává nedokončený v důsledku Kahnova finančního krachu.

Většina získaných snímků zůstala po mnoho desetiletí ukryta před zraky světa. Jako „časová schránka“ čekaly, až budou znovu objeveny, až si je prohlédneme a budou nám moci předat vize zmizelého světa před nástupem přebujelé industrializace, nadměrné spotřeby, globalizace a dalších tragédií 20. století. Archiv planety zobrazuje svět před katastrofou. Když se na tyto obrazy ztraceného světa díváme dnes, o sto let později, nefungují pouze jako vizuální svědectví o státech a národech, jež hybná síla dějin dramaticky změnila, ale přicházejí na světlo v pravý čas a apelují na naše vlastní tušení katastrofy. To krátké časové období, které od onoho mimořádného počínu uplynulo, to mrknutí oka, které odděluje moment pořízení snímků od chvíle, kdy se na ně díváme, jen

zesiluje náhlou, někdy až paralyzující, závrať z nebezpečného a nezvratného běhu, do nějž jsme se v posledních desetiletích hromadně zapojili. Archiv planety k nám po sto letech promlouvá, cílí přímo na nás.

Adrien Genoudet

ANTIARCHIV FILMOVÉ PAMĚTI BERGSONISMUS, LA DURÉE A KAŽDODENNOST PAULA AMAD

FILOZOF A MILIONÁŘ

Blížil se konec sedmdesátých let 19. století a Albert Kahn, který se čerstvě přestěhoval z Alsaska do Paříže, si najal Henriho Bergsona – tehdy ještě neznámého učitele filozofie –, aby ho připravil na úmorné maturitní zkoušky. Tím začalo jejich jedinečné přátelství, které trvalo až do Kahnovy smrti 14. listopadu 1940, následované Bergsonovou smrtí o dva měsíce později.

Zhodnotit vztah Bergsona ke Kahnovi je o něco složitější, neboť ve své závěti filozof přísně zakázal zveřejnění těch osobních dokumentů, k jejichž publikaci nedal výslovný souhlas. Jeho názor na Kahna lze však alespoň částečně sestavit díky korespondenci, která pochází z doby mezi lety 1879 a 1893, tedy předtím, než se z Bergsona stala celebrita a Kahn si vytvořil reputaci „bohatého podivína“. I přes tyto překážky je evidentní, že Bergson byl ve svých mladších letech Kahnovým důvěrníkem a v pozdějším věku se zajímal o jeho rozličné humanistické projekty, ačkoliv k nim byl vždy trochu skeptický. Francouzský filozof nejen pozoroval postupný rozvoj Kahnových plánů, ale byl ochoten pomoci mu získat status instituce pro jeho Archiv. Ačkoliv se většinou zdráhal se na Collège de France, kde od roku 1900 působil jako profesor filozofie, zapojovat do administrativních otázek, v roce 1912 učinil výjimku pro Jeana Brunhese, když podpořil jeho kandidaturu na post profesora geografie. Avšak tím největším veřejným projevem Bergsonova respektu ke Kahnovým cílům byl proslov, který filozof pronesl při příležitosti pětadvacátého výročí Société Autour du Monde v roce 1931. V tomto projevu řekl, že ačkoliv „duch Ženevy“, který představovala Společnost národů, zatím ještě nebyl schopen zhmotnit „tělo“

společnosti, která by byla založena na úctě k „mezinárodní mysli“, Kahn a jeho „boulogneská komunita“ pro toto tělo alespoň připravili „duši“. Od muže, který věnoval tolik úsilí Společnosti národů a jehož poslední velká filozofická kniha *Dva zdroje morálky a náboženství* (1932) by se dala popsat jako rekviem za pacifistický přístup této „mezinárodní mysli“, šlo skutečně o velikou chválu.

Jejich vzájemná korespondence jasně ukazuje, jak blízcí si byli. Kahn Bergsona například žádal o různé věci – od zápa-
lek z Londýna po adresu pařížského mistra šermu či obstará-
ní lidské kostry. Začátky korespondence tehdy ještě mladých
mužů obsahovaly vzájemné projevy víry v budoucí úspěchy,
trvalé obavy o zdravotní stav toho druhého, milé odkazy na
členy rodiny a společné známé (jejich bratři se také přáteli-
li) a důvěrné dopisy týkající se jejich osobních i odborných
frustrací. Na jejich rané korespondenci je bezesporu vidět,
že kdysi byli upřímní, podporující se blízcí přátelé, přestože
není pravděpodobné, že si jejich vztah zachoval tutéž vře-
lost i poté, co Bergsona vydání knihy *Hmota a paměť* (1896)
katapultovalo do pozice filozofické hvězdy a následně získal
profesuru na Collège de France, a Kahn dosáhl nových úspě-
chů, když v roce 1898 založil vlastní banku.

„BERGSONŮV PRVNÍ STUDENT“

Je zcela logické, že všechny snímky Henriho Bergsona, které
jsou uchovány v Archives de la Planète (Archiv planety) a jež
pochází z roku 1917, byly zasazeny do Kahnovy botanické
heterotopie. Kahnovy zahrady totiž nebyly pouze nejčastěji
natáčenou lokalitou v jeho Archivu, ale byly skutečným i sym-
bolickým pozadím, před nímž se odehrál jeden z Kahnových
veřejných počinů. Představitelé Společnosti národů se nejen
setkávali na cestičkách vinoucích se Kahnovými japonskými,
francouzskými a anglickými zahradami, ale také pracovali
v duchu mezinárodní spolupráce, která v těchto zahradách

rozkvétala i v botanické podobě. Bergson byl pochopitelně trofejí Kahnovy mezinárodní zahrady.

Filmové záběry Bergsona emblematicky zachycují filozofův ambivalentní přístup ke kinematografii, který souvisí s jeho důvěrným a zároveň ironickým vztahem ke Kahnovi. První film, sehraný podle pseudovoyeuristického scénáře, zachycuje – za použití kamery částečně skryté v růžových keřích – Bergsona procházejícího se se společníkem po cestě podél Kahnovy růžové zahrady. Druhý film tvoří záběr Bergsona v polocelku, jak stojí o samotě v růžové zahradě a pózuje a baví se s kameramanem, který se ho snaží udržet v záběru. Oba filmy působí v Kahnově filmovém archivu, který vystavuje na odiv přítomnost kamery a profesionalitu kameramana, přinejmenším jako kuriozity. Přitom skrytá kamera v prvním filmu reflektuje víc než jen citlivé vědomí Bergsonovy zjevné nepohody, způsobené tím, že je natáčen (a archivován). Filozofova rozpačitost před kamerou byla znásobena Kahnovou kamerafobií do chorobných proporcí. Právě v Kahnově přehnaném napodobování bergsonovské výstřednosti nalezneme závěrečný klíč k pochopení filozofova vlivu na Archiv planety.

Na jednu stranu se může zdát náležité, že historie nechala na laikovi, na tom „podivínovi s penězi“, aby realizoval to, co by nikdy ctihodný filozof nemohl se svými myšlenkami udělat, totiž riskovat (s veškerou bravurou rizikového investora) zhmotnění jeho filozofické vize skrze film, nebo alespoň přiblížení se k ní. Bergson určitým způsobem předvídal Kahnovu schopnost takový risk učinit. Dne 14. května 1886 napsal svému příteli dopis, v němž popsal, že vede „monotónní“ venkovský život v Clermont-Ferrand v době těsně před odezdáním své dizertační práce na Sorbonně (ze které se později stane kniha *Čas a svoboda*). V dopise Bergson jako obvykle klade důraz na to, jak moc má práce: „Vidíš, že na flânerie nemám čas a přesto... jsem si jistý, že pracuji méně než ty. Závídím ti, když pomyslím, co jsi schopen udělat v omezeném čase.“ Jacques Chevalier uvádí méně lichotivý – i když o nic

méně sympatický – postřeh ke Kahnovi, když si vzpomíná na filozofovy názory na bankéřovy mise (které měly zprostředkovat „setkávání myslí a faktů“): „trochu jednoduché, ve výsledku ale ne zcela absurdní.“

Tyto neoficiální fragmenty nabízejí způsob, jak interpretovat vztah Bergsona a Kahna jakožto vztah, který se neustále vracel ke svému ranému pedagogickému charakteru, kdy Bergson u svého studenta velmi pečlivě – řádek po řádku, jak prozrazují počátky jejich korespondence – pozoroval jeho formující se styl přemýšlení. Začátky jejich dopisování vychází z požadavků důvěrného a důsledného pedagogického vztahu, jehož stopy jsou na jednu stranu vidět v lekcích, korekturách, radách a chválách v některých Bergsonových dopisech a na druhou stranu v nervózním mazání, které prozrazují Kahnovy dopisové náčrtky. Jak již podotklo mnoho odborníků, Bergsonova pedagogická metoda vycházela z napomáhání studentovi k tomu, aby nečetl pasivně, ale aby aktivně „opakoval experiment“. Tato metoda výuky tedy uvedla do praxe jeho filozofické odmítání učení se z paměti a nahradila ho učením studentů skrze samostatné řešení problémů – šlo o aplikování principu, že „Skutečná svoboda spočívá v možnosti rozhodnout se, konstituovat samotné problémy“. Jde sice o opakování, ale s diferencí. Kahn, který byl jednou označen za „Bergsonova prvního studenta,“ opakoval v Archivu planety experiment a problém řešil rozdílně. Výsledek? „Trochu jednoduché“, možná, „ve výsledku ale ne zcela absurdní“.

Nelze však říci, že Kahn materializoval to, co Deleuze označil za radikální kinematografický potenciál Bergsonových koncepcí. Kahnův Archiv je experimentem, který musí být zcela protikladný a současně odhalovat potenciál filozofových názorů na film, každodennost a paměť. Snažím se svým rozbořením filmů Kahnova Archivu ukázat, že – *navzdory* tomu, co tvrdí Deleuze – je produktivnější navrátit diskusi o Bergsonovi zpět do raného období kinematografie než se ho z tohoto období snažit vyjmout. Chtěla jsem odolat tomu, abych tvrdila, že Bergson byl vizionář, jehož myšlenky dojdou naplnění v budoucí kinematografii a jehož filozofie myslí nemyšlení

filmu a ukazuje nám, co by film myslel, kdyby „záběr přestal být kategorií prostorovou a stal se kategorií časovou“. Pokud se Deleuze snažil primárně argumentovat tím, že Bergsonova kritika je relevantní i pro jiné věci, než kterých se původně týkala – tedy navzdory technickému omezení filmů v jeho době – a předvídala kinematografii, která by osvobodila hlediště ve filmu prostřednictvím stříhové skladby a postupů, jako je flashback, střídání pohledů mezi postavami, pohyblivá kamera a užití hloubky záběru, je stejně tak důležité si uvědomit, co Bergsonova filozofie vypovídá o kinematografii a době, kterou znal.

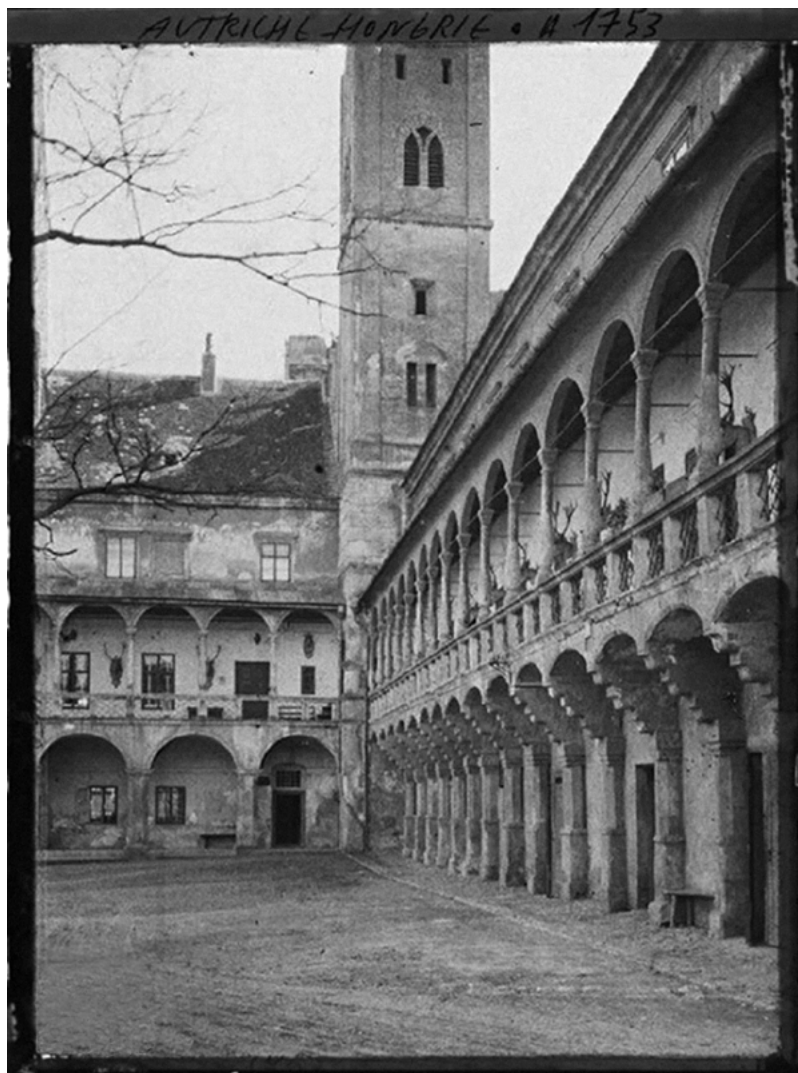
Kahnův Archiv byl dozajista součástí Bergsonova kinematografického vědomí, které samo bylo součástí *vie extérieure*, na němž byla veškerá jeho filozofie založená. Ačkoliv nechci tvrdit, že Kahnovy filmy inspirovaly Bergsona k tomu, aby předpověděl budoucí směřování filmu, nebo že nějakým způsobem odhalují skrytý projekční sál enigmatické fascinace kinematografem v bergsonovské filozofii, tyto filmy potvrzují, jak relevantní bylo filozofovo dílo pro široké spektrum experimentů od Kahnova Archivu po ranou avantgardní filmovou teorii v tehdejší francouzské filmové kultuře. Stručně řečeno, pokud Bergson strategicky zavíral oči před modernitou, zajímá mě, co by znamenalo interpretovat Kahnovy filmy jakožto „obraz“, který tyto oči uvidí, když se znovu otevrou.

K tomu, abych mohla tuto myšlenku dále rozvinout, je třeba se vážně zamyslet nad další dimenzí Deleuzova tvrzení, že Bergson předběhl svou dobu v tom, co já popisuji jako antiarchivní a antihistorické tendence v Bergsonově kritice paměti. Přes jejich vzájemnou afinitu se Bergsonovy a Foucaultovy antiarchivální teorie paměti liší v tom, že ta Bergsonova reflektuje zlom počátku 20. století, poznamenaného rozvojem kinematografie. Foucaultova teorie archivu se naopak tomuto rozlišení brání, ačkoliv se Foucault snaží obecně rozlišit časový *esprit* 19. století a prostorový *esprit* 20. století. To, co jeho *Archeologie vědění* dobrovolně opomíjí (a čeho se jeho esej *O jiných prostorech* dotýká pouze letmo), je něco, s čím se Bergsonova filozofie nutně dostává do střetu – koncept

filmového archivu, který je nejpozoruhodnější rekonfigurací času a prostoru na počátku 20. století.

Zasazení Bergsonova myšlení zpět do období raného filmu není pouze jednoduchým návratem ke kořenům. Jde o osvobození rozličných bergsonovských diskurzů francouzské filmové kultury a navrácení filozofa do kinematografie fascinované časem, pohybem, pamětí, archivnictvím a každodenností. Zasazení Bergsonova myšlení zpátky do tohoto období nám také umožňuje vidět, že filmy a myšlenky, které stály za Archivem planety, obsahovaly potenciální model schopnosti kamery zpětně myslet, přehodnotit mechaničnost, dodat život běžným zvyklostem a dynamizovat jednotvárnost. Jinými slovy objevit filmovou blízkost mezi *la durée* a historií. Konečně, návrat Bergsonových myšlenek k filmům jeho doby také zdůrazňuje hranice interakce mezi filmovou teorií a filmovou kulturou. Bergson nebyl ani filmový teoretik, ani kritik a dobová francouzská filmová kultura sotva zmiňuje Kahna. Vztah mezi Bergsonovou filozofií a Kahnovým výzkumem však představuje nekanonický a nekonvenční příklad provázanosti diskurzů a praktik, které tvořily filmovou kulturu ve Francii na konci prvního desetiletí a začátku dvacátých let 20. století.

*Vybráno z : Counter-Archive. Film, the Everyday,
and Albert Kahn's Archives de la Planète.
Columbia University Press.*

DE L'ARCHIVE DE LA PLANÈTE

This is the story of an unobtrusive, worried man who decided to bequeath us images in order to warn us against a disaster. In 1908, the wealthy Parisian banker Albert Kahn embarks on a months-long round-the-world trip. He wants to get to know foreign countries and nations, to see everything with his own eyes in order to understand something that seems obvious to him: the world he has known so far is on the verge of collapse, it is subject to radical changes – and will soon disappear completely. Upon his return to France in 1909, Kahn launches an immense, unique project: “Archive of the Planet”. The idea is quite simple: to entrust photographers and cinematographers with the task of taking images, many images, thousands of images, to create voluntary archives and save what can be saved before final extinction. Albert Kahn aims to “capture all aspects, practices and ways of human activity, the fatal disappearance of which is only a matter of time”. Having returned from their missions, the operators were asked to inventory, develop, sort and store their shots so as to create one of the most complete image archives in the world. The adventure went on for more than twenty years, from 1908 to 1931, before the project eventually remained unfinished because of Kahn’s financial ruin.

For the most part, the images obtained have remained invisible for several decades. Like a “time capsule”, they were waiting to be rediscovered, to be looked at and to offer visions of a vanished world, a world before excessive industrialisation, before hyper-consumption, globalisation, and other tragedies of the twentieth century. The Archive of the Planet show a world before the disaster. When we contemplate them today, a hundred years later, these images of an extinct world do not only act as visual testimonies of countries and populations radically changed by the force of history, but also come to light at the right time, appealing to our own presentiment of disaster. The short lapse of time that has passed since the beginning of this unique project, the blink of an eyelid that

separates the moment when these images were taken from the moment we look at them, only intensifies the sudden, sometimes paralyzing vertigo of the perilous and irreversible path that we have collectively taken in recent decades. One hundred years after their creation, the Archive of the Planet speak to us, targeting us directly.

Adrien Genoudet

AUTRI CHE. HONGRIE. A 1757

E
V
A
V
E
R
E

THE COUNTER-ARCHIVE OF CINEMATIC MEMORY BERGSONISM, LA DURÉE, AND THE EVERYDAY PAULA AMAD

THE PHILOSOPHER AND THE MILLIONAIRE

It was in the late 1870s that Kahn, who had recently arrived in Paris from Alsace, hired Henri Bergson, then an unknown teacher of philosophy, to train him for the grueling baccalauréat exams. There began a unique friendship that continued until Kahn's death on November 14, 1940, followed by Bergson's less than two months later.

Broaching the subject of Bergson's attitude toward Kahn is more difficult, especially given that in his will the philosopher strictly forbade the posthumous publication of any unapproved personal documents. Piecing together his opinion of Kahn is only made slightly less difficult with access to the above-mentioned correspondence, since it dates back to the period (1879–1893) prior to Bergson's celebrity status and Kahn's reputation as a "bizarre man of money". These difficulties aside, it is clear that in his younger years Bergson was a confidant of Kahn's and in his more mature years an interested if slightly skeptical observer of his diverse humanist projects. Bergson was not only privy to the germination of Kahn's plans, but he was willing to pull his weight when it came to securing institutional status for the Archive. Not one to usually participate in the administrative affairs of the Collège de France, where he held the Chair in Philosophy since 1900, Bergson made an exception when it came to showing his support for Brunhes during the election of the Chair of Human Geography in 1912. However, Bergson's most public display of his respect for Kahn's missions came in the form

of a speech he was asked to deliver on the occasion of the twenty-fifth anniversary of the Société Autour du Monde. In that address from 1931 Bergson claimed that if the “spirit of Geneva”, materialized in the League of Nations, had not succeeded in giving body to a “human society” based on the veneration of “the international mind”, then Kahn and his “Boulogne community” had at least prepared its “soul”. Coming from a man who had devoted so much effort to the League of Nations and whose last major philosophical book, *The Two Sources of Morality and Religion* (1932), might be described as a requiem for the pacifist bent of the “international mind” this was high praise indeed.

To be sure, Bergson’s frequent requests reveal how comfortable he and Kahn had become with each other and Kahn reciprocated in kind with all sorts of requests, ranging from boxes of matches from London and the address of a Parisian fencing master to the procurement of a skeleton. The earlier letters of the two young men also contain shared expressions of faith in each other’s future successes, constant concern for each other’s health, fond references to their respective family members and mutual acquaintances (their brothers were also friends), and confidential exchanges relating to their personal and professional frustrations.

Although it seems doubtful that their relationship remained on such casual and constant terms once Bergson’s eminence as a philosopher soared with the publication of *Matter and Memory* in 1896 and the professorship at the Collège de France in 1900, and Kahn’s success as a banker rose with the founding of his own bank in 1898, from their early correspondence it is uncontested that they once shared an informal, mutually supportive, and even intimate friendship.

THE FIRST STUDENT OF BERGSON

It is entirely appropriate that the only films of Bergson that exist in the Archives de la Planète, all shot in 1917, would be staged in Kahn's botanical heterotopia. For in addition to being one of the most frequently filmed locales in the Archive, the gardens were the literal and symbolic backdrop to Kahn's more public endeavors. Members of the League of Nations not only met on the paths that weaved through Kahn's Japanese, French, and English gardens, but also worked at a global diplomatic level for the spirit of international cooperation already growing there in botanical form. Bergson was, of course, the prize flower of Kahn's internationalist landscape.

As portraits of Bergson, the films are emblematic of the philosopher's ambivalent approach to cinema that I have been investigating in this chapter (which is itself connected to his intimate yet ironic relationship with Kahn). The first film, staged according to a pseudo-voyeuristic scenario, captures Bergson walking with a companion along the path of Kahn's rosary by using the ruse of the hidden camera, partially concealed in the rose bushes. The second film consists of a medium shot of Bergson standing alone in the rose garden posing and talking casually to the cameraman, who struggles to keep him in the frame. Both films are oddities, to say the least, within an Archive of films that normally flaunt the visibility of the camera and the professionalism of the cameraman. And yet the hidden camera in the first reflects more than a sensitive awareness of Bergson's publicly expressed discomfort with being filmed (and archived). The philosopher's personal unease with the camera was magnified to obsessive proportions in Kahn's camera-phobia. It is in Kahn's exaggerated mimicry of a Bergsonian idiosyncrasy that we find our final clue to understanding the philosopher's influence upon the Archives de la Planète.

From one perspective, it would seem appropriate that history left it up to the outsider, the "bizarre man of money", to do what the venerated philosopher could never have done

with his ideas, that is, to risk (with all the bravado of a venture capitalist) the materialization or at least approximation through film of a philosophical vision. In a certain way Bergson himself foresaw Kahn's ability to take such risks. On May 14, 1886, he wrote to his friend from what he describes as the "monotonous" provincial life of Clermont-Ferrand just as he was about to hand in his dissertation (which would become *Time and Free Will*) to the Sorbonne. As usual, Bergson stresses how busy he has been: "You see that I don't have the time for *flânerie*, and yet... I am sure that I work less than you. When I think of all you are capable of doing in a limited time, I envy you." A less flattering – though none the less sympathetic – reflection on Kahn is quoted by Jacques Chevalier, who recalls the philosopher's opinion of the banker's mission (to facilitate "the coming together of minds and facts") in the following terms: "a little simple, but in the end not so absurd".

These unofficial fragments suggest a way of reading the Bergson-Kahn relationship as one that continually harked back to the pedagogical nature of its early years when Bergson attended so scrupulously – line by line, as the earliest correspondence makes clear – to the formation of his student's thinking *habits*. The teacher-student nature of their early correspondence issues from the demands of an intimate and rigorous pedagogical exchange whose traces are evident, on the one hand, in the lessons, corrections, praise, and advice of some of Bergson's letters, and on the other hand in the nervous erasures that pattern Kahn's letter drafts. As many commentators have since noted, Bergson's pedagogical method was rooted in assisting the student not to passively read and believe but to actively "repeat the experiment". His method of teaching thus put into practice his philosophical rejection of the lesson learned by heart in favor of the lesson learned by having the student solve the problem for her/himself, opening onto the principle that, "True freedom lies in a power to decide, to constitute problems themselves." This is a repetition to be sure, but with a difference. In the Archives de la Planète, Kahn, who was once referred to as the "first student of Bergson", was indeed repeating the experiment and

solving the problem with a difference. The result? “A little simple” perhaps, “but in the end not so absurd.”

That is not to say that Kahn materialized what Deleuze saw as the radical cinematic potential of Bergson’s ideas. The Kahn Archive is an experiment that must be as antithetical to as it is revealing of the potential of the philosopher’s ideas on cinema, the everyday, and memory. What my exploration of the Kahn films hopes to show is that, pace Deleuze, it is more useful to return discussions of Bergson to early cinema than to try and rescue him from it. I have therefore resisted arguing that Bergson was a visionary whose thoughts would come to fruition in future cinema or that his philosophy thinks the un-thought of cinema, showing us what the cinema would look like once “the shot stop[ed] being a spatial category and bec[a]me a temporal one”. For if Deleuze wanted above all to argue that Bergson’s critique actually speaks beyond what it responded to – that is, the technical limitations of film in his time – and anticipated a cinema that would emancipate the viewpoint through editing would emancipate the viewpoint through editing techniques such as the flashback, alternation between first and third person points of view, the mobile camera, and use of deep space, then it is equally important to recognize that Bergson’s philosophy also speaks of, through, and to the cinema and the world he actually knew.

Kahn’s Archive was undoubtedly a part of Bergson’s cinematic consciousness, itself a component of the *vie extérieure* on which all his philosophy was based. Without wanting to claim that Kahn’s films inspired Bergson to see the future of cinema, or that they finally reveal the hidden screening room of Bergsonian philosophy’s enigmatic fascination with the cinematograph, Kahn’s films confirm how relevant the philosopher’s work was to the broad spectrum of experimentalism – from the Kahn Archive to early avant-garde film theory – within French cinema culture of the period. In short, if Bergson was strategically in favor of closing his eyes to modernity, I am interested in investigating what it would mean to read the Kahn films as the “image” delivered to those eyes once opened.

To pursue this line of thinking is to take seriously the other dimension to Deleuze's claim that Bergson was ahead of himself in what I suggest is a counter-archival and counter-historicist tendency in Bergson's critique of memory. For all their affinities, where Bergson's and Foucault's counter-archival theories of memory differ is that Bergson's reflects the rupture of a cinematographically stamped early twentieth century. In contrast, Foucault's theory of the archive resists that distinction, invested as he is in an overarching differentiation between the temporal *esprit* of the nineteenth century and the spatial *esprit* of the twentieth century. What *The Archaeology of Knowledge* thus voluntarily avoids (and his essay "Of Other Spaces" brushes up against) is what Bergson's philosophy involuntarily collides with – the early twentieth century's most striking reconfiguration of space and time, the film archive.

To return Bergson to early cinema does not imply a simple restoration of origins. Rather, it liberates the diverse Bergsonian discourses of French film culture, returning the philosopher to a cinema fascinated by time, movement, memory, the archival, and everyday life. Additionally, to return Bergson to early cinema allows us to see how the films and the logic behind the Archives de la Planète contain a possible model of the camera's capacity to think backwards, to reengage mechanism, to reanimate habitual experience, and to reinvigorate the uneventful; in other words, to discover a cinematic rapprochement between *la durée* and history. Finally, to return Bergson to the cinema of his time and of time itself is also to foreground an exchange between film theory and film culture at its limits. Bergson was not a film theorist or even critic, and Kahn was barely mentioned in French cinema culture of the time. However, the relationship between Bergson's philosophy and Kahn's research offers a noncanonical and unconventional variant of the interdependence of the discourses and practices constituting film culture in France in the late nineteenth century and early twentieth century.

*Extract from: The Counter-Archive. Film, the Everyday,
and Albert Kahn's Archives de la Planète,
Columbia University Press.*

AUTORSKÁ PRÁVA COPYRIGHTS

Black Cinema Matters

Obrázky na stranách 82–83, 89, 106, 115 pocházejí z filmu *I Am Not Your Negro*: Raoul Peck, 95 min., 2016.

Obrázky na stranách 84, 108, 116 pocházejí z filmu *Symbiopsychotaxiplasm: Take One*, William Greaves, 75 min., 1968.

Autorská práva k obrázkům na stranách 99, 100, 110 laskavě poskytla Video Data Bank, www.vdb.org, School of the Art Institute of Chicago.

The images on pages 82–83, 89, 106, 115 come from Raoul Peck's film I Am Not Your Negro (2016).

The images on pages 84, 108, 116 come from Symbiopsychotaxiplasm: Take One, William Greaves, 75 min., 1968.

Image copyright on pages 99, 100, 110 of the artist, courtesy of Video Data Bank, www.vdb.org, School of the Art Institute of Chicago.

Průhledná krajina: Jižní Korea / *Translucent Landscape: South Korea*

Obrázky na stranách 118, 125, 136, 146, 147, 149 pocházejí z filmu *Olympiáda v Sanggye-dong*, Kim Dong-won, 27 min., 1991.

Obrázky na stranách 152, 162 pocházejí z filmu *Labor News No. 1*, Labor News Production, 74 min., 1989.

Obrázky na stranách 130, 135, 157, 158 pocházejí z filmové trilogie *Šeptání*, Byun Young-joo, 98 min., 1995.

The images on pages 118, 125, 136, 146, 147, 149 come from Dong-won Kim's film Sanggye-Dong Olympic, 1991.

The images on pages 152, 162 come from Labor News No. 1, Labor News Production, 74 min., 1989.

The images on pages 130, 135, 157, 158 come from The Murmuring trilogy, Byun Young-joo, 98 min., 1995.

Průhledná bytost: Albert Kahn / *Translucent Being: Albert Kahn*

© Département des Hauts-de-Seine – Musée Albert-Kahn, collection Archives de la Planète.

INSPIRAČNÍ FÓRUM

Inspirační fórum přináší v diskuzích, přednáškách, rozhovorech a dokumentárních dialozích klíčová témata současnosti i budoucnosti. Hledá nové perspektivy a posiluje dialog. Vnáší do veřejného prostoru nové otázky o situaci lidstva i lidí. Inspirační fórum propojuje globální a lokální roviny, soustředí se na detail stejně jako na celek a objevuje hosty z nejrůznějších prostředí. Místo v diskuzích a vystoupeních mají globální myslitelé stejně jako významní lokální aktéři, ženy a muži, mladší a starší generace i hlasy, které běžně nemají mediální pozornost.

Inspirační fórum
27. října – 6. listopadu

INSPIRATION FORUM

The Inspiration Forum brings up current and future topics in the form of discussions, presentations, interviews, and documentary conversations. It discovers new perspectives and intensifies the dialogue while opening new questions, related to the situation of humankind and people, in the public space. The Inspiration Forum connects the global and the local level, focusing on detail as well as the whole and introducing guests from various spheres of life. Global thinkers join our discussions and presentations side by side with prominent local actors, women, and men, the young and older generation, and voices that do not usually hit the headlines.

Inspiration Forum
October 27 – November 6

ÚVODNÍ SLOVO

V době globální pandemie koronaviru a klimatického rozvratu si intenzivně uvědomujeme, že dění na vzdáleném bodě zeměkoule může ovlivnit životy nás všech. Zároveň vstupujeme svým způsobem existence do komplexní sítě globálních vztahů a planetárních procesů, jež jsme jako jedinci sotva schopni plně obsáhnout.

Zatímco se učíme přemýšlet o svých rolích planetárních občanů, potýkáme se se společenskými tendencemi, které radikální proměnu světa doprovázejí. Především tím máme na mysli vytrácení důvěry vůči institucím i politické reprezentaci a s tím související rezignované postoje některých skupin obyvatel. O mnohých procesech zcela zásadních pro naši budoucnost jsme se jako společnosti nenaučili správně ani mluvit, natožpak abychom byli schopni jejich běh demokraticky ovlivňovat. Dalo by se říci, že žijeme v *mezidobí*, kdy společenským strukturám, jak je známe, došel dech, a my se nyní potřebujeme pokusit nalézt nové a legitimní ukotvení, v jehož rámci budeme umět poznávat charakter naší současné situace a utvářet budoucí.

V takovém *mezidobí* si přejeme, aby Inspirační fórum bylo platformou, která nejen vzbuzuje více otázek, než nabízí odpovědi, ale která také pomůže všem zúčastněným být aktivními občany a aktéry změn, které jsou nevyhnutelné a jejichž podobu můžeme ovlivnit. Spojujícím prvkem letošního fóra je naděje v sílu imaginace, prostřednictvím které můžeme jako společnosti i jako jedinci aktivně přispívat k nové podobě našeho světa. Tážeme se, jak zodpovědně uchopit současné výzvy tak, abychom směřovali ke geopoliticky, společensky i ekologicky spravedlivější budoucnosti. Jde nám přitom o nastolení mezioborové a inkluzivní perspektivy, pomocí které chceme poukázat mimo jiné na to, že v planetární éře spolu souvisí zdánlivě nesouvisející děje a že se nás bytostně dotýkají procesy, které překračují civilizační rámce i rámec lidského druhu.

Diskusí o současných výzvách si přejeme objevit nové způsoby, jak kreativně situovat vlastní bytí ve světě. Stejně tak chceme na Inspiračním fóru křesat radost z dialogu a odvahy k smělému myšlení.

Do zhuštěné formy přemýšlení o současném i budoucím světě se můžete ponořit na dalších stránkách v řetězovém mezioborovém rozhovoru hostů a hostek letošního Inspiračního fóra nebo v průvodci po dění tohoto roku, sestávajícím z výběru textů a netextů. Podrobnou programovou část s promluvami hostů a hostek a tipy na čtení najdete od letošního roku v online podobě na webových stránkách fóra.

FOREWORD

In the time of coronavirus, a global pandemic, and the ongoing climate crisis, we are acutely aware that events unfolding in a distant part of the globe can affect the lives of us all. At the same time, by way of our current existence, we are entering into a complex network of global relationships and planetary processes that we, as individuals, can barely fully comprehend.

As we learn to think about our roles as planetary citizens, we are confronted with the social tendencies that accompany the radical transformation of the world. This mainly refers to our loss of trust in government institutions and political representation, as well as the defeatist attitudes of certain groups of people that come as a result. As societies, we have not learnt how to speak properly about the many processes that are absolutely crucial for our future, let alone how to influence their course democratically. We could say that we are living in an *interregnum*, in which the social infrastructures as we know them are crumbling beneath our feet, and we must now try to find a new and legitimate footing in which we can recognise the nature of our current situation and shape the future.

While in this *interregnum*, we wish the Inspiration Forum to be a platform that not only raises more questions than it offers answers, but also one that helps all those involved to be active citizens and actors of inevitable change. A unifying theme of this year's forum is hope in the power of imagination, through which we, as societies and as individuals, can actively contribute to the new shape of our world. We ask how we can get a handle on the present challenges in a responsible manner so that we can make a shift towards a geopolitically, socially, and ecologically more just future. At the same time, we would like to establish an interdisciplinary and inclusive perspective that can allow us to point out that in the planetary era, seemingly unrelated events are, in fact,

related and that we are intrinsically affected by processes that transcend civilisation and humankind.

In other words, by discussing present-day challenges, we want to discover new ways to creatively situate our own existence in the world. And in that same spirit, at the Inspiration Forum we want to spark a joy of dialogue and the courage to think boldly.

Immerse yourself into a condensed form of thinking about the present and future state of the world. On the following pages, you will find an interdisciplinary chain interview featuring guests of this year's Inspiration Forum, or a selection of texts and non-texts that reflect on this year's developments. A detailed programme with thoughts of our guests and reading tips can be found online this year on the forum's website.

**INSPIRAČNÍ FÓRUM
ČTENÍ**

**INSPIRATION FORUM
READER**

OBSAH

- 197 Řetězový rozhovor / Transdisciplinární ohledávání
současných výzev a možných budoucích konstelací
- 211 Metabolismus mezidoby
Dalibor Knapp
- 212 Násilník ti kříží cestu
Kolektiv LASTESIS
- 214 Kulinářský materialismus
Andrea Provenzano, Philip Maughan, Nikolaj Medveděnko
- 216 Zemědělská simulace
Andrea Provenzano, Philip Maughan, Nikolaj Medveděnko
- 218 Brána mezi jedním a druhým světem
Arundhati Roy
- 220 Type Graph G-intro
Ž. Ji, A. Natarajan et al.
- 222 Balvan budoucnosti
Václav Janoščík
- 223 Mají dodávky potravin pro západní Evropu větší
hodnotu než zdraví východoevropských dělníků?
Costi Rogozanu, Daniela Gabor
- 230 Dovolená 2020
Sanket Kabdugle
- 231 Globální kapitalismus, pandemie, budoucnost
Sharif Abdel Kouddous & Mike Davis
- 244 Západ slunce na Marsu
Olivier de Goursac
- 247 Pokrok není pokrok, pokud není spravedlivý
Angélica Velasco Sesma
- 259 Selfie pořízené vozítkem Curiosity agentury NASA
pro průzkum Marsu
NASA/JPL
- 261 Bílé koleno, černý krk
Charles Mudede

CONTENTS

- 204 Chain interview / Transdisciplinary Inquiry Into
Contemporary Global Challenges and Future Scenarios
- 211 Metabolisms of Interregnum
Dalibor Knapp
- 213 A rapist in your path
Colectivo LASTESIS
- 214 Culinary Materialism
Andrea Provenzano, Philip Maughan, Nikolaj Medveděnko
- 217 Agrarian Simulation
Andrea Provenzano, Philip Maughan, Nikolaj Medveděnko
- 219 A Gateway Between One World and the Next
Arundhati Roy
- 220 Type Graph G-intro
Ž. Ji, A. Natarajan et al.
- 222 Boulder of the Future
Václav Janošík
- 227 Are western Europe's food supplies worth more
than eastern European workers' health?
Costi Rogozanu, Daniela Gabor
- 230 2020 Holiday
Sanket Kabdugle
- 237 On Global Capitalism, Pandemics,
and the Struggles of Tomorrow
Sharif Abdel Kouddous & Mike Davis
- 244 Martian Sunset
Olivier de Goursac
- 253 Progress Isn't Progress Unless It's Fair
Angélica Velasco Sesma
- 259 High-Resolution Selfie Taken by NASA's Curiosity
Mars Rover
NASA/JPL
- 261 White Knee, Black Neck, What Do the Police Do?
Charles Mudede

ŘETĚZOVÝ ROZHOVOR

TRANSDISCIPLINÁRNÍ OHLEDÁVÁNÍ SOUČASNÝCH VÝZEV A MOŽNÝCH BUDOUČÍCH KONSTELACÍ

Inspirační fórum: Jaké vlastnosti má žádoucí budoucnost?
A jak může každý z nás přispět a napomoci tomu, aby
nastala?

Ingerid S. Straume:

Norská publicistka a filozofka vzdělávání

Pevně věřím, že žádoucí budoucnost se bude utvářet demokraticky, tedy institucemi budovanými zdola, do kterých se zapojují všichni, nikoli těmi, jež ovlivňují globální korporace a jež těmto korporacím slouží. Instituce hrají ústřední roli, jelikož tvoří rámec, v němž se socializujeme, uvědomujeme si sami sebe a působíme na životní prostředí.

V žádoucí budoucnosti nebudou společnosti hierarchicky rozvrstveny. Domnívám se, že chceme-li se přiblížit budoucnosti, která je více žádoucí z ekologického hlediska, nemůžeme ignorovat stávající sociální konflikty mezi regiony na celém světě ani ty na Západě. Postoje těch, kteří berou v úvahu ekologii, jsou totiž velmi odlišné od postojů těch, kteří mají jiné starosti. Chceme-li vybudovat demokratickou, nehierarchickou budoucnost, je nutná určitá základní důvěra. A chceme-li se tomuto druhu důvěry přiblížit, myslím, že se musíme zaměřit na budování institucí, jež nahradí současné administrativní aparáty sloužící zájmům globálních korporací a jiných nedemokratických sil.

A jaké vlastnosti má podle mě žádoucí život a jak k nim může každý z nás přispět? Moje odpověď zní velmi jednoduše: musíme budovat živoucí, místní komunity, ve kterých můžeme žít vedle rostlin, hmyzu, jiných živočichů

a půdy. Je třeba značně omezit cestování a přepravu zboží, a právě to může ovlivnit každý z nás. Myslím, že v budoucnu se bude většina z nás zabývat různými činnostmi, například pěstováním potravin, výstavbou domů a péčí o druhé. Snad si odpoledne budeme moci číst nebo rybařit, jak řekli Marx a Engels. Možná budeme snít o návštěvě Marsu, ale vážně o ní uvažovat nebudeme.

Žádoucí budoucnost je nejspíš budoucnost, ve které budeme vědět, že můžeme dělat, cokoli se nám líbí, ale uvědomíme si, že všechno bychom dělat neměli, abych citovala Cornelia Castoriadise. Žádoucí lidský svět se vyznačuje sebeomezením, protože jsme směřovali k hranicím „bezpečného operačního prostoru pro lidstvo“ (viz planetární hranice, jak je definuje Stockholm Resilience Centre) a rozhodli se od nich poodstoupit. Svět je omezený prostor, v němž se můžeme realizovat skrze společenství s jinými živými bytostmi. Je také křehký a je třeba jej udržet demokraticky.

Ingerid S. Straume: Bojíte se o budoucnost planety Země?
Proč / Proč ne?

Lukáš Likavčan:

Teoretik a výzkumník v oblasti filozofie technologií a politické ekologie

Pokud jde o samotnou planetu – geofyzikální, geologický a astronomický subjekt –, o budoucnost Země se nebojím. Planeta existovala dávno předtím, než se vyvinulo lidstvo, a bude tu i několik miliard let po našem zániku. Skutečné obavy mám z dlouhodobého přežití lidského druhu. Neříkám, že všichni vymřeme zítra nebo ode dneška za sto let. Ale protože jsme zapomněli, co znamená dlouhodobě plánovat (řekněme na staletí či tisíciletí), máme menší naději na přežití, protože se stává spíše otázkou náhody než záměrného uspořádání naší budoucnosti. Naším úkolem je totiž přežít na planetě, které je naše přežití lhostejné, což vyžaduje neustálé plánování a přizpůsobování se

novým podmínkám. Pochybuji, že to dokážeme, pokud nepřehodnotíme, co znamená žít společně s jinými lidmi, živočichy, rostlinami, kameny a ekosystémy obecně.

Lukáš Likavčan: Jak se ve snaze o technologické inovace vyhnout opakování koloniálního násilí vůči Africe?

Jonathan Ledgard:

Myslitel v oblastech technologií, přírody a afrických ekonomik

To je důležitá otázka, jež musí ovlivňovat pokusy zavádět vznikající technologie v Africe. Týká se totiž vlastnictví. Kdo je vlastníkem IP adres? Afrika jich musí vlastnit víc. Je tu také subtilnější otázka optimalizace a kapitálu: co se stane s Afrikou, pokud cílem optimalizací technologických firem bude spíše dosažení zisku než účel? Musíme však být pozitivní a mít fantazii. Jak může být Afrika pomalá a rychlá zároveň? V otázce technologií je třeba učinit jednoduchá rozhodnutí. Mají být v afrických městech auta? Mají masné bílkoviny v Africe pocházet z průmyslových farem? Má se Afrika účastnit vesmírného závodu? V roce 1963 dosáhl počet obyvatel Afriky 305 milionů. V současnosti činí 1,4 miliardy. V roce 2050 to bude 2,8 miliardy. Afrika je tedy již dnes zemí budoucnosti. Vymyká se koloniálním a postkoloniálním narativům. V tomto smyslu ukazuje cestu Wakanda.

Jonathan Ledgard: Jak dnes můžeme investovat do žen a dívek ve venkovských oblastech Afriky, abychom jim umožnili chránit tamní komunity před klimatickou změnou?

Ndoni Mccunu:

Klimatická vědkyně, zakladatelka a výkonná ředitelka neziskové organizace Black Women in Science

Můžeme investovat do zviditelňování práce, kterou v současnosti dělají nebo na kterou aspirují, v mezinárodních

médiích. Poskytnout jim platformy pro místní a mezinárodní publicitu. Investovat můžeme i do vytváření partnerství prostřednictvím médií, finančních investic nebo mentorství.

Ndoni Mcunu: Co mohou mezinárodní i místní představitelé udělat proto, aby se problémy, potřeby a hlasy uprchlíků a imigrantů staly prioritou?

Peter Tinti:

Novinář, který se zaměřuje na konflikty, bezpečnost, lidská práva a organizovaný zločin

Základním principem vytváření politiky vůči uprchlíkům a migrantům by pro mezinárodní i místní představitele měla být snaha „neškodit“. Uprchlíci už z povahy věci prchají z velmi neutěšených podmínek a v těchto podmínkách také cestují. Zákonodárci proto musí zaručit, aby politické reakce zranitelnost lidí přicházejících v rámci neřízené migrace a žadatelů o azyl nezvyšovaly. To se může jevit jako jednoduché kritérium, ale až příliš často se stává, že politika mezinárodního společenství uprchlíkům a lidem přicházejícím v rámci neřízené migrace záměrně či nechtěně škodí.

Tuto dynamiku často vidíme, když se vlády snaží snížit počet lidí přicházejících v rámci neřízené migrace a žadatelů o azyl donucovacími opatřeními a hraničními kontrolami. Jejich představitelé často říkají, že těmito postupy se snaží bojovat proti „obchodování s lidmi“, třebaže praktickým výsledkem je kriminalizace žádostí o azyl.

Důležité je poznamenat, že „převaděčství“ a „obchod s lidmi“ jsou podle mezinárodního práva dva různé trestné činy. Aniž bychom se pouštěli do technických detailů, hlavní rozdíl tkví v tom, že podstatou obchodování s lidmi je vykořisťování a nátlak. S obětí se obchoduje proti její vůli. Převaděči migrantů však nezákonně převádějí přes hranice, a přestože i v této souvislosti k vykořisťování

a zneužívání často dochází, pašeráci a jejich klienti přinejmenším uzavřeli dohodu, kdy pašerák souhlasí s převedením migranta.

Z pohledu uprchlíků může být zaplacení pašeráka projevem převzetí kontroly nad vlastním osudem. V řadě případů jde o lidi opuštěné institucemi, které je měly chránit. Po letech, desetiletích, či dokonce celých generacích setrvávání v uprchlických táborech nebo života v neudržitelné situaci se raději rozhodnou vzít věci do vlastních rukou, než aby čekali na mezinárodní systém, který je neustále zklamává.

Politici své kroky často rámují jako boj proti „obchodování s lidmi“. Ve skutečnosti však všeobecné znechucení z této činnosti jen využívají jako záminku k donucovacím opatřením, která uprchlíky připravují o jejich právo na azyl, uzákoněné v Úmluvě o právním postavení uprchlíků z roku 1951.

S Tuesday Reitano jsme v naší knize upozornili na to, jak se ekonomika převaděčství, stejně jako většina ostatních ekonomik, řídí zákony nabídky a poptávky. Pašeráci jsou dodavateli ve světě, ve kterém poptávka po pašeráckých službách dosáhla nebývalé úrovně, protože zatímco hranice se zabezpečují a obsazují vojáky, konflikty, přírodní katastrofy a politické pronásledování se dějí i nadále. Na konkurenčních trzích, kde spolehlivě proudí zástupy přistěhovalců a převaděčské služby umí poskytovat více aktérů, bývají výrazně nižší ceny a pružnější platební režimy. Pašeráci jsou v těchto souvislostech motivováni poskytovat dobré služby částečně proto, že pokud získají špatnou pověst, migranti odejdou jinam.

Stát v řadě případů sleduje politiku, jež se zaměřuje pouze na *dodavatelskou stranu* ekonomiky převaděčství, a to zátahy proti pašerákům, přísnější kontrolou, budováním fyzických zdí nebo překážek a podobně, ignoruje ovšem skrytou *poptávku* po těchto službách – stejně jako skryté příčiny vysídlení, například válku, pronásledování a přírodní katastrofy způsobené klimatickou změnou.

V takových podmínkách je trh omezený a pašerácké služby uspokojující poptávku mohou poskytovat jen aktéři se schopnostmi zločinců, třeba mafie a volná sdružení organizovaného zločinu. Konečným výsledkem je, že žadatelé o azyl musí za dosažení svých vytoužených destinací víc platit a musí i víc riskovat; zisky jdou přitom přímo do rukou zločineckých spolků, jejichž portfolio obvykle zahrnuje i jinou trestnou činnost a u nichž je pravděpodobnější, že uprchlíky využijí.

Snížení počtu uprchlíků a nelegálních migrantů na celém světě vyžaduje, aby se vyčlenily zdroje na ukončení a prevenci těch typů konfliktů a situací, které k vysídlení vedou, a aby se řešily dlouhodobé potřeby obyvatel, kteří jsou delší dobu bez domova.

Ani ti neoptimističtější z nás nepovažují za pravděpodobné, že se příčiny vysídlování, například konflikty, klimatická změna, chudoba a globální nerovnost příjmů, v blízkém či střednědobém horizontu adekvátně vyřeší. V krátkodobém horizontu by však občané měli požadovat, aby jejich vlády odmítaly jakoukoli politiku, která nelegální migranty a žadatele o azyl může ohrozit ještě víc.

Peter Tinti: Jak autoritářští aktéři v Evropě využili problematiku migrace k prosazování svých cílů a jak s nimi mohou bojovat odpůrci autoritářství, aniž by ohrozili práva migrantů a žadatelů o azyl?

Eszter Nova:

Novinářka a expertka na politickou ekonomii

Na autoritářské šíření poplašných zpráv ohledně migrace je nejlépe nahlížet jako na nástroj, který má odvést pozornost od skutečných problémů. Pozornost voličů má omezenou dobu trvání a není možné mít hysterický strach ze dvou věcí najednou. Z pohledu komunikace je správný postup mluvit dál o skutečných problémech, jako je korupce, právní stát a stav zdravotnictví a důchodového

systemu, což jsou otázky, které autokraté nedokážou a kleptokraté nechtějí řešit. Na poplašné zprávy se však nikdy nesmí reagovat. Jakmile si autokrat vymyslí nebo najde hrozbu, před kterou nás právě on spasí (nazývejme ji třeba drak), jeho opozice nemůže zvítězit, když začne o drakovi diskutovat. Pokud své, nikoli bezedné, zdroje použijeme na to, abychom vysvětlovali, že draci jsou také lidé, že draci se dobře začleňují do společnosti, že jsou mezi nimi lékaři, že dráčátka neplivou oheň, ale cukrovou vatu – stejně budeme říkat slovo drak.

CHAIN INTERVIEW

TRANSDISCIPLINARY INQUIRY INTO CONTEMPORARY GLOBAL CHALLENGES AND FUTURE SCENARIOS

Inspiration forum: What are the qualities of a desirable future? And how can each of us contribute and be conducive to such a future taking place?

Ingerid S. Straume:

Norwegian writer and philosopher of education

I strongly believe that a desirable future is one that is shaped democratically. By this I mean that institutions are built through bottom-up-processes where all are involved, instead of being shaped by and for global corporations. Institutions are central because they constitute the framework through which we are socialised, realise ourselves, and act upon the environment.

In a desirable future, societies are not hierarchically layered. I think that in order to approach a more desirable future in ecological terms, we cannot ignore the social conflicts that exist, globally between regions and throughout the western world. For the outlooks are very different between those who have ecology in mind and those who have other concerns. In order to build a democratic, non-hierarchical future, a certain, basic trust is needed. And in order to approach this kind of trust, I think that we need to focus on institution-building to replace the current administrative apparatuses that serve the interests of global corporations and other, non-democratic forces.

What are the desirable life qualities as I see them, and how can each of us contribute? My answer at this point is very simple: We need to build living, local communities

where we can coexist with plants, insects, other animals and the earth. The need for travel and transportation of goods must be greatly reduced, and this is something that each of us can influence. In the future, I believe that most of us will be involved in various activities such as growing food, building houses, and caring for others. Hopefully in the afternoon, as Marx and Engels said, we can be reading or fishing. Perhaps dreaming about visiting Mars, but never seriously consider doing it.

I guess that a desirable future is one where we know that we can do anything we like, but realise that we ought not to do everything, to quote Cornelius Castoriadis. A desirable human world is characterised by self-limitation, because we have faced the limits of a “safe operating space for humanity” (cf. the Planetary boundaries of Stockholm Resilience Centre) and decided to withdraw from those limits. The world is a limited space where we can realise ourselves through the community with other living beings. It is also a fragile world that needs to be sustained democratically.

Ingerid S. Straume: Are you worried about the future of planet Earth? Why/why not?

Lukáš Likavčan:

Theorist and researcher in the fields of philosophy of technology and political ecology

I'm not worried about the future of Earth, as far as the planet itself – a geophysical, geological and astronomical entity – is concerned. The planet was here way before humankind evolved, and will be here for a few billion years even after our extinction. That brings me to what I am really worried about – the survival of the human species in the long run. I am not saying we are all going to die tomorrow, or a hundred years from now. But since we have forgotten what it means to plan in longer terms (say

centuries or millenia), the prospects of our survival are diminished, since it becomes more a question of chance and less of intentional organisation of our future. Our task is to survive on a planet that is indifferent to our survival, and that demands constant planning and adapting to new circumstances. I have doubts we can make it, unless we rethink what it means to live together with other humans, animals, plants, rocks and ecosystems in general.

Lukáš Likavčan: How to avoid repeating colonial violence towards Africa in the pursuit of technological innovation?

Jonathan Ledgard:

A leading thinker on technology, nature and African economies

This is an important question, which must inform attempts to integrate emergent technologies into Africa. It gets into ownership. Who owns the IP? Africa needs to own more IP. There is also a subtler point about optimisation and capital: what happens to Africa when technology companies optimise for profit rather than purpose? But we need to be positive and imaginative. How can Africa be slow and fast at the same time? Simple technology decisions need to be made. Should African cities have cars? Should meat protein in Africa come from industrial farms? Should Africa be in the space race? The population of Africa in 1963 was 305 million. It's now 1.4 billion. It will be 2.8 billion in 2050. So Africa is already living in tomorrowland. It's way beyond colonial and post-colonial narratives. In this sense, Wakanda shows the way.

Jonathan Ledgard: What investments in women and girls in rural Africa can we make now which would help them protect their communities against climate change?

Ndoni Mcunu:

A Climate Scientist, Founder & Chief Executive Officer of a non-profit organisation Black Women in Science

We can invest in exposing the work that they are currently doing or aspiring to do through international media. Provide them with the platforms to local and international exposure. We can also invest in creating partnerships for them through media, financial investment or mentorship.

Ndoni Mcunu: What can both international and local leaders do to make sure that the challenges, needs and the voices of refugees and immigrants are prioritized?

Peter Tinti:

An award-winning journalist focusing on conflict, security, human rights, and organized crime

The guiding principle for international and local leaders developing policies toward refugees and migrants should be to “do no harm.” Asylum seekers are, by definition, fleeing from and traveling in extremely precarious situations. It is incumbent on policymakers to ensure that policy responses do not increase the vulnerability of irregular migrants and asylum seekers. This might seem like a simple criterion to meet, but all too often, the international community has pursued policies that, either by design or by chance, put refugees and irregular migrants in harm’s way.

We often see this dynamic in contexts where governments seek to reduce the number of irregular migrants and asylum seekers through law enforcement and border control measures. Often times, leaders will say these policies are an effort to combat “human trafficking,” when the practical outcome is the criminalization of seeking asylum.

It is important to note that under international law, “migrant smuggling” and “human trafficking” are two different crimes. Without going into the technical details, the key difference is that human trafficking is predicated on exploitation and coercion. The victim is being trafficked against their will. Migrant smuggling, however, is the crime of transporting a person across a border irregularly, and although exploitation and abuse often occur in these contexts, the smugglers and the clients have at least entered into an arrangement in which the smuggler agrees to transport the migrant.

From the perspective of asylum seekers, hiring a smuggler can be an exercise in taking control of one’s fate. In many of these cases, we are talking about people who have been completely abandoned by the institutions that are meant to protect them. After spending years, decades, and even generations lingering in refugee camps or living in untenable situations, they decide to take matters into their own hands rather than wait on an international system that has consistently failed them.

Frequently, policymakers will frame their actions as combatting “human trafficking” when in fact they are leveraging the universal disgust for human trafficking as a pretext for law enforcement measures that deprive asylum seekers of their right to seek asylum, as codified in the 1951 Refugee convention.

In my book with Tuesday Reitano, we highlight the ways in which migrant smuggling economies, like most other economies, are governed by the laws of supply and demand. Smugglers are the suppliers in a world in which demand for smuggling services has reached unprecedented levels, as borders are securitized and militarized while conflict, natural disasters, and political persecution continue. In competitive markets where there are reliable migrant flows and multiple actors are capable of providing those services, prices tend to be considerably lower

and payment schemes more flexible. Smugglers in these contexts have every incentive to provide good services, in part because if they develop a bad reputation, migrants will take their business elsewhere.

In many cases, states pursue policies that target only the *supply* side of the migrant smuggling economy, through crackdowns on smugglers, more stringent policing, building physical walls or barriers, etc., but ignore the underlying *demand* for these services – as well as the underlying drivers of displacement such as war, persecution, and natural disasters driven by climate change. In these settings, the market is restricted, and only those actors with criminal expertise, such as mafias and organized crime syndicates, are able to provide smuggling services to meet the demand. The end result is that asylum seekers have to pay more and take greater risks to reach their desired destinations, and the profits go directly into the hands of criminal syndicates whose portfolios usually involve other criminal activity, and who are more likely to exploit refugees.

Reducing the number of refugees and irregular migrants worldwide requires committing resources to ending and preventing the types of conflicts and situations that propel displacement, and addressing the long-term needs of populations that have found themselves living in situations of protracted displacement.

Even the most optimistic among us does not believe that the drivers of displacement, such as conflict, climate change, poverty and global income inequality, are likely to be adequately addressed in the near or medium term. But in the short term, citizens should demand that their governments reject any policy that is likely to put irregular migrants and asylum seekers in greater danger.

Peter Tinti: In what ways have authoritarian actors in Europe used the issue of migration in order to advance their goals, and what can anti-authoritarians do to combat

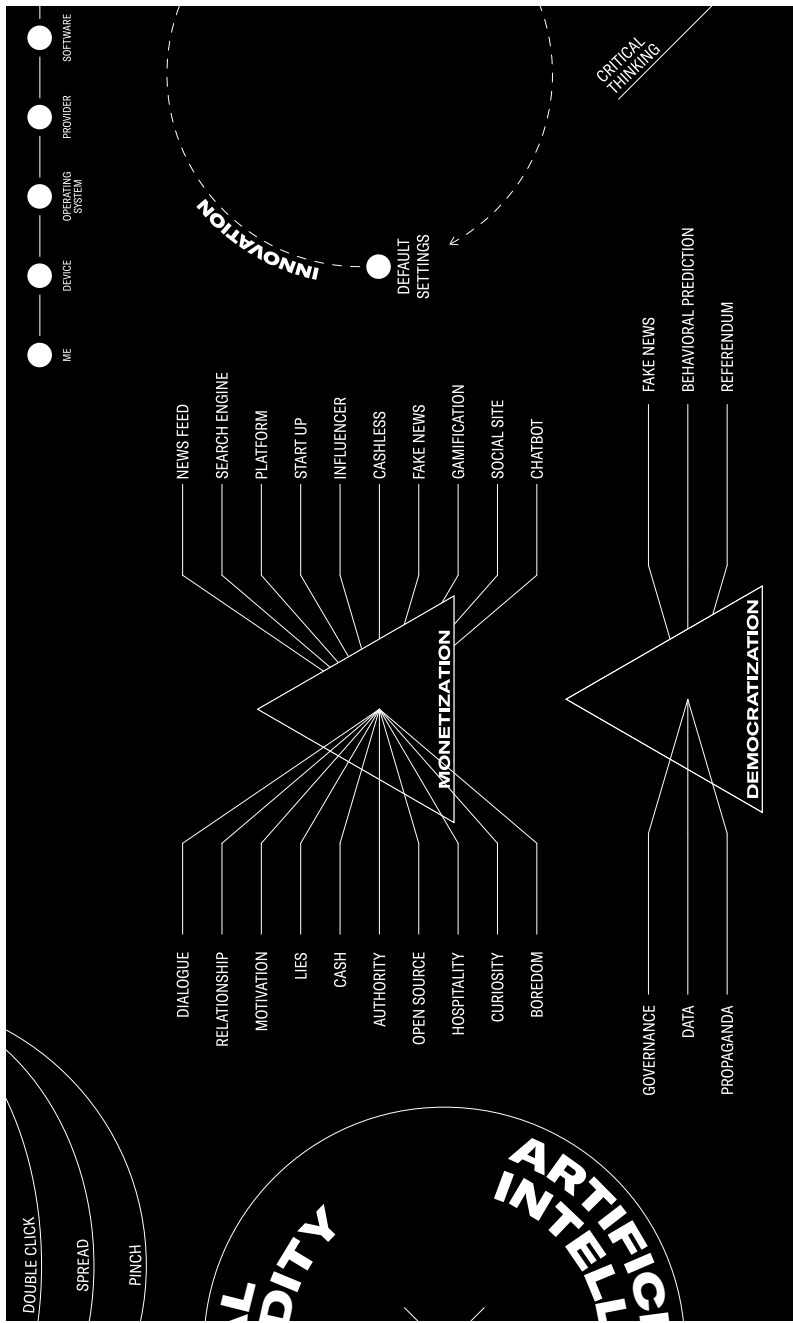
these actors without compromising the rights of migrants and asylum seekers?

Eszter Nova:

Journalist and expert in the field of political economy

Authoritarian scaremongering about migration is best regarded as a tool to distract from real issues. Voters' attention bandwidth is limited and one can not be hysterically frightened about two things simultaneously. From a communication perspective, the right thing to do is to keep talking about the real issues, like corruption, the rule of law, and the state of healthcare and the pension system – problems that autocrats can not and kleptocrats do not want to tackle. What one must never do is react to the scaremongering. Once an autocrat has invented or found the threat against which he will be the saviour (let us call it *the dragon*) his opposition can not win by engaging in discussion about *the dragon*. If we spend our finite resources on communicating that *dragons* are people, too, that *dragons* integrate well, some of them are doctors, that baby *dragons* spit cotton candy instead of fire – we still keep saying *dragon*.

Metabolismus mezidobý. Screenshot z videa Metabolic Structures Dalibora Knappa
Metabolisms of Interregnum. Screenshot from the video Metabolic Structures made by Dalibor Knapp, 2019.
Credit: Dalibor Knapp, Žideněk Růžička (graphic design)

NÁSILNÍK TI KŘÍŽÍ CESTU

český překlad

Patriarchát je soudce,
který nás soudí za to, že jsme se narodily,
a naším trestem
je násilí, které nevidíte.

Vraždění žen.
Beztrestnost pro vraha.
Mizení.
Znásilnění.

A nebyla to moje vina, je jedno, kde jsem byla a co jsem měla
na sobě.

Ten násilník jsi ty.

Je to policie,
soudci,
stát,
prezident.

Represivní stát je násilník.

Ten násilník jsi ty.

„Spi klidně, nevinná dívko,
bez obav z lupiče,
nad tvými sny bdí s úsměvem
tvůj hodný a láskyplný polda.“

Ten násilník jsi ty.

*Kolektiv LASTESIS, inspirováno slovy Rity Segady,
Valparaiso, Chile, 2019
(redakčně kráceno)*

A RAPIST IN YOUR PATH

English translation

The patriarchy is a judge
that judges us for being born
and our punishment
is the violence you don't see.

It's femicide.
Impunity for the killer.
It's disappearance.
It's rape.

And the fault wasn't mine, not where I was, not how
I dressed.

The rapist is you.

It's the cops,
The judges,
The state,
The president.

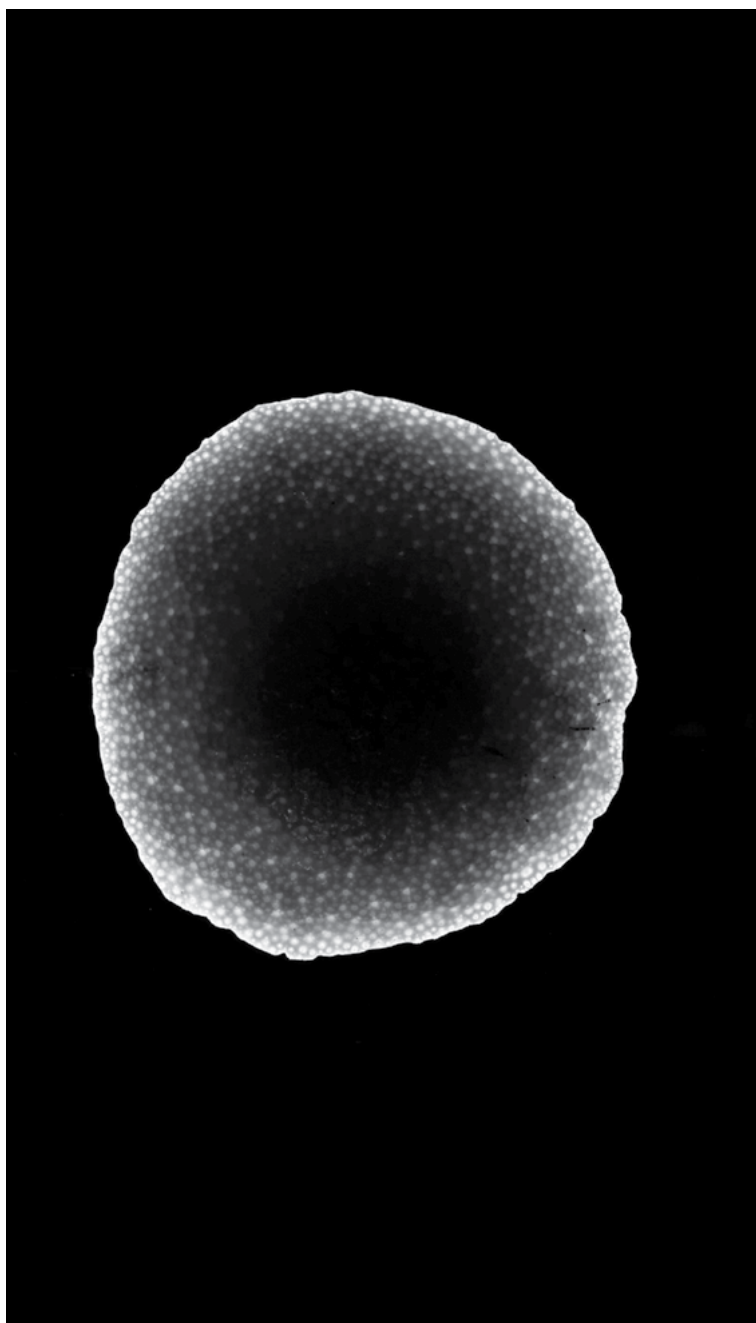
The oppressive state is a rapist.

The rapist is you.

“Sleep calmly, innocent girl
Without worrying about the bandit,
Over your dreams smiling and sweet,
watches your loving cop.”

The rapist is you.

*Colectivo LASTESIS, based on the words of Rita Segado,
Valparaiso, Chile, 2019
(editorially shortened)*

Culinary Materialism, Or Attempt to Introduce Viable Food System by 2050: "Under food lies a new universalism and expansive mathematico-chemical horizon that reaches well beyond the closed sentimentalism of a bourgeois gastro-culture. There is no condition of pastoral innocence to which we can return. In fact, liberating food from the performance of an idealised past may require more alienation rather than less."

Kulinařský materialismus aneb Pokus zavést do roku 2050 životaschopný potravinářský průmysl: „Za potravinami se skrývá nový univerzalizmus a rozpínavý matematicko-chemický horizont, sahající daleko za uzavřenou sentimentální měšťácké gastrokulturu. Neexistuje stav idyllické, venkovské nevinnosti, k němu se lze vrátit. Osvoďdit potraviny od povinnosti rekonstruovat zidealizovanou minulost si ve skutečnosti vyžadá spíše větší než menší míru odčizení.“

Credit: Black Almanac, The Terraforming program of The Strelka Institute

ZEMĚDĚLSKÁ SIMULACE

Většina potravin, s nimiž se setkáváme v každodenním životě, není určena ke konzumaci. Simulované obrázky potravin vidáme v reklamě a na obalech výrobků, v jídelních lístcích, u regálů v supermarketech a na sociálních médiích a vycházejí ze sémiotiky prostého zemědělského života a přírody s neomezenými zdroji, na kterou poprvé narazíme už v dětství. Většina dětí mladších deseti let má představu o tom, jak vypadá statek a co se tam děje. Většina z nich umí ukázat na nakresleného nosorožce. Populace skutečného černého nosorožce však mezitím v letech 1960 až 1995 klesla o 98 % a předpokládá se, že pytláctví a ničení ekosystému jich do dnešní doby přežilo asi osmdesát. Jenže dokud bude ve velkém měřítku existovat představa nosorožce, všimne si toho někdo?

BLACK ALMANAC / Černý almanach
autoři projektu: ANDREA PROVENŽANO, PHILIP
MAUGHAN, NIKOLAŽ MEDVEDĚNKO
program Terraforming, institut Strelka, 2020

AGRARIAN SIMULATION

Most of the food we encounter in our day-to-day lives is not intended for consumption. Instead we see simulated images of food in the form of advertising and product packaging, on menus, supermarket shelves and social media, building on a semiotics of agrarian simplicity and limitless nature that we first encounter in childhood. Before age 10, most children have a mental image of the farmyard and what happens there. Most children can point to a cartoon rhino. Meanwhile the actual black rhino population declined by 98 percent between 1960 and 1995, with around 80 believed to have survived poaching and ecosystem destruction into the present. So long as the idea of rhino exists at scale, will anyone notice?

BLACK ALMANAC

*Project by ANDREA PROVENZANO, PHILIP MAUGHAN,
NIKOLAI MEDVEDENKO*

The Terraforming program, The Strelka Institute, 2020

BRÁNA MEZI JEDNÍM A DRUHÝM SVĚTEM

Co se nám vlastně stalo? Jde o virus, ano. V sobě ani sám o sobě nemá žádnou morální hodnotu. Ale rozhodně je víc než virus. Někteří věří, že se nás tak Bůh snaží přivést k rozumu. Jiní, že jde o čínský komplot s cílem ovládnout svět.

Ať je to jakkoli, koronavirus přinutil mocné padnout na kolena a zastavil svět, jak ho nic jiného zastavit nemohlo. V hlavě se nám honí myšlenky sem a tam, toužíme po návratu k „normálu“, snažíme se napasovat budoucnost na svou minulost a odmítáme uznat rozkol. Jenže ten existuje. A uprostřed tohoto strašného zoufalství nám koronavirus nabízí příležitost přehodnotit stroj zkázy, který jsme sestrojili. Nic by nemohlo být horší než návrat k normálu.

Z historického hlediska pandemie lidi nutily rozejít se s minulostí a představit si nový svět. Tahle pandemie se od nich nijak neliší. Je to portál, brána mezi jedním a druhým světem.

Můžeme si vybrat, jestli jím projdeme a potáhneme za sebou mršiny svých předsudků a nenávisti, svou lakotu, své databanky a mrtvé myšlenky, své mrtvé řeky a zakouřenou oblohu, která tu po nás zůstává. Nebo jím můžeme projít s lehkostí, s malými zavazadly, připraveni představit si jiný svět. A připraveni za něj bojovat.

Arundhati Roy, duben 2020

A GATEWAY BETWEEN ONE WORLD AND THE NEXT

What is this thing that has happened to us? It's a virus, yes. In and of itself it holds no moral brief. But it is definitely more than a virus. Some believe it's God's way of bringing us to our senses. Others that it's a Chinese conspiracy to take over the world.

Whatever it is, coronavirus has made the mighty kneel and brought the world to a halt like nothing else could. Our minds are still racing back and forth, longing for a return to "normality", trying to stitch our future to our past and refusing to acknowledge the rupture. But the rupture exists. And in the midst of this terrible despair, it offers us a chance to rethink the doomsday machine we have built for ourselves. Nothing could be worse than a return to normality.

Historically, pandemics have forced humans to break with the past and imagine their world anew. This one is no different. It is a portal, a gateway between one world and the next.

We can choose to walk through it, dragging the carcasses of our prejudice and hatred, our avarice, our data banks and dead ideas, our dead rivers and smoky skies behind us. Or we can walk through lightly, with little luggage, ready to imagine another world. And ready to fight for it.

Arundhati Roy, April 2020

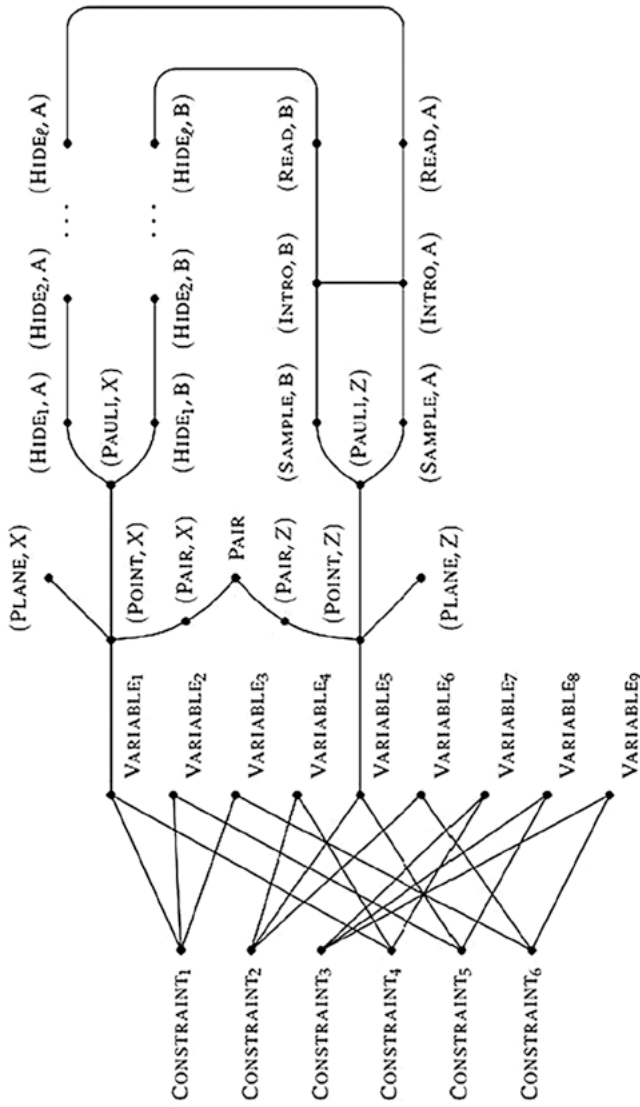

Figure 9: Type graph G^{INTRO} for the introspection game. Each vertex also has a self-loop which is not drawn in the figure for clarity.

“A part of an algorithm which shows that our world (both in deterministic and indeterministic interpretations) is a simulation within yet another simulation.”

Things do have a cause in the deterministic world. There are rules which are unequivocal. If input conditions are known, it is possible to determine the world in its future designs.

Things also have a cause in the indeterministic world. This cause is equally unequivocal. However, the rules of the indeterministic world are ambiguous. At any point in time, it is possible to choose what particular rule would be applied. If the method of choosing the rules is known, then the future can be determined in the indeterministic world.

There is no free will in the deterministic world.

There is a free will in the indeterministic world. It is represented by the choice of rules which are applied. Free will as well as reason coexist in the indeterministic world.

Free will and reason are problematic concepts in the quantum world. According to the algorithm (see above), both deterministic and indeterministic worlds are simulations within the quantum world.⁷

„Část algoritmu, která ukazuje, že náš svět (v deterministickém i nedeterministickém pojetí) je simulace uvnitř jiné simulace.“

Deterministický svět je takový, kde věci mají důvod a řídí se aplikací pravidel, která jsou jednoznačná. Známe-li všechny podmínky, můžeme odvodit, jak svět bude vypadat kdykoli v budoucnosti.

V nedeterministickém světě existuje rovněž kauzalita, v rámci níž mají věci svůj jednoznačný důvod, ale řídí se aplikací pravidel, která nejsou jednoznačná. V každý okamžik si můžeme vybrat jedno z několika pravidel a pak ho aplikovat. To znamená, že abychom předpověděli, jak bude vypadat svět, musíme znát i způsoby, jakým byla pravidla volena.

V deterministickém světě neexistuje svobodná vůle.

V nedeterministickém světě existuje svobodná vůle. Je reprezentována volbou pravidla, které budeme aplikovat. V nedeterministickém světě koexistuje rozum a vůle.

V kvantovém světě, který, jak algoritmus ukazuje, deterministický i nedeterministický svět simuluje, jsou koncepty rozumu a vůle problematické.“

Credit: Small talk of J&I; “MIP=RE”; Ž. Ji, A. Natarajan et al., 12. Jan. 2020, <https://arxiv.org/abs/2001.04383>*

BALVAN BUDOUCNOSTI

Žijeme v době, od které si lidé slibují nějakou změnu, nebo se naopak bojí vzrůstajícího vlivu autoritářství. Ocítáme se v situaci, kdy jsme si více vědomi vztahu mezi makrostrukturou a naším osobním mikrosvětlem. Každodennost je propojená s politickými problémy a přítomnost, kterou někdy vnímáme konzumně, se dotýká toho velkého balvanu budoucnosti, který se bojíme odvalit.

Václav Janošík, Salon Právo, červen 2020

BOULDER OF THE FUTURE

We live in a time when people expect some kind of change, or fear the growing influence of authoritarianism. We find ourselves in a situation where we are more aware of the relationship between the macro structure and our personal microworlds. Everyday life is intertwined with political problems, and the present we sometimes perceive as consumers touches that great boulder of the future we are afraid to roll away.

Václav Janošík, Salon Právo, June 2020

MAJÍ DODÁVKY POTRAVIN PRO ZÁPADNÍ EVROPU VĚTŠÍ HODNOTU NEŽ ZDRAVÍ VÝCHODOEVROPSKÝCH DĚLNÍKŮ?

Ve většině zemí severozápadní Evropy je koncem dubna oblíbenou pochoutkou chřest. V Německu cítí světlé výhonky chřestu jako „bílé zlato“ a jejich návrat každý rok probíhá ve znamení festivalů a slavností. Jen samotné Německo však potřebuje 300 tisíc sezónních dělníků na jeho sklizeň. Za posledních deset let přicházela většina z nich z rumunských vesnic, v nichž je sezónní migrace jedním z mála zdrojů příjmů.

Letos na jaře nicméně sklizeň chřestu narazila na velký problém: na striktní uzavření Rumunska, jež si vyžádal nouzový stav, kdy policejní a armádní hlídky v ulicích pokutovaly každého, koho chytily bez písemného prohlášení zaměstnavatele či lékaře. Po desáté večer se lidé museli smířit se zákazem vycházení.

Karanténa podle všeho rumunský systém zdravotní péče před tsunami případů ochránila. Navzdory velkému množství migrujících dělníků, kteří se vraceli ze Španělska a Itálie v době, kdy pandemie v jižní Evropě vrcholila, míra nákazy a úmrtnost na onemocnění covid-19 zůstala v Rumunsku víceméně pod kontrolou.

Dokud nepřišly naléhavé požadavky dodavatelského řetězce na sklizeň chřestu. Berlínská vláda pod tlakem německé zemědělské lobby požádala vládu Rumunska, aby zemědělským dělníkům udělila zvláštní výjimku z karantény a povolila letecký most.

Rumunská vláda souhlasila a připustila, že pro tuto skupinu pracujících, kteří jsou pro média obvykle neviditelní, pokud nejsou zrovna objektem třídního opovržení, nemá žádný systém podpory příjmů. Požadavky na sklizeň chřestu tak nad pandemií vyhrály, přestože Německo již dříve vstup pracovníků ze zahraničí zakázalo a přestože se uzavření Rumunska mělo prodloužit o další měsíc.

Následoval nebyvalý úprk tisíců dělníků na palubu nízkonákladových letů speciálně vypravených v rámci ohromného vzdušného mostu. Mnozí dostali smlouvy prostřednictvím aplikací sociálních sítí, jiné zlanarili schopní zprostředkovatelé, ale všichni skončili nacpaní ve stejných nočních autobusech směřujících na letiště. Následovala šokující situace: země v přísné karanténě sledovala tisíce lidí, které se na malém regionálním letišti hrnuly z přeplněných autobusů na palubu letadel. Vzhledem k tomu, že mnozí pocházeli z obce Suceava, místního ohniska onemocnění covid-19, můžeme jen doufat, že nepůjde o jeden z případů superpřenašečů v Evropě.

Německá úmluva, dohoda mezi německými zaměstnavateli a federální vládou ohledně sezóny chřestů, inspirovala pěstitele potravin v Británii a Itálii, kde kvůli nedostatku dělníků na jaře a počátkem léta hrozí kolaps sklizně ovoce a zeleniny. Zvláštní charterové lety z Bukurešti do Británie tento týden převážejí stovky dělníků na britské farmy poté, co selhal nábor pracovníků v bližších oblastech.

Mnozí majitelé farem jsou podle všeho každopádně raději, že mají rychlý přístup k pracovní síle z „Východu“. Jak se vyjádřil jeden německý zemědělec v rozhovoru pro bulvární noviny Bild: „Většina Němců není zvyklá se celé hodiny hrbit na polích. Stěžují si na bolesti zad. Rumuni a Poláci jsou silnější a pracují o víkendech i o svátcích.“

Zdá se přitom, že Rumuni a Bulhaři nemají jen ocelová záda, ale musí také tak zoufale prahnout po práci, že si netroufají říct si o prémie v době pandemie, a to ani, když zaměstnavatel vyžaduje, aby pracovali sedm dní v týdnu 12 hodin denně, protože přejít na jinou farmu nepřipadá v úvahu. Po dobu trvání smlouvy zůstávají vydáni na milost zaměstnavateli, který má pravomoc zařídit jim zpáteční cestu.

Německé odbory dohodu odsoudily a požadují slušné mzdy, pracovní podmínky a ochranná opatření proti koronaviru. Jenže když si rumunští dělníci přivezou virus domů nebo je rozbolí záda, německé zdravotnictví se o ně postarat nemusí. Němečtí zaměstnavatelé je totiž pošlou domů dřív, než vyprší 115denní osvobození od platby sociálního pojištění.

Břemeno případné léčby dopadne na rumunské zdravotnictví, to zdravotnictví, ze kterého odešli lékaři a zdravotní sestry do Německa a které pravděpodobně z příjmů z prodeje plodin neuvidí ani cent.

Mimo pozornost médií a politiků zůstaly také tisíce Rumunek a Bulharek, jež zamířily do rakouských pečovatelských domů, protože než aby Rakousko zajišťovalo zdroje pro sociální péči, jak se sluší a patří, práci podle všeho raději svěří levnějším ženám z Východu.

Střiháči chřestu, sběrači salátu a pečovatelky v mnoha ohledech představují tu nejefektivnější pracovní sílu v Evropě: je levná, vysoce produktivní a nezdaněná, i když je ponižující a představuje potenciální riziko pro zdraví veřejnosti. Evropská politická ekonomika vytvořila univerzálního postkomunistického vojáka, který se dokáže proměnit ze zemědělského dělníka v ošetřovatele a pak ve stavebního dělníka, podle sezóny. Volný pohyb se postupně změnil v migraci o přežití, přičemž toto privilegium je navíc vyhrazeno tělesně zdatným.

Nakonec se natěsnané masy z letadel směřujících na pole v Německu či Itálii nemohou spolehnout na svou vlastní zemi, ani na Evropskou unii. To vyvolává nepříjemné otázky související s tím, co mají Východoevropané po letech členství v EU právo očekávat: je tohle ono?

Proč nemůžeme požadovat jinou Evropu a projednat s ní novou společenskou smlouvu? Proč je těžší zaručit bezpečnost a důstojnost přeshraničních pracovníků než je degradovat na odlidštěnou „nabídku práce“ dostupnou v aplikaci? Proč se i západní levice zaobírá fantaziemi o chráněných pracovních režimech, když jí přímo pod nosem dřou miliony východoevropských dělníků? Proč není během karantény pohyb milionů lidí, kteří dělají důležitou, ale podhodnocenou práci, celoevropskou záležitostí?

Rozšíření EU směrem na východ dalo milionům dělníků možnost přežít. Nejde však o velkorysý dar. Spoléhají na něj západoevropské dodavatelské řetězce a základní sociální služby.

Costi Rogozanu a Daniela Gabor, The Guardian, duben 2020

ARE WESTERN EUROPE'S FOOD SUPPLIES WORTH MORE THAN EAST EUROPEAN WORKERS' HEALTH?

White asparagus is late April's delicacy across much of north-west Europe. In Germany the pale spears of the Spargel are cherished as "white gold", their arrival each year marked by festivals and celebrations. But Germany alone needs 300,000 seasonal workers to harvest its crops. Over the past 10 years most of these workers have come from Romanian villages where seasonal migration is one of the few sources of income.

This spring, however, the asparagus harvest ran into a big problem: Romania's militarised coronavirus lockdown, enforced by a state of emergency, with police and army patrols in the streets fining anyone caught out without a written statement from employers or doctors. People have been forced to accept a 10pm curfew.

And it seems to have worked to protect the Romanian health system from a tsunami of cases. Despite big numbers of Romanian migrant workers returning from Spain and Italy at the height of the pandemic in southern Europe, the rate of Covid-19 infection and death in Romania has remained broadly under control.

Until, that is, the imperatives of the asparagus supply chain kicked in. Pressed by German agriculture lobbies, the Berlin government asked the Romanian government to grant a bespoke exemption from the lockdown and clear an air-bridge for farm workers.

The Romanian government agreed, admitting that it had no income support system for this group of workers, who are usually invisible to the media unless as an object of class-driven scorn. So the asparagus imperative trumped the pandemic, even though Germany had earlier banned foreign workers and the Romanian lockdown was about to be prolonged for a further month.

What followed was an epic stampede of thousands of workers to board low-cost flights specially chartered for the

massive airbridge. Many had received their contracts on social media apps, others were raked in by able intermediaries, but all ended up crammed into the same nighttime bus rides to the airport. The ensuing images were shocking: a country in strict quarantine watched thousands streaming out of crammed busses into a small regional airport to board the planes. Given that many workers came from Suceava, Romania's Covid-19 hotspot, we can only hope this will not turn out to have been one of Europe's super-spreader events.

This German arrangement, a deal between German employers and the federal government to cover the asparagus season, has inspired food growers in the UK and Italy where the spring and early summer fruit and vegetable harvests are on the brink of collapse for lack of labourers. Special charter flights from Bucharest to the UK are this week taking hundreds of workers to British farms after a recruitment drive closer to home fell flat.

Many farm owners seem happier in any case to have rapid access to the "easterners". In the words of one German farmer interviewed by the tabloid Bild: "Most Germans are not used to working stooped in the fields for hours on end. They complain about backache. Romanians and Poles are stronger and they work weekends and public holidays."

It turns out that besides a steely back, the Romanians and Bulgarians also need to be so desperate for work they don't dare ask for a pandemic wage premium even if the employer requires them to work 12 hours a day, seven days a week, since switching farms will not be an option. For the duration of the contract they remain at the mercy of the employer, who alone has the power to organise the return journey.

German trade unions have denounced the pact and are demanding decent pay, working conditions and coronavirus protection measures. But when the Romanian workers take the virus back home with them or when their backs break, the German health service won't have to look after them. German employers will send them back home before the 115-day exemption from social security contributions runs out.

The burden of any treatment will fall on the Romanian health system, the same one that has lost doctors and nurses to Germany and that is never likely to see a cent of the revenue generated by the sale of the crops.

Below the same radar of media and political attention, thousands of Romanian and Bulgarian women have headed to Austria's assisted living homes, because it turns out that rather than resource social care properly, Austria prefers to farm out the job to cheaper easterners.

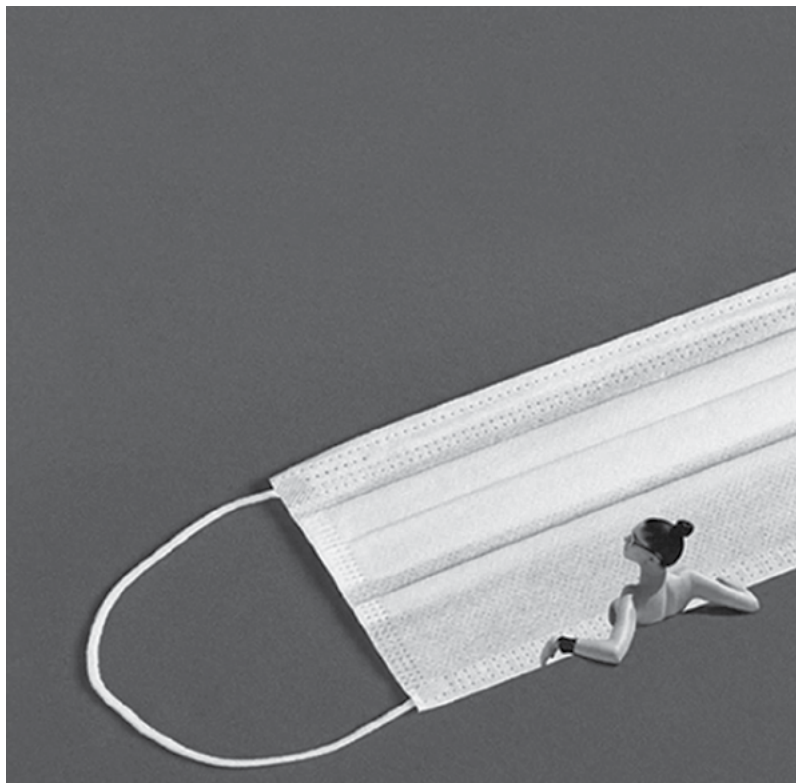
In many ways the asparagus cutters, salad pickers and care workers represent the most efficient form of labour in Europe: cheap, highly productive, untaxed even if humiliated and a potential public health hazard. Europe's political economy has created the post-communist universal soldier, capable of converting from farm labourer to caregiver to construction worker as the the season changes. Freedom of movement has morphed into migration for survival and even that privilege is reserved for the physically fit.

At the end of the day, the huddled masses from the planes heading to the fields of Germany or Italy can rely on neither their own country nor the European Union. This begs tough questions about what east Europeans have a right to expect after years of EU membership: is this it?

Why can we not demand a different Europe and renegotiate the social contract with it? Why is it so hard to guarantee the safety and the dignity of cross-border workers rather than reducing them to a dehumanised "labour supply" accessible with an app? Why does even the western left withdraw into fantasies about protected labour regimes while millions of east European workers toil under their noses? Why is the movement of millions of people in and out of quarantines, doing essential but undervalued work, not a European issue?

EU enlargement to the east gave millions of workers an opportunity to survive. But it is not a generous gift. Western Europe's supply chains and essential social services rely on it.

Costi Rogozanu & Daniela Gabor, The Guardian, April 2020

2020 Holiday
Credit: Sanket Kabdigle

Dovolená 2020
Credit: Sanket Kabdigle

GLOBÁLNÍ KAPITALISMUS, PANDEMIE, BUDOUCNOST

Mada Masr: Je kapitalistická globalizace biologicky udržitelná?

Mike Davis: Jen pokud přijmeme přetrvávající nerovnosti mezi lidmi a odsouzení části lidstva k případnému zániku.

Ekonomická globalizace – tedy zrychlený volný pohyb finančních prostředků a investic v rámci jediného světového trhu, kde je práce relativně imobilní a zbavena tradiční vyjednávací síly – se liší od vzájemné hospodářské závislosti regulované univerzální ochranou pracovních práv a práv malých výrobců. Místo ní vidíme celosvětový systém hromadění, který všude bourá tradiční hranice mezi nemocemi zvířat a lidí, posiluje moc drogových monopolů, rozmnožuje karcinogenní odpady, dotuje oligarchii a podkopává progresivní vlády, jež se zavázaly k ochraně veřejného zdraví, ničí tradiční komunity (průmyslové i ty předindustriální) a oceány proměňuje ve stoku. Tržní řešení zachovávají dickensovské sociální podmínky a udržují celosvětovou nespravedlnost v podobě příjmem omezovaného přístupu k čisté vodě a hygienickým zařízením.

Současná krize nutí malý i velký kapitál k tomu, aby čelily možnému zhroucení globálních výrobních řetězců a možnosti neustále zajišťovat levnější nabídky práce ze zahraničí. Zároveň ukazuje důležité nové nebo expandující trhy s vakcínami, sterilizačními systémy, sledovacími technologiemi, dodávkami potravin do domu a podobně. Nebezpečí spolu s příležitostmi povedou k částečné nápravě – k novým produktům a postupům, jež snižují zdravotní rizika neustálého výskytu nemocí – a zároveň urychlí další rozvoj kapitalismu dohledu. Tyto způsoby ochrany – pokud je necháme na trzích a autoritářských nacionalistických režimech – se však budou téměř jistě omezovat na bohaté země a bohaté

třídy. Bariéry nestrhnou, ale posílí a prohloubí propast mezi dvěma skupinami lidí: těch, kteří mají prostředky ke zmírnění klimatické změny a nové pandemie, a těch, kteří je nemají.

MM Do jaké míry tato pandemie nabízí příležitost přeorganizovat hospodářské systémy a politiku neoliberalismu? Jde o jakousi šokovou doktrínu naruby?

MD Jak se někdy děje v případě válek, vlády a vládnoucí elity se uchylují ke kolektivistickým opatřením a zavádějí postupy, jež se dříve považovaly za radikální nebo antisystémové. Spojenecké země v zájmu zachování podpory veřejnosti pro dvě obrovská krveprolití minulého století dělaly velké ústupky vůči většinové dělnické třídě, včetně uznání odborů, kolektivního vyjednávání a rozšíření volebních práv. Válečný státní kapitalismus také vedl k přímé státní či vojenské správě železnic a veřejných služeb. Protiválečná opozice byla sice potlačena, ale moc dělnictva přesto nově posílila – výměnou za účast v organizaci válečné výroby. Když války skončily, korporace a trusty se samozřejmě snažily tyto ústupky zrušit a válečná průmyslová odvětví odstátnit, zatímco odbory a levice bojovaly, aby si udržely to, co dočasně získaly. Proto v roce 1919 došlo k největší stávkové vlně v dějinách.

Dnes, kdy čelíme pandemii, jež ohrožuje zdraví všech tříd, je situace vlastně analogická. Vedle zbytečně represivních postupů zděšené vlády povolují rovněž progresivní opatření, například znárodnění nemocnic v Irsku a dočasné přijetí programu pro zachování příjmů ve Spojených státech, jež nabízejí nové platformy pro boj. Jsme tak svědky politických závodů ve zbrojení, kdy se velký kapitál a pravicové strany v rámci krize snaží definovat kapitalistickou agendu, zatímco levice zkoumá příležitosti pro dosažení trvalých reforem, například zdravotního pojištění pro všechny. Nejdůležitějším fenoménem však bylo obnovení bloku dělnické třídy, který

má „historickou úlohu“. Mám na mysli širokou koalici organizovaných pracovníků ve zdravotnictví (v USA vedených odbory zdravotních sester), kteří se epidemií radikalizují, přičemž lze předpokládat, že v budoucích zápasech o základní sociálně-ekonomická práva převzou ještě větší vůdčí roli. V současnosti jsou všude svědomím společnosti v krizi. Proto je povinností pokračářů v každé zemi, aby se jejich bezprostřední prioritou stalo vyjádření solidarity se zdravotníky v první linii.

MM Jaký je vztah mezi rozvíjejícími se nemocemi a světovou kapitalistickou ekonomikou, počínaje případy, jako byla ebola, a konče smrtelnými kmeny chřipky?

MD Uvedu několik příkladů:

- Rybářské zpracovatelské lodi a velkochovy konkurují v nerovných podmínkách místním rybářům a drobným zemědělcům. V posledních dvaceti letech muselo půdu (a moře) opustit několik stovek milionů lidí, od mexického města Chihuahua po filipínský Luzon. Zemědělskou půdu také zbytečně požírání urbanizace – pozoruhodný příklad je Čína. Klíčová je však jedna věc: drobné zemědělství, základ lokálního zajišťování potravin, bylo podřízeno nebo rovnou nahrazeno kapitalistickým exportním zemědělstvím, jež podléhá výkyvům komoditních trhů budoucnosti a závisí na dovozu hnojiv a pesticidů. Přitom pesticidy jsou samozřejmě deriváty ropy a vzhledem k jejich nadužívání končí jako nebezpečný odpad, jenž způsobuje rakovinu (pesticidy) a otravuje rybolovné oblasti (dochází k eutrofizaci řek, jezer a pobřežních vod dusíkem).

Organizace pro výživu a zemědělství (FAO) odhaduje, že celosvětová produkce potravin (většinou obilí) se musí v další generaci zvýšit nejméně o 50 %, aby uživila rostoucí populaci. Domnívám se, že kapitalistické zemědělství tento cíl splnit nemůže, a to ani s revolučními pokroky v oblasti bioinženýrství plodin a kapkového zavlažování, protože světový trh špatně distribuuje plodiny (hovězí

vítězí nad obilím) a malým producentům a zemědělským dělníkům nedokáže zajistit základní příjem. Přitom se hroučí kritický základ tzv. zelené revoluce šedesátých let – vyvrtání milionů trubkových studní pro zavlažování –, protože kolektory jsou všude vyčerpané nebo otrávené. Podívejte se na Paňdžáb či údolí řeky Indus nebo například na akutní nedostatek vody ve světových městech jako Mexico City nebo nedávno Cape Town.

- Zruinovaní malí producenti se pochopitelně stěhují do měst, z nichž mnohá dodnes formují dědictví koloniálního období, kdy byla kanalizace, čistá voda a lékařské služby jen ve čtvrtích Evropanů. I přes určité dramatické zlepšení zdravotních podmínek progresivními nacionalistickými vládami v období Nassera, Néhrúa a Sukarna se hygienické podmínky ve slumech, zejména na městských periferiích, dramaticky zhoršily právě v době, kdy prudce vzrostl počet jejich obyvatel.
- Naprostá většina obyvatel slumů si vydělává životní minimum v neformální ekonomice. Pro požadavky kapitalistické reprodukce v celosvětovém měřítku se z velké části stali nadbyteční. Tito „přebyteční lidé“ nemají nárok na žádné zdravotní benefity, jež často souvisejí s formálním zaměstnáním, a nemají dostatečně vysoké příjmy, aby si zdravotní péči koupili na trhu. Korporátní kapitalismus už v celosvětovém měřítku nevytváří pracovní místa – tečka.
- Programy strukturálních změn – pravidla stanovená bohatými státy a jejich bankami, které chudé země nutily, aby se vzdaly hospodářské autonomie – vedly v osmdesátých a devadesátých letech nutně k omezení a často i privatizaci veřejných služeb. Zejména rozpočty na veřejné zdravotnictví se z toho již nevzpamatovaly a nemají ani na platy pro zdravotnický personál. Výsledkem je, že Západ připravil Karibik, Afriku a jihovýchodní Asii o kvalifikované lékaře a sestry.
- Pravděpodobně ve většině zemí, jež nepatří do skupiny G20, se lékařská péče financuje z rozpočtů obcí a krajů.

Vysoce regresivní daňové systémy umožňují velkým firmám a místní střední třídě minimalizovat daňové povinnosti nebo se jim vyhýbat. Jde o velkou strukturální překážku pro poskytování lékařské péče a ještě více pro kanalizační infrastruktury. Jak je známo, nedostatek čisté vody a toalet je hlavním problémem veřejného zdraví na světě a největší příčinou zbytečné úmrtnosti, zejména u dětí.

Co může být obscennější než případ Indie, kde se i ve městech proslulých technologickým rozvojem, například Čennaí a Bengalúr, musí ženy ve slumech vyprazdňovat na veřejnosti? Nebo epidemie otravy olovem ve vetším vodovodu obce Flint a v dalších městech, jež bývala průmyslovým srdcem USA? Nebo kampaň Nestlé a jiných nadnárodních společností s cílem přimět neoliberální vlády, aby privatizovaly své vodovodní systémy? (Place- né veřejné toalety v chudinských oblastech jsou dalším rychle rostoucím zdrojem zisku).

- Rozpor mezi kapitalismem a světovým zdravím ztělesňují velké farmaceutické firmy, monopol všech monopolů. Přemrštěné ceny a chráněné patenty na léky, často nejprve vyvinuté univerzitami a jinými státními výzkumníky, jsou jen částí problému. Velké farmaceutické firmy totiž také vzdaly vývoje antibiotik zachraňujících životy a antivirotik, která tak naléhavě potřebujeme. Je pro ně výhodnější vyrábět prostředky zmírňující mužskou impotenci než spouštět výrobu nové generace antibiotik pro boj s vlnou rezistentních bakteriálních kmenů, jež v nemocnicích po celém světě zabíjejí stovky tisíc pacientů. Nárokují si ochranu před antimonopolními zákony, protože ta je hlavní hnací silou v oblasti výzkumu léků, ovšem ve skutečnosti utrácejí víc za reklamu než za výzkum a vývoj. Špičková léčiva a vakcíny, které uvádějí na trh, obvykle nejprve vyvinou malé dynamické biotechnologické společnosti, které zase těží z výzkumu veřejných vysokých škol. Velké farmaceutické firmy jsou v podstatě ztělesněním rentiérského kapitalismu, brzdou

nově vznikající revoluce v oblasti biologického designu a produkce vakcín.

- A konečně je naprosto zřejmé, že kapitalismus nás přímo zabíjí vyvážením průmyslově vyráběných karcinogenů a jedů do obytných prostředí a veřejných prostranství.

MM To je vskutku spousta příkladů. Můžete svůj argument shrnout?

MD Podle mého názoru civilizační krizi naší doby definuje neschopnost kapitalismu generovat příjmy pro většinu lidstva, nabízet pracovní místa a smysluplné společenské role, skoncovat s emisemi fosilních paliv a přenášet revoluční biologické pokroky do oblasti veřejného zdraví. Jde o konvergentní, navzájem od sebe neoddělitelné krize a je třeba je vidět v jejich komplexnosti, nikoli jako samostatné problémy. Ale abych to vyjádřil tradičnějším jazykem: superkapitalismus dneška se stal absolutní brzdou rozvoje výrobních sil, jež potřebujeme pro přežití našeho druhu.

*Mike Davis v rozhovoru s Sharifem Abdelem Kouddousem,
Mada Masr, březen 2020
(Redakčně kráceno)*

ON GLOBAL CAPITALISM, PANDEMICS, AND THE STRUGGLES OF TOMORROW

Mada Masr: Is capitalist globalization biologically sustainable?

Mike Davis: Only by accepting a permanent triage of humanity and dooming part of the human race to eventual extinction.

Economic globalization – that is to say, the accelerated free movement of finance and investment within a single world market where labor is relatively immobile and deprived of traditional bargaining power – is different from economic interdependence regulated by the universal protection of the rights of labor and small producers. Instead, we see a world system of accumulation that is everywhere breaking down traditional boundaries between animal diseases and humans, increasing the power of drug monopolies, proliferating carcinogenic waste, subsidizing oligarchy and undermining progressive governments committed to public health, destroying traditional communities (both industrial and preindustrial) and turning the oceans into sewers. Market solutions leave in place Dickensian social conditions and perpetuate the global shame of income-limited access to clean water and sanitation.

The present crisis does force capital, large and small, to confront the possible breakdown of its global production chains and the ability to constantly re-source cheaper supplies of overseas labor. At the same time, it points to important new or expanding markets for vaccines, sterilization systems, surveillance technology, home grocery delivery and so on. The combined dangers and opportunities will lead to a partial fix: new products and procedures that reduce the health risks of constant disease emergence while simultaneously spurring the further development of surveillance capitalism. But these protections will almost certainly be limited – if left up to

markets and authoritarian nationalist regimes – to rich countries and rich classes. They will reinforce walls, not pull them down, and deepen the divide between two humanities: one with resources to mitigate climate change and new pandemics and the other without.

MM To what extent does this pandemic open an opportunity to overhaul economic systems and policies of neoliberalism? A kind of shock doctrine in reverse?

MD As sometimes in the case of wars, governments and ruling elites resort to collectivist measures and implement policies previously deemed radical or anti-systemic. In order to maintain popular support for the two great slaughters of the last century, major concessions were made to the working-class majority in the Allied countries, including union recognition, collective bargaining and expansion of the right to vote. Wartime state capitalism also led to direct state or military administration of railroads and utilities. If antiwar opposition was repressed, labor nonetheless found new power in exchange for participation in the organization of war production. When the wars ended, of course, corporations and trusts tried to dismantle these concessions and denationalize war industries, while unions and the left fought to keep what they had temporarily won. That's why 1919 witnessed the greatest strike wave in history.

Faced with pandemics which threaten the health of all classes, today's situation is genuinely analogous. Along with unnecessarily repressive policies, panicked governments are also authorizing progressive measures, such as the nationalization of hospitals in Ireland and the temporary adoption of income maintenance in the United States, that offer new platforms for struggle. Thus, we witness a political arms race as big capital and rightwing parties struggle to define a capitalist agenda within the crisis, while the left explores the opportunities for winning permanent reforms like Medicare for All. But the most important phenomenon has been the re-emergence of

a working-class bloc that has the talisman of “historical agency.” I refer to the broad coalition of organized healthcare workers (in the USA led by the nurses’ union) that is being radicalized by the epidemic and can be counted upon to assume an even more leading role in tomorrow’s struggles for fundamental socio-economic rights. Right now, they are everywhere the social conscience of the crisis. So in every country, progressives are obligated to make solidarity with frontline caregivers their immediate priority.

MM What is the interrelationship between emergent diseases and the capitalist world economy, from cases like Ebola to deadly strains of influenza?

MD I’ll enumerate some instances:

- Factory fleets and factory farms compete on unequal terms with local fishermen and small farmers. Several hundred million people from Chihuahua, Mexico to Luzon, Philippines have been forced off the land (and sea) in the last twenty years. Urbanization – China is an outstanding case – is also needlessly eating up farmland. But the key point is this: Small-holder agriculture, the foundation of local food security, has been subordinated to or replaced by capitalist export agriculture that is subject to the fluctuations of commodity futures markets and dependent on imports of fertilizers and pesticides. The latter, of course, are derivatives of crude oil, and, because of overuse, they end up as dangerous waste streams causing cancer (pesticides) and kill fishing grounds (the nitrogen eutrophication of rivers, lakes and offshore waters).

The FAO estimates that global foodstuff production (mostly grain) must increase by at least 50 percent in the next generation to feed population growth. Capitalist agriculture, I believe, cannot meet that goal, even with revolutionary advances in bioengineered crops and drip irrigation, because the world market misallocates crop

production (beef over grain) and fails to deliver basic income to small producers and farmworkers. At the same time, the critical foundation of the Green Revolution of the 1960s – the drilling of millions of tube wells for irrigation – is crumbling as aquifers everywhere are depleted or poisoned. Look at the Punjab or the Indus Valley, or, for that matter, at the acute water crisis in world cities like Mexico City or, recently, Cape Town.

- Ruined small producers, of course, move to cities, many of which are still shaped by the legacy of the colonial period, when only the European districts had sanitation, clean water and medical services. Despite some dramatic improvements in health conditions by progressive nationalist governments in the era of Nasser, Nehru and Sukarno, health conditions in slums, especially on the urban periphery, have deteriorated dramatically at the same time that their populations have exploded.
- The vast majority of these slum-dwellers work in the informal subsistence economy. They have become, for the most part, redundant to the requirements of capitalist reproduction on a world scale. These “surplus people” have no claim to any of the medical benefits that are often associated with formal employment and lack incomes high enough to purchase healthcare in the marketplace. Corporate capitalism globally no longer generates jobs – full-stop.
- In the 1980s and 1990s, structural adjustment programs – the rules imposed by rich countries and their banks that coerced poor nations to give up economic autonomy – have everywhere forced the downsizing and often the privatization of public services. Public health budgets in particular have never recovered, nor have salaries for health personnel. As a result, the West has strip-mined the Caribbean, Africa and southeast Asia of trained doctors and nurses.
- Healthcare, probably in a majority of non-G20 countries, is financed by municipal and regional budgets. Highly

regressive tax systems allow big companies and the local middle classes to minimize or escape fiscal obligations. This is a powerful structural constraint on medical provision and even more on sanitation infrastructures. The lack of clean water and toilets, as everyone knows, is the number one public health issue in the world and the single greatest cause of preventable mortality, especially among children.

What could be more obscene than the case of India where even in famed tech cities like Chennai and Bangalore, women in the slums have to defecate in public? Or the epidemic of lead poisoning in the decrepit water pipes of Flint and other Rust Belt American cities? Or the campaign of Nestle and other multinationals to induce neoliberal governments to privatize their water systems? (Pay-to-use public toilets in slum areas are another rapidly growing profit point.)

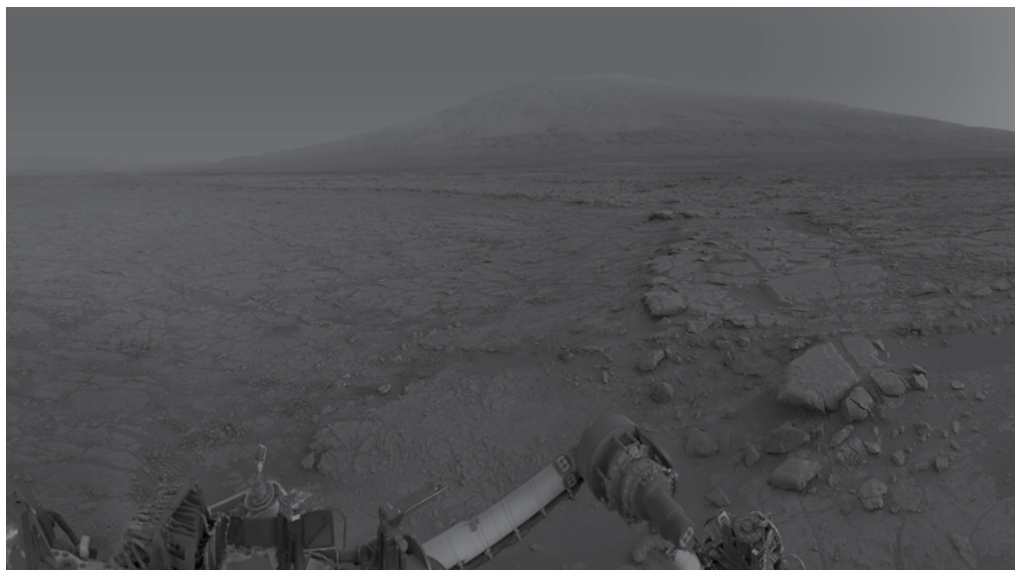
- Big Pharma, the monopoly of monopolies, epitomizes the contradiction between capitalism and world health. Extortionate prices and proprietary patents for medicines often first developed by university and other public researchers are only part of the problem. Big Pharma has also abdicated the development of the life-or-death antibiotics and antivirals that we so urgently need. It is more profitable for them to produce palliatives for male impotence than to bring on line a new generation of antibiotics to fight the wave of resistant bacterial strains that is killing hundreds of thousands of patients in hospitals across the world. Big Pharma claims protection from antitrust laws because it is the major engine of drug research, when, in fact, it spends more on advertising than R&D. The cutting-edge pharmaceuticals and vaccines that it markets are usually developed first in small, dynamic biotech companies, which in turn capitalize research from public universities. Big Pharma, in essence, is rentier capitalism, a fetter on the emerging revolution in biological design and vaccine production.

- Finally and most obviously, capitalism kills us directly through its export of factory-produced carcinogens and poisons to human residential environments and public spaces.

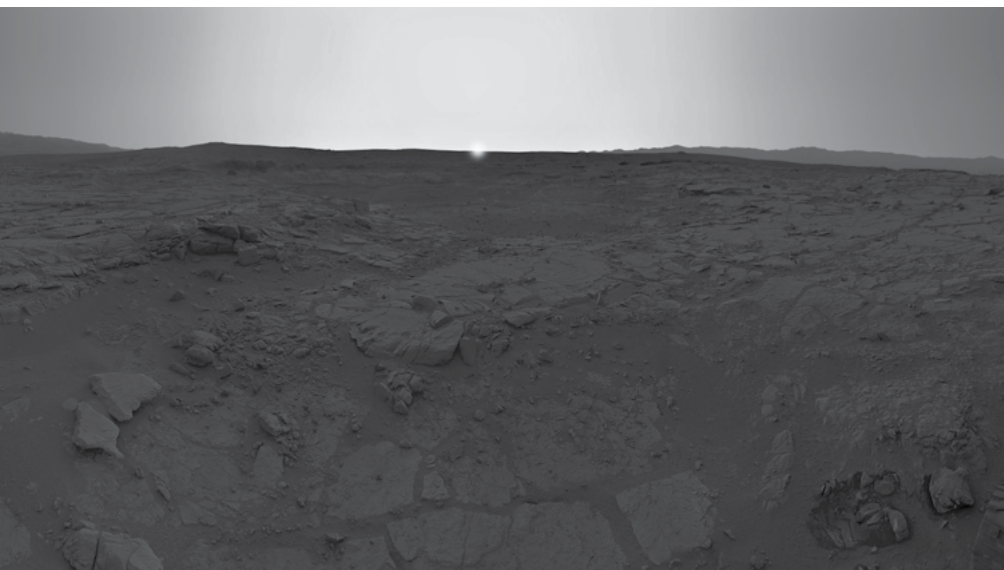
MM This a lot to take on board. Can you summarize your argument?

MD The civilizational crisis of our age, in my view, is defined by capitalism's inability to generate incomes for the majority of humanity, to provide jobs and meaningful social roles, end fossil fuel emissions, and translate revolutionary biological advances into public health. These are convergent crises, inseparable from one another, and need to be seen in their complex ensemble, not as separate issues. But to put it in more classical language, the super-capitalism of today has become an absolute fetter on the development of the productive forces necessary for our species' survival.

*Mike Davis interviewed by Sharif Abdel Kouddous,
Mada Masr, March 2020
(Editorially shortened)*

Martian Sunset
(Sun Simulated by Artist)
*Credit: Olivier de Goursac,
Wikipedia Creative Commons*

Západ slunce na Marsu
(slunce simulováno umělcem)
*Credit: Olivier de Goursac,
Wikipedia Creative Commons*

POKROK NENÍ POKROK, POKUD NENÍ SPRAVEDLIVÝ

Nelze popřít, že technologické a průmyslové revoluce uvedly v průběhu dějin do pohybu ohromný společenský pokrok, od revolučních změn, které v zemědělství přinesly stroje, po penicilin, který zachraňuje životy. Dnes můžeme obletět planetu rychlostí 800 kilometrů za hodinu nebo si dát nohy na stůl, zatímco nám stroje vyperou oblečení a umyjí nádoby. To však neznamená, že je zbytečné pečlivěji analyzovat vedlejší účinky těchto revolucí a – především – dnes probíhající čtvrté průmyslové revoluce. Ke zpochybnění představy o „pokroku“ se stačí podívat na alarmující statistiky o kvalitě ovzduší ve městech, přeměnu půdy v pouště, rozsáhlé odlesňování, nevratnou ztrátu biodiverzity a nové a zvýšené výskyty – tělesných i psychických – onemocnění, jež budou přetrvávat.

Mohli bychom začít otázkou, proč tento takzvaný pokrok nevedl k většímu zlepšení v oblasti životního prostředí a lidského zdraví. Proč je – podle vědeckých zpráv různých mezinárodních organizací – vážně ohrožena naše budoucnost? Proč rezoluce OSN neurčitě upozorňují na nutnost výrazně snížit emise skleníkových plynů, zatímco většina světových vlád přivírá oči? Odpověď spočívá v základních principech našeho hospodářského a sociálního systému, v kapitalismu.

Ve světě, kde věda, technologie a kultura i nadále fungují samy o sobě a samy pro sebe (nebo jako prostředek k dosažení zisku), se příroda odsunula na vedlejší kolej a důsledky tohoto vývoje musí snášet.

Západní myšlení je výrazně dualistické, od Pythagora v antickém světě po Descarta a Kanta v moderně a osvícenství. Vychází z protichůdných základů a utváří naši realitu. Kategorie jako kultura a věda neexistují samy o sobě, ale vždy je doprovází jejich opak. Uvažujeme-li o kultuře, objeví se její opak; příroda, emoce se objevují jako protiklad

rozumu; opakem člověka by byla zvířata; naše myšlení je v opozici vůči tělu; muž je opakem ženy, mechanické organického, veřejné soukromého a tak dále.¹ Důležité je, že tento dualistický systém je také systémem dominance: jedna polovina dvojice se považuje za lepší než ta druhá, a proto je její dominance nad druhou polovinou legitimní.

Vezměte si následující příklad: lidé jsou v opozici vůči zvířatům a v konečném důsledku je využívají, symbolicky i doslova, jak a kdykoli se jim zlíbí – při konzumaci masa a vystavování zvířat, například v cirkusech, zoo a na býčích zápasech. U dvojice kultura–příroda můžeme sledovat převahu kultury nad přírodou v tom, jak se ničí přírodní oblasti kvůli velkým stavebním projektům a jak se pláže změnilly v obrovská turistická střediska.

Feministické hnutí upozornilo na jednoznačnou strukturální dominanci mužů nad ženami v průběhu dějin až po současnost. Rozum se nadřazuje emocím: „rozumný“ vždy vítězí nad „vášnivým“; „přijít k rozumu“ znamená přijít na to, co se považuje za nejlepší. Ve stoické a židovsko-křesťanské tradici musí mít mysl převahu nad tělem, aby se tělo neoddavalo nadbytku nebo hříchu. Příklady je více, přičemž každá dvojice tento vztah replikuje a společně vytvářejí skutečnost, jež ospravedlňuje dominanci jednoho nad druhým.

Zkoumání těchto vztahů ukazuje, že kategorie utiskovatelů se shodují s ostatními utiskovateli v jiných skupinách, stejně jako se shodují kategorie utiskovaných. Jinými slovy, kategorie muž, kultura, člověk, rozum, mozek apod. se považují za lepší než kategorie žena, příroda, živočich, emoce, tělo apod. Mezi jednotlivými kategoriemi přitom neexistuje jen vertikální vztah, ale ty, které mají stejné postavení, navazují také vztahy horizontální. S ohledem na tuto skutečnost se muž kladl do souvislosti s kulturou, člověčenstvím, rozumem a mozkiem, zatímco žena se spojovala s přírodou, emocemi, zvířaty a tělem. Tyto kategorie jsou vzájemně propojené,

¹ Val Plumwood (1993). *Feminism and the Mastery of Nature*. Londýn, New York: Routledge.

a legitimizují tak své nižší postavení, a tím i svůj útlak, a zároveň zaručují privilegia těm druhým.²

Vidíme to v tom, jak vyloučení a podrobení ženské populace historicky vycházelo z naturalizace žen, tedy z přesvědčení, že ženy mají ve své podstatě blíže k přírodě, podléhají svým vášním a nejsou schopné samostatného kritického myšlení. Toto bezpráví, nepřímo vyjádřené vyloučením žen z kategorie člověka, odhalil feminismus. Podle tohoto hnutí jsou i ženy racionální bytosti a rozdíly v povahových vlastnostech a ve schopnostech jsou spíše důsledkem výchovy než přirozené podstaty. Jsou-li ženy více v kontaktu se svými emocemi a mají sklon ujímat se rodinných povinností, není to důsledek něčeho neodmyslitelně ženského. Jde spíše o výsledek jejich omezování na domácí sféru a procesu socializace, který ženám vnucuje pečovatelské role. Feministické hnutí je tak krokem k návratu žen do sféry lidstva.

Ekofeminismus šel ještě o krok dál. Nejprve kritizoval podrobení žen, ovšem vnímá také to, že lidské bytosti – muži i ženy – jsou součástí přírody. Cílem ekofeminismu je rozbít hierarchie, jež jsou těmto základním dualismům vlastní. Jde také nad rámec požadavku, aby ženy byly zahrnuty do říše „člověka“, a zabývá se i tím, jak zdůraznit zahrnutí lidstva do struktury života a zajistit ochranu samotné přírody.

Ekofeminismus odhaluje bezpočet souvislostí mezi represí žen a vykořisťováním přírody. Místo nich vyžaduje všeobecný ideál spravedlnosti: nejen rovnost mezi muži a ženami, ale také ekologickou spravedlnost, úctu ke zvířatům a nový způsob vzájemného porozumění jako jednoho druhu. Ekofeminismus je tedy odvětvím feminismu, jež se zabývá ekologickou krizí a naším vztahem k přírodě z genderového hlediska. Dále se zaměřuje na vzájemnou souvislost mezi utlačovanými stranami a má za to, že všechny tyto druhy diskriminace (ať již na základě pohlaví, rasy, třídy, sexuální orientace, či druhu) vyplývají ze stejné

² Viz: Armelle Le Bras-Chopard (2000). *Le zoo des philosophes*. Paříž: Plon; Charles Patterson (2008). *¿Por qué maltratamos tanto a los animales?* Lleida: Milenio.

logiky: že těm, kteří se údajně liší od normy, lze oprávněně vládnout.

S ohledem na tuto skutečnost začínáme přemýšlet o vědě: co přesně je věda a jak ovlivňuje naše myšlení? Věda a technologie patří mezi dominující kategorie spolu s člověkem, kulturou, rozumem a mozkem. Příkladem toho, jak mohou tyto souvislosti utvářet myšlení, je diskurz o přelidnění, kdy vědecká diagnóza tlaků na planetární zdroje formuje politiku, jež obhajuje menší sexuální a reprodukční autonomii žen v zemích globálního Jihu.

Tento vědecký způsob myšlení o světě má své kořeny v renesanci, v době, která zaznamenala posun od animistické vědy k mechanistické, tedy posun od chápání přírody jako živého organismu, v němž jsou živočichové a rostliny aktivními subjekty, k chápání přírody jako strukturované a uspořádané lidmi, jež existuje, abychom ji podle libosti vykořisťovali s cílem bez ohledu na omezení získat co nejvíce znalostí. Příroda se stává předmětem dedukce, analýzy a vykořisťování aktivního subjektu, „člověka“. Jsme tak svědky přechodu od přírody jako živého organismu k tomu, co Carolyn Merchant nazývá „smrtí přírody“.³

Při přemýšlení o tomto moderním pojetí vědy a jejím místě ve čtvrté průmyslové revoluci se nabízí otázka: slouží mechanická perspektiva vědy ve prospěch sexismu a androcentrismu, nebo bojuje za jeho vymýcení? V současnosti se nelze domnívat, že poznání nezávisí na moci. Pokud jde o vědu, schémata, v kterých má mužské převahu nad ženským a kultura nad přírodou, se opakují: poznání by mělo být objektivní, oproštěné od pocitů a zaměřené na ovládnutí předmětu studia: přírody. Právě to fyzička Evelyn Fox Keller nazývá „statickou objektivitou“ v protikladu k „dynamické objektivitě“, která je spojována s empatií, pocity a napojením na přírodní svět.⁴

3 Carolyn Merchant (1981). *The Death of Nature: Woman, Ecology, and the Scientific Revolution*. San Francisco: Harper and Row.

4 Evelyn Fox Keller (1985). *Reflections on Gender and Science*. Yale University Press.

Rozhodnout se pro jiné chápání vědy nutně neznamená obcházet pojetí „pravdy“ ani odmítat její existenci, ale klást si otázku, jak je formulována.⁵ Kritika se zaměřuje na neschopnost vědy brát v úvahu eko-sociální dopady pokroku a skutečnost, že právě proto se zhoršuje a prohlubuje hierarchie mezi mužem a ženou, mezi kulturou–vědou a přírodou i mezi člověkem a zvířetem. Pokud se věda od tohoto represivního koncepčního rámce neoprotí, čtvrtá průmyslová revoluce jen posílí stávající struktury.

Jak můžeme tuto mechanistickou vědu překonat? Jak lze zajistit, aby měl vědecký a technologický pokrok v této čtvrté průmyslové revoluci ekofeministické obzory? Kritická ekofeministka Alicia Puleo předkládá několik návrhů: preventivní přístup k vědě a technice, rovnost, autonomii žen, úctu ke zvířatům a interkulturní učení.⁶ Tato perspektiva není projevem technofobie ani nekritické úcty k technologickým řešením. Její podstatou je podpora – a využití – vědeckého pokroku, který má komplexnější představu o svých prostředcích a cílech, neodděluje blahobyť od lidské důstojnosti a nezpůsobuje utrpení žádných druhů ani přírodního prostředí. Obhajuje také pokrok, který je transparentnější a demokratičtější a který nemá za cíl pouze zlepšit přítomnost, ale zohlednit také lidská práva budoucích generací.

Čtvrtá průmyslová revoluce musí vytvořit prostor pro důkladnou a demokratickou diskusi o eko-sociálních důsledcích, které způsobí – a již způsobuje. Jakýkoli pokrok, který nedbá na morálku, poslouží jen reprodukování dominantních rolí a stávající hierarchie zabetonuje, či dokonce zhorší. Chceme-li čtvrtou průmyslovou revoluci využít jako příležitost, musíme vytvořit novou technologickou společnost, jež sice rozlišuje mezi přírodou a kulturou, ale obě kategorie umí

⁵ Alicia Puleo (2000). *Filosofía, género y pensamiento crítico*. Valladolid: Universidad de Valladolid.

⁶ Socialistický ekofeminismus Ariely Salleh a Mary Mellorové a dekonstruktivní ekofeminismus Karen Warren a Val Plumwood k této otázce přistupují na základě odlišných stanovisek, článek se však zaměřuje na kritický ekofeminismus Alicie Puleo.

stejně ocenit samostatně, nikoli hierarchicky, a uvědomuje si, že kroky jedné mohou zničit tu druhou – a podle toho také jedná.

Totéž platí pro patriarchální a speciistickou perspektivu, jež diskriminuje ženy ve prospěch mužů a nehumánní živočichy ve prospěch lidí. Čtvrtou průmyslovou revoluci musí podněcovat a podporovat volnost, rovnost a udržitelnost ekofeminismu, aby se místo reprodukování stávajícího modelu rozhodla pro radikálně odlišný model, který má v úctě život – jakéhokoli druhu – v jeho podstatě.

Článek upravil časopis EcoPolítica na základě kapitoly z knihy La Cuarta Revolución Industrial desde una mirada ecosocial (2018) Angéliky Velasco Sesma; znovu vyšel v časopisu Green European Journal v dubnu 2020.

(Redakčně kráceno)

PROGRESS ISN'T PROGRESS UNLESS IT'S FAIR

There is no denying that technological and industrial revolutions have triggered tremendous social progress over the course of history, from the way machines revolutionised farming to the life-saving impact of penicillin. We can now fly around the planet at 800 kilometres per hour, or put our feet up while machines wash our clothes and dishes. Nevertheless, these facts do not make it unnecessary to carry out a more rigorous analysis of the side effects of these revolutions and – more importantly – of the Fourth Industrial Revolution underway today. To question the notion of “progress”, one only needs to look at the alarming statistics on air quality in cities, soil desertification, large-scale deforestation, the irreversible loss of biodiversity, and new and increased rates of diseases – both physical and psychological – that are here to stay.

We could start by asking why this so-called progress has not led to greater improvement in environmental and human wellbeing. Why is our future – according to the scientific reports of various international organisations – seriously threatened? Why do UN resolutions warn, in no uncertain terms, of the need to drastically reduce greenhouse gas emissions while the majority of the world's governments look the other way? The answer lies in the fundamental principles of our economic and social system, capitalism.

In a world where science, technology, and culture continue to advance as ends in and of themselves (or as a means to generate profit), nature has been relegated to a subordinate position and must endure the consequences of this progress.

Western thought is distinctly dualistic, from Pythagoras in the classical world to Descartes and Kant in modernity and the Enlightenment. That is to say, it is built on a foundation of opposing pairs that create and shape our reality. Categories such as culture and science do not walk alone but are always accompanied by their opposite. When thinking about

culture, its opposite nature appears; emotion emerges as the opposite of reason; the opposite of human would be animal; our mind is in opposition to our body; man is the opposite of woman; mechanical versus organic; public versus private; and so it goes on.¹ Importantly, this dualistic system is in turn a system of domination: one half of the pair is considered superior to the other and, therefore, its domination over the other is legitimate.

Take the following example: humans are in opposition to animals and as a result exploit them, both symbolically and literally, as and when they wish – think of meat eating and displays such as circuses, zoos, and bullfighting. With the culture/nature pairing, we can observe the domination of culture over nature in how natural areas are destroyed to accommodate large construction projects, and beaches turned into huge tourist resorts.

The feminist movement has drawn attention to the unequivocal structural domination of men over women throughout history to the present day. Reason is considered superior to emotion: “reasonable” always wins out over “passionate”; to “come to one’s senses” is to come around to what is deemed best. In the stoic and Judeo-Christian tradition, the mind must dominate the body to avoid succumbing to excess or sin. And so on, with each set of pairs replicating this relationship, and coming together to construct a reality that justifies the dominance of one over the other.

Scrutinising these relationships reveals that the oppressor categories coincide with the others in their group, as do the oppressed. In other words, the categories man, culture, human, reason, mind, etc. are seen as superior to woman, nature, animal, emotion, body, etc. There is not only a vertical relationship between each category, but those occupying the same position also interrelate horizontally. With this in mind, man would be related to culture, humanity, reason, and the

¹ Val Plumwood (1993). *Feminism and the Mastery of Nature*. London; New York: Routledge.

mind, while woman would be associated with nature, emotion, animal, and the body. These categories are interrelated to legitimise their position as inferior and, by extension, their oppression, whilst safeguarding the privileges of the former.²

We can see this in how the exclusion and subjugation of the female population has historically been founded upon the naturalisation of women, i.e. the conviction that women are inherently closer to nature, subject to their passions, and incapable of autonomous critical thinking. Feminism has exposed the injustice implicit in the exclusion of women from humanity. The movement has also argued that women are rational beings and that differences in character traits and abilities are due to upbringing rather than innate essence. If women are more in touch with their emotions and inclined to take on familial duties, it is not a result of something inherently feminine. Rather, it is the result of the confinement of women to the domestic sphere and a socialisation process that drives them towards caregiving roles. The feminist movement is in this way a move to return women to the sphere of humanity.

Ecofeminism, meanwhile, has gone a step further. Starting with a critique of the subjugation of women, it also understands that human beings – both men and women – form part of nature. It aims to break down the hierarchies implicit in these foundational dualisms. It goes beyond the demand that women be included in the realm of the “human”, but also concerns itself with underscoring humanity’s inclusion in the fabric of life and to ensure the protection of nature itself.

Ecofeminism reveals the myriad connections that exist between the repression of women and the exploitation of nature. It demands instead a broad ideal of justice: equality between men and women, but also eco-justice, respect for animals, and a new way of understanding one another

² See: Armelle Le Bras-Chopard (2000). *Le zoo des philosophes*. Paris : Plon ; Charles Patterson (2008). *¿Por qué maltratamos tanto a los animales?* Lleida : Milenio.

as a species. Ecofeminism, then, is the branch of feminism that addresses the environmental crisis and our relationship to nature from a gendered perspective. It also looks at the interconnection between the oppressed parties with the understanding that all these discriminations (whether based on gender, race, class, sexual orientation, or species) stem from the same logic: that those deemed different from the norm can be justifiably dominated.

With this in mind, we come to reflect on science: what exactly is it and how does it influence our thinking? Science and technology take their place among the dominating categories alongside man, culture, reason, and mind. An example of how these associations can shape thought is overpopulation discourse, whereby a scientific diagnosis of the pressures on planetary resources informs a politics that advocates lesser sexual and reproductive autonomy for women in the Global South.

This scientific way of thinking about the world finds its roots in the Renaissance, a time that saw a shift from an animistic to a mechanistic science. That is to say, from understanding nature as a living organism, with animals and plants as active subjects, to understanding nature as structured and ordered by men, there to be exploited at will in order to extract as much knowledge as possible regardless of limits. Nature becomes the object of deductive reasoning, to be analysed and exploited for and by the active subject “man”. We witness a shift from nature as a living organism to what Carolyn Merchant has called the “death of nature”.³

When thinking about this modern conception of science and its place in the Fourth Industrial Revolution, this begs the question: does the science’s mechanistic perspective work in favour of sexism and androcentrism, or does it fight for its eradication? These days, we cannot think of knowledge as something separate from power. The patterns that position

3 Carolyn Merchant (1981). *The Death of Nature: Woman, Ecology, and the Scientific Revolution*. San Francisco : Harper and Row.

masculine over feminine, culture over nature, are repeated when it comes to science: knowledge should be objective, divorced from feelings and aimed at controlling the object of study: nature. This is what physicist Evelyn Fox Keller calls “static objectivity” in contrast to “dynamic objectivity”, which is associated with empathy, feelings, and a connection to the natural world.⁴

Opting for a different understanding of science does not necessarily mean side-stepping the notion of “truth” or refusing its existence altogether, just questioning the way it is conceived.⁵ The criticism is aimed at science’s failure to take into consideration the eco-social repercussions of advances and that, as a result, exacerbates or perpetuates the hierarchies between man and woman, culture-science and nature, human and animal. If science does not break away from this oppressive conceptual framework, the Fourth Industrial Revolution will only serve to reinforce the existing structures.

How can we overcome this mechanistic science? How can we ensure that scientific and technological progress has ecofeminist horizons in this Fourth Industrial Revolution? Critical ecofeminist Alicia Puleo makes several proposals: a precautionary approach to science and technology; equality; women’s autonomy; respect for animals; and intercultural learning.⁶ This perspective is neither technophobia nor uncritical worship of techno-solutions. It is about promoting – and benefiting from – scientific advances that have a more holistic vision of their means and ends, that do not separate wellbeing from human dignity, and that do not cause suffering for any species or the natural environment. It also argues for progress to be transparent and democratic, and not just

⁴ Evelyn Fox Keller (1985). *Reflections on Gender and Science*. Yale University Press.

⁵ Alicia Puleo (2000). *Filosofía, género y pensamiento crítico*. Valladolid: Universidad de Valladolid.

⁶ The socialist ecofeminism of Ariel Salleh and Mary Mellor and the deconstructive ecofeminism of Karen Warren and Val Plumwood both approach this question from differing standpoints, but the focus of this article is on Alicia Puleo’s critical ecofeminism.

aimed at improving the present but factoring in the human rights of future generations.

The Fourth Industrial Revolution must make room for an in-depth and democratic debate about the eco-social consequences it will – and already has – bring about. Any progress that does not pay heed to morality will only serve to reproduce the roles of domination and to cement or worsen existing hierarchies. Seizing the Fourth Industrial Revolution as an opportunity, a new technological society must be created that, despite differentiating between nature and culture, appreciates each of them as distinct though not hierarchical, giving value to both, and being aware – and acting accordingly – that the actions of one can destroy the other.

The same goes for patriarchal and speciesist perspectives that discriminate against women in favour of men, and non-human animals in favour of humans. The freedom, equality, and sustainability of ecofeminism must fuel and nourish the Fourth Industrial Revolution to ensure that, instead of reproducing the existing model, it opts instead for a radically different model that holds respect for life – of whatever kind – at its core.

*This article has been adapted by EcoPolítica from the chapter by Angélica Velasco Sesma in the book *La Cuarta Revolución Industrial desde una mirada ecosocial* (2018); republished by *Green European Journal*, April 2020*

(Editorially shortened)

**High-Resolution Selfie Taken
by NASA's Curiosity Mars
Rover at "Rocknest,"**
October 31, 2012.
*Credit: NASA/JPL,
Wikipedia Creative
Commons*

**Selfie pořízené vozítkem
Curiosity agentury NASA
pro průzkum Marsu, duna
„Rocknest“, 31. října 2012.**
*Credit: NASA/JPL,
Wikipedia Creative
Commons*

BÍLÉ KOLENO, ČERNÝ KRK

Začněme s policií. Čím přesně se tito ozbrojení muži a ženy živí? Chrání vlastnická práva. Z tohoto primárního cíle vyplývá vše ostatní. I morální filozof Adam Smith z 18. století si uvědomoval zásadní funkci policie. V knize *Bohatství národů*, první systematické obraně (kapitalistické) společnosti, jejímž základem je vlastnictví, napsal:

Na jednoho boháče musí připadat alespoň pět set chudáčků, a hojnost, v níž žije hrstka lidí, předpokládá bídu tisíců. Nadbytek boháče vzbuzuje rozhořčení u chudáčků, které nouze dohání a závist často navádí k tomu, aby napadli jeho majetek. Jedině pod ochranou veřejného úředníka může majitel onoho cenného jmění, získaného mnohaletou prací a možná i prací mnoha pokolení, v noci klidně spát. Je neustále obklopen neznámými nepřáteli, jimž nikdy nezavdal příčinu k nepřátelství a jež přesto nemůže nikdy usmířit a před jejichž bezprávím jej může ochránit jen mocná paže veřejného úředníka, neustále vztyčená, aby bezpráví ztrestala. Získání cenného a rozsáhlého majetku nutně proto vyžaduje zřízení veřejné správy. Kde není majetek nebo kde alespoň nepřesahuje hodnotu dvoudenní až třídní práce, není veřejné správy tolik zapotřebí.¹

A máte to. Smith tak co nejjednodušeji vyjádřil (a dokonce i bez známky pohoršení či rozpaků), že funkcí prosazování práva v tržní společnosti je chránit vlastnictví majetku.

Začneme-li pochopením, že policie chrání majetek a jeho vlastníky, můžeme očekávat, že právě to bude hlavní výsledek: ti, kteří mají v obci velmi malý majetek, budou mít jistě mnohem častější špatné zkušenosti s policií než ti, kteří mají

¹ Český překlad: Vladimír Irgl, Alena Jindrová, Josef Pytelka a Sergej Tryml. Praha: Liberální institut, 2001, s. 730.

majetek velký. A tak to také je. Ve Spojených státech, jež byly posledních sto let přední společností vlastnictví na světě, tak najdeme rozsáhlý systém žalářů, vězení a podmíněčných trestů plný mužů a žen, kteří toho nevlastní moc. Tato skutečnost, která propojuje chudobu s podnikem policejního dohledu, vysvětluje i nadměrné zastoupení černých Američanů (kteří tvoří asi 13 % celkové populace) ve státních věznicích USA (ve kterých je 40 % populace restanců).

Po zrušení otroctví v USA černoši od společnosti vlastníků nedostali žádné odškodnění, protože o žádný majetek nepřišli. Ve skutečnosti byli oni sami majetkem, o který někdo přišel. Tento výsledek, tedy nulové odškodnění pro otroky, může dávat smysl pouze ve společnosti, v níž se vlastnická práva stala posvátnými. Bývalí otrokáři například brzy po skončení haitské revoluce v roce 1804 přinutili své bývalé otroky, aby se zadlužili. Černoši museli Francii zaplatit 90 milionů franků (21 miliard dolarů v dnešní měně). Tento dluh byl splacen až v roce 1947. Haitské povstání otroků, tedy boj za svobodu, totiž porušilo majetkovou smlouvu. Totéž platí o Prohlášení o osvobození otroků z roku 1863, jež osvobodilo otroky ve Spojených státech. Toto porušení smlouvy částečně vysvětluje, proč USA odmítají adekvátně odškodnit černé Američany za více než 250 let otroctví.

V letech následujících po emancipačním prohlášení stát černým Američanům vydal jen řadu nekrytých šeků. Poslední z těchto nekrytých šeků (poválečný keynesiánský šek, který se hodil bělochům, jejichž počet v rámci střední třídy ve společenské hierarchii USA vzrostl) se stal hlavním tématem v roce 1963 během pochodu na Washington (tzv. pochodu za svobodu). Hlavní mluvčí pochodu, teolog Martin Luther King Jr. to vyjádřil slovy: „Amerika dala černochům nekrytý šek, šek, který se [jim] vrátil označený slovy ‚nedostatečné finanční prostředky‘.“ Není náhoda, že King spojoval americkou svobodu s americkými penězi, jež nabízejí prostředky k vlastnictví toho, co mají chránit najatí policisté: majetku. „Odmítáme věřit, že banka spravedlnosti je v úpadku,“ prohlásil King. „Odmítáme věřit, že ve velkých trezorech příležitosti tohoto

národa jsou nedostatečné finanční prostředky. Proto jsme přišli proplatit tento šek, šek, který nám umožní požadovat bohatství svobody a bezpečí spravedlnosti.“ Tento šek banka ještě neodmítla.

Šest let po pochodu na Washington začala americká vláda soustředit nadbytečnou černošskou práci do rozšiřujícího se vězeňského systému. Sociolog Bruce Western tuto změnu popsal ve své knize *Punishment and Inequality in America* (Trest a nerovnost v Americe) z roku 2006 jako „represivní zvrat“. Masové věznění mělo jednoznačnou keynesiánskou funkci v tom smyslu, že vládě poskytlo investiční příležitost, proti které pravice, jejíž hospodářský program se tehdy (koncem šedesátých a začátkem sedmdesátých let) vzpamatoval z třiceti let tápání, neprotestovala. Mělo se za to, že vládní funkci poptávky v tuto chvíli nelze zrušit. Mělo by to za následek masovou nezaměstnanost a návrat politických turbulencí, jež společnost vlastnictví málem svrhly během takzvané rudé dekády (třicátých let). Proto se místo toho změnil účel keynesiánské funkce poptávky. Western píše: „Výstavba věznic se stala nástrojem pro regionální rozvoj a malá města lobbovala za výstavbu a bránila se uzavírání věznic.“ Tři desetiletí po represivním zvratu „mělo více než milion černošských dětí – 9 % dětí mladších 18 let – otce ve vězení“.

Tento masivní program věznění měl ještě jednu keynesiánskou funkci: zneviditelnal mnoho nezaměstnaných mužů a žen. Jako keynesiánský lze tento akt zneviditelnění popsat právě proto, že vládě umožnil plnit její třicetiletý závazek plné zaměstnanosti (tedy řešení třídních konfliktů rudé dekády). Tomuto vývoji lépe porozumíme, uvědomíme-li si vyloučení černošských obyvatel ze střední třídy, jež v průběhu dlouhé konjunktury (v letech 1947 až 1970) rostla. Co se s nimi stalo? Černí Američané se neustále dožadovali proplacení svého šeku – plné zaměstnanosti, bezpečnosti práce, zdravotního pojištění a vysokých mezd. Jenže nakonec byla jediným významným keynesiánským programem, který stát potomkům otroků nabídl, nezaměstnanost v podobě masového věznění. Jak upozorňuje Bruce Western, tím se velká část

nezaměstnanosti vyjmula z účetních knih a umožnila se plná zaměstnanost v období, jež zaznamenalo pokles rychlosti akumulace kapitálu (sedmdesátá léta). Western píše: „Vězení a vězni jsou v oficiálních statistikách práce popisujících hospodářský blahobyt obyvatelstva neviditelní.“ Western odhaduje, že pokud by se vězeňská populace do účetních knih státu zahrnula, míra nezaměstnanosti u černošských obyvatel Spojených států by vzrostla až o 10 %.

Většina Američanů špatně chápe skutečnost, že zlatý věk kapitalismu (nebo to, co Francouzi nazývají *les trente glorieuses* – třicet slavných let) byl obdobím plné zaměstnanosti a zároveň intenzivních nepokojů pracujících. Konvenční historici, a to i na levici (Robert Reich, Nick Hanauer, Paul Krugman apod.), mají tendenci vykreslovat jej jako období míru mezi pracujícími a kapitálem. Mzdy byly vysoké, stejně jako rychlost akumulace kapitálu. Výhodnou situaci pro obě strany v roce 1980 nerozumně zničil Volckerův šok, který rozbil moc odborů, a následná deregulace finančních trhů. Vysoké mzdy zlatého věku však byly svázány s pracovními/kapitálovými smlouvami, jež utlumily radikální aktivismus pracujících a omezily moc odborů. Šlo o důsledek Taftova a Hartleyova zákona z roku 1947 a detroitské úmluvy z roku 1950. Zákon i úmluva byly dvě ostří nůžek, jež přestříhly šlachy největší síly pracujících: aktivismu zdola. Uklidnily také valnou část bělošských pracujících.

Nyní vzpomeňme policistu, který pokleknutím zavraždil George Floyd. Derek Chauvin žil jako sluha vlastnických práv zřejmě od výplaty k výplatě. Přivydělával si jako vyhazovač v oblíbeném mexicko-americkém hudebním klubu El Nuevo Rodeo v Minneapolis. Stejně jako miliony dalších středostavovských bílých Američanů vydělával méně, než kolik činí společensky nutný příjem k udržení životní úrovně střední třídy. Pokud bylo keynesiánskou odpovědí na nezaměstnanost černých obyvatel masové uvěznění, reakcí na bílou střední třídu zvyklou na vysoké mzdy v období stagnující až klesající reálné mzdy bylo to, co socioložka Lisa Adkins ve své knize *The Time of Money* (Čas peněz)

z roku 2019 nazvala „financionalizací každodenního života“. Spotřebu střední třídy poháněly půjčky a hotovost, kterou bylo čím dál těžší získat, se stávala čím dál cennější. Pokud měl policista Chauvin podobné postavení jako miliony středostavovských Američanů, nepotřeboval další úvěry, ale víc hotovosti. Tuto obtížnou situaci lze vysvětlit přechodem od výdajů v oblasti státního deficitu, sloužících k zachování společensky schvalované normy amerického způsobu života, k výdajům v oblasti deficitu domácností. Výhodou bylo zachování funkčnosti keynesiánské poptávky i při snížených vládních rozpočtech.

Přesto velkou část bílé Ameriky překvapilo, když v Den obětí války, tedy uprostřed pandemie, viděla bílého policistu, který na minneapoliské ulici zaklekl černého Američana a připravil ho o život. Podle všeho to nechápali. Proč by policista něco takového dělal? Pokud se však na tento incident podíváme perspektivou toho, jak funkci policie chápal Adam Smith, tento čin se bude jevit nepatřičný jen málo. Dotyčný černoch měl velmi malý majetek (v době smrti byl nezaměstnaný, a když zaměstnání měl, živil se jako vyhazovač v klubu El Nuevo Rodeo, který byl během státní karantény uzavřen). Floyd, který, stejně jako dnes 15 % všech černochů, nějakou dobu strávil ve vězení a 4. dubna 2020 byl také pozitivně testován na covid-19, byl ve skutečnosti obviněn z toho, že ke koupi cigaret v obchodě Cup Foods na rohu 38. ulice a Chicago Avenue použil falešnou dvacetidolarovku. Právě to znamenalo začátek jeho konce – případnou ztrátu dvaceti dolarů a vlastnictví balíčku cigaret, který neměl právo vlastnit.

Pokud jde o bělocha, který mu zaklekl krk, ten má konat svou práci: sloužit a chránit vlastnická práva. A zde (v okamžiku, kdy jeho koleno tlačí na Floydův krk) můžeme vyvodit závěr z poznání, k němuž dospěl Karl Marx v několika svých knihách a které v jistém smyslu rozšířilo Hegelovu teorii poznání (otrok vidí svou hodnotu ve věcech). Podle Marxe v režimu ovládaném majetkem, ve společnosti, ve které se vlastnictví stalo posvátným, zjišťujeme, že lidé byli

nahrazení věcmi. To znamená, že naše vztahy s jinými lidmi zprostředkovávají předměty (neboli komodity). To je podstatou komoditní společnosti. V takovém režimu policie neslouží ochraně lidí, ale věcí.

Charles Mudede, e-flux Journal č. 110, červen 2020

WHITE KNEE, BLACK NECK

WHAT DO THE POLICE DO?

Let's begin with the police. What is it exactly that these armed men and women do for a living? They protect the rights of property ownership. All else follows from this primary objective. Even the eighteenth-century moral philosopher Adam Smith was aware of the key police function. In *The Wealth of Nations*, the first systematic defense of ownership (capitalist) society, he wrote:

For one very rich man there must be at least five hundred poor, and the affluence of the few supposes the indigence of the many. The affluence of the rich excites the indignation of the poor, who are often both driven by want, and prompted by envy, to invade his possessions. It is only under the shelter of the civil magistrate that the owner of that valuable property, which is acquired by the labour of many years, or perhaps of many successive generations, can sleep a single night in security. He is at all times surrounded by unknown enemies, whom, though he never provoked, he can never appease, and from whose injustice he can be protected only by the powerful arm of the civil magistrate continually held up to chastise it. The acquisition of valuable and extensive property, therefore, necessarily requires the establishment of civil government. Where there is no property, or at least none that exceeds the value of two or three days' labour, civil government is not so necessary.

And there you have it. Smith stated, as plainly as possible (and without even a sense of scandal or embarrassment), that the function of law enforcement in a market-based society is to protect the order of property ownership.

If we begin with this understanding, that police protect property and their owners, we can expect this to be its

primary consequence: those who have very little property in a community are bound to experience a frequency of bad encounters with law enforcement that is much higher than those who have a lot of property. And so it is. What we find in the US, the world's top ownership society for the past hundred years, is a vast jail, prison, and parole system filled with men and women who do not own much of anything. From this fact, which links poverty to the business of policing, we also find an explanation for the overrepresentation of black Americans (who make up about 13 percent of the general population) in the US's state prisons (they make up 40 percent of the penal population).

After the abolition of slavery in the US, blacks received no compensation from ownership society because they did not lose any property. They were indeed the property that was lost. This outcome, no compensation for slaves, can only make sense in a society that has sacralized property rights. Soon after the Haitian Revolution ended in 1804, for example, the former slaves were forced into debt by their former owners. The black nation had to pay France 90 million francs (or \$21 billion USD in today's money). This debt was not repaid until 1947. The Haitian slave revolt, the struggle for freedom, violated a property contract. The same is true of the Emancipation Proclamation of 1863 that freed slaves in the US. This violation of a contract explains, in part, the US's refusal to come anywhere close to adequately compensating black Americans for over 250 years of slavery.

What we find in the years that followed the Emancipation Proclamation are a series of bad checks sent from the state to black Americans. By 1963, the March on Washington (or the Freedom March) made the then most recent of these bad checks (the postwar Keynesian check that was good for the whites who swelled the middle of the US's social hierarchy) the prime issue of the event. In the words of the march's main speaker, the theologian Martin Luther King, Jr.: "America has given the Negro people a bad check, a check which has come back marked 'insufficient funds.'" It is not an

accident that King associated American freedom with American money, which offers the means to own what the police officers are hired to protect: property. “We refuse to believe that the bank of justice is bankrupt,” stated King. “We refuse to believe that there are insufficient funds in the great vaults of opportunity of this nation. And so, we’ve come to cash this check, a check that will give us upon demand the riches of freedom and the security of justice.” This check has yet to not bounce.

Six years after the March on Washington, the US government began channeling surplus black labor into an expanding prison system. The sociologist Bruce Western described this switch point in his 2006 book *Punishment and Inequality in America* as the US’s “punitive turn.” Mass incarceration had a definite Keynesian function in the sense that it provided the government with an investment opportunity that would not be opposed by the right, whose economic program was, at the time (the late 1960s and early 1970s), making a return after thirty years in the wilderness. It was understood that the government’s demand function could not be aborted at this point. This would have resulted in mass unemployment and a return of the political turbulence that nearly toppled ownership society during the Red Decade (the 1930s). The Keynesian demand function was instead repurposed. Western writes: “Prison construction became an instrument for regional development as small towns lobbied for construction facilities and resisted prison closure.” Three decades after the punitive turn, “over a million black children – 9 percent of those under 18 – had a father in jail.”

This massive program of incarceration had another Keynesian function: it made many jobless men and women invisible. We can describe this disappearing act as Keynesian because it helped the government maintain its thirty-year commitment to full employment (the solution to the class conflicts of the Red Decade). A grasp of this development is improved by the recognition of black exclusion from the middle class that ballooned during the course of the long

boom (1947 to 1970). What happened to them? Black Americans kept pressing for their check – full employment, job security, health insurance, and high wages – to be cleared. But in the end, the only significant Keynesian program the state granted the descendants of slaves was joblessness in the form of mass incarceration, which, as Bruce Western points out, removed a large amount of unemployment from the books and made full employment possible in a period that experienced a decline in the rate of capital accumulation (the 1970s). Western writes: “Prison and jail inmates are invisible in the official labor statistics that describe the economic well-being of the population.” Western estimates that the jobless rate for blacks in the US would go up by as much as 10 percent if the prison population was included in national accounts.

What is poorly understood by most Americans is that the Golden Age of Capitalism (or what the French call *Les Trente Glorieuses*) was at once a period of full employment and intense labor turbulence. Mainstream history, even on the left (Robert Reich, Nick Hanauer, Paul Krugman, and the like), tends to portray it as a period of peace between labor and capital. Wages were high, as was the rate of capital accumulation. It was a win-win situation that was unwisely destroyed in 1980 by the Volcker Shock, which crushed union power, and the subsequent deregulation of financial markets. But the high wages of the Golden Age were tied to labor/capital contracts that put a lid on radical labor activism and diminished the power of unions. This was the consequence of the Taft-Hartley Act in 1947 and the Treaty of Detroit in 1950. The act and treaty were the two blades of a scissor that worked to cut the sinews of labor’s greatest strength: grassroots activism. It also pacified much of white labor.

At this point, let’s consider the police officer who used his knee to murder George Floyd. Derek Chauvin’s income as a servant for the rights of property apparently did not make ends meet. He moonlighted as a bouncer for a popular Minneapolis Mexican-American music venue called El Nuevo

Rodeo. He, as with millions of other middle-class white Americans, earned less than the socially necessary income to maintain a middle-class standard of life. If the Keynesian response to black unemployment was mass incarceration, its response to a white middle-class accustomed to high wages in a period of flat-to-declining real wages was what the sociologist Lisa Adkins calls in her 2019 book *The Time of Money* the “financialization of everyday life.” As borrowing fueled middle-class consumption, hard cash, which was harder and harder to obtain, became increasingly valuable. If Officer Chauvin’s position was similar to that of millions of Americans in the middle class, then he needed not more credit, but more cash. This difficult state of affairs can be explained by the transference of national deficit spending on the maintenance of a socially approved standard of American life to the realm of domestic deficit spending. This transference had the advantage of maintaining the Keynesian demand function as government budgets contracted.

And yet, a large section of white America was surprised to see, on Memorial Day, in the middle of a pandemic, the knee of a white police officer choking the life out of a black American man, pinned to a Minneapolis street. It seemed not to make any sense to them. Why would a police officer do such a thing? But if we fix the frame of Adam Smith’s understanding of the police function on the incident, little about it will seem that out of place. The black man in question has very little property (he’s unemployed at the time of his death; and when employed, he was a bouncer at El Nuevo Rodeo – the lockdown closed the venue). In fact, Floyd, who, like 15 percent of all black males alive today, had spent time in prison, and who also tested positive for Covid-19 on April 4, 2020, was accused of having used a fake twenty-dollar bill to buy cigarettes from a store, Cup Foods, on the corner of 38th and Chicago Avenue. This was the beginning of the end for him – the possible loss of twenty dollars and the possession of a packet of cigarettes that he may not have had the right to own.

As for the white man whose knee is on Floyd's neck, he has a job to do: to serve and protect the rights of property ownership. And here (as the knee presses on Floyd's neck), we can draw a conclusion from an insight that Karl Marx made in a number of his books, and which, in a sense, extended Hegel's theory of recognition (the slave sees their value in things). In Marx's view, under a property regime, a society that has sacralized possessions, we find that people have been replaced in importance by things. This means that objects (or commodities) mediate our relations with other humans. This is what being in a commodity society comes down to. The police in such a regime, then, do not serve and protect people, but things.

Charles Mudede, e-flux Journal #110, June 2020

PROČ POTŘEBUJEME DEKOLONIÁLNÍ EKOLOGII

Aurore Chaillou a Louise Roblin: V průmyslovém věku z dnešního ničení životního prostředí často viníme lidskou činnost. Vy však zdůrazňujete, jak toto rámování zakrývá vztahy nadvlády, jež existují celá staletí. Znamená to, že západní obraznost související s ekologickou krizí retušuje kolonialismus?

Malcom Ferdinand: Na souvislost mezi sociální nerovností a ničením životního prostředí v žádném případě nepoukazují jako první: tento postoj je podstatou sociální ekologie, politické ekologie a ekofeminismu. Mě však zajímá spojitost těchto otázek s dědictvím rasismu a kolonizace, které se dosud málo zkoumaly (s výjimkou hnutí za ekologickou spravedlnost).

Ničení životního prostředí a sociální útlak šly vždycky ruku v ruce. I v době, kdy musíme řešit klimatickou krizi, ovšem stále vidíme slogany postrádající sociální myšlení. To jiným lidem umožňuje přebírat environmentální imperativ a obhajovat technokratickou reakci, například boj se znečištěním a nedostatkem zdrojů prostřednictvím geoinženýrství nebo trhů s uhlíkem.

AC&LR Počátky ekologické krize nacházíte až v 15. století a v době kolonizace.

MF Zrychlení ničení životního prostředí jsme byli svědkem několikrát, zejména v 19. a 20. století, ovšem ekologická krize začala předtím. Vychází z určitého způsobu obývání Země, z přesvědčení některých lidí, že mají právo si ji přivlastnit ve prospěch nemnohých. Začneme-li v Karibiku, toto „koloniální obývání“ sahá až do konce 15. století, kdy Kryštof Kolumbus připlul do Ameriky

(přestože model plantáží sahá do ještě vzdálenější minulosti, například na Madeiře).

Karibik zaujímá důležité místo v dějinách moderny, protože k násilnému setkání Evropanů s americkými Indiány došlo v době „oplocování“ půdy. Dnes můžeme dostupné zdroje na planetě změřit. Pro řadu vědců tento okamžik znamenal počátek globalizace.

AC&LR Na základě „koloniálního obývání“ stavíte proti antropocénu [takzvaný] negrocén. Jde o něco jiného než o kapitalistické vykořisťování?

MF Lidé využívaní během kolonizace nebyli jen tak někdo: přestože oběťmi sociálního násilí byli také francouzští rolníci, vždy si mohli myslet, že jsou lepší než černoši. Otázka rasismu se ve francouzské politické ekologii téměř neobjevuje. V tomto bodě nesouhlasím s některými ekologickými marxisty, podle nichž kapitalismus vysvětluje vše, nebo s těmi, kdo tvrdí, že sociální nerovnost a strukturální rasismus jsou jedno a totéž. Zatímco kolonizaci a otroctví poháněly kapitalistické pohnutky, tyto procesy vycházely především z koloniálního pohledu na svět, který vynalezl hierarchii ras a různých zemí světa.

V koloniální éře byly Severní a Jižní Amerika podřízeny zemím Evropy. Oba kontinenty byly vnímány jako prostředek k udržení spokojenosti akcionářů, což legitimizovalo jakoukoli praxi. I opatření k ochraně úrodnosti půdy měla nakonec za cíl udržovat její využívání. Mělo se za to, že tamní pozemky se od pozemků ve Francii liší. Šlo o násilný a misogynní proces, strašlivý způsob osidlování země, který podporoval kolonizátor, pro něhož jiné lidské bytosti nebyly lidmi a pro něhož měly kolonizované země a nelidé, kteří je obývali, menší hodnotu než jeho vlastní touhy. Tomu říkám „koloniální obývání“. Koloniální obývání je násilný způsob obývání planety, podrobování zemí, lidí i nelidí tužbám kolonizátora.

Vzniká pak celá řada ospravedlňujících příběhů a postupů – vycházejících z náboženství, metafyziky, práva, kultury a podobně. Velkým politickým i právním milníkem bylo například druhé zrušení otroctví ve Francii a v jejích koloniích v roce 1848. Přesto se pomocí různých smyšlenek udržovali otroci na plantážích a omezoval se rozvoj rolnictva. Vlastníci půdy, kteří na svých pozemcích museli podle koloniálního modelu pěstovat monokultury, udržovali koloniální obývání i po roce 1848: mentalita přivlastňování a hierarchie se nezměnila.

Tento způsob obývání, dnes myslitelný i bez otroctví, se rozšířil do dalších míst. V celé francouzské říši se rozšířilo pěstování banánů, hedvábnictví a těžba. Pokud jde o případ nechvalně známého znečištění francouzských ostrovů Martinik a Guadeloupe chlordeconem, tyto postupy během pouhých dvaceti let kontaminovaly pozemky na celá staletí a otrávil tisíce lidí, jen aby naplnily pokladny několika málo osob. Moje práce ukázala, že problémy životního prostředí můžeme vnímat omezeně technokraticky. Je nějaká chemikálie jedovatá? Stáhneme ji z trhu. Příliš velké znečištění? Regulujeme je nebo zavedeme technické řešení. Jenže „podřízení“ nechtějí jen dekontaminaci a za trestný čin tak velkého rozsahu chtějí i spravedlnost. Po pěti stech letech, během nichž nepadla žádná obvinění, jde spíše o změnu obývání půdy.

AC&LR Když mluvíte o „podřízených“, koho tím myslíte? Utlačované lidi obecně, dělnickou třídu, ženy, sexuální menšiny?

MF Poměrně volně používám slovo *negro* (například ve slově *negrocén*). Podřízení jsou dnešní „negři“ na „plantážích“, bez ohledu na pohlaví či barvu pleti. Pojem *negro* jsme omezili na černošské obyvatelstvo: pochází ze španělštiny, ve které obě slova znamenají totéž. Jenže černoši nejsou jediní, kteří trpěli a stále trpí na plantážích.

Slovo *negro* zbavili jeho podstaty nejprve spisovatelé. *Negro* je ten, kdo dělá práci někoho jiného, aniž by se mu za to dostalo uznání.

Negrocén upozorňuje na existenci všech bytostí, jejichž životní síla se využívala k uspokojování sobeckých tužeb druhých. Historie otroctví černošského obyvatelstva se ve Francii ignoruje už dlouho; uvažuje se o ní především z pohledu společenských a genderových vztahů. Přehlížíme však, jak souvisí s environmentální historií. Využívání těl musíme spojovat s využíváním půdy. Vyjdeme-li z nemoderního principu, že existuje kontinuita mezi těly a ekosystémy, uvědomíme si, že ubližovat jednomu znamená ubližovat druhému. Díky tomuto prizmatu pochopíme vzpoury proti otroctví také jako odpor vůči tomuto koloniálnímu obývání. Ústředním tématem mé práce je tzv. maronáž – útěk otroků z plantáží –, protože jde o další způsob obývání. Potomci uprchlých potomků se nebrání jen otroctví: osvojují si jiný vztah k zemi a ne lidem.

AC&LR Jaké jsou důsledky tohoto „koloniálního mlčení“ dnes?

MF Vidím dva problémy. Na jednu stranu jsme si to, co se stalo, začali přiznávat až při 150. výročí zrušení otroctví. Otroctví je ve Francii citlivé téma. Když ve školách přednáším o rasismu a osvětě na téma otroctví, někteří učitelé nechťejí, abych mluvil o černoších. Prezidentský kandidát François Fillon tuto mentalitu dokonale ilustroval v roce 2017, kdy na téma koloniální historie řekl, že Francie by „se neměla cítit provinile za to, že se o svou kulturu chtěla podělit s africkými národy“. Environmentalismus je však konstruován jinak než rasismus. Je také pravda, že ekologičtí aktivisté jsou většinou bílí (jak přiznávají).

Řekl bych tedy, že koloniální mlčení přispívá k „dvojitmu rozporu“, který rozděluje environmentální a koloniální myšlení a vylučuje celou skupinu lidí, kteří obývají planetu.

Přesto mohou k environmentálnímu myšlení přispět i ti, kteří byli kolonizováni. Trváním na názoru, že rasizování lidí se o životní prostředí nezajímají, zachováváme jejich vyloučení i způsob, jakým konceptualizují běžné sféry a oblasti přemýšlení o ekologii. Toto vyloučení pak zase mezi nimi plodí nedůvěru. Obraznost, která kolem ekologie vznikala od samého počátku, vymazala role a slova jiných lidí.

Koloniální rozdělení navíc ekologické problémy bagatelizuje. Ve své knize *Une écologie décoloniale* (Dekoloniální ekologie) se snažím propast mezi ekologií a dekolonizací překonat, protože škodí oběma jevům. Na rozdíl od katastrofických vyprávění o kolapsech se snažím ukázat, že ke kolapsům docházelo již od roku 1492 a že alternativní vztahy se světem již navrhovala řada komunit. Jejich hlas však nebyl vyslyšen, přinejmenším v ekologickém hnutí. Přitom právě vydáváním dalších antologií textů o ekologii, v nichž se neobjevuje ani jeden černošský autor, udržujeme při životě mýtus o environmentalismu, který na svých bedrech nesou běloši z globálního Severu, a mýtus o neexistenci environmentálního myšlení mezi těmi, kteří byli kdysi kolonizováni a zotročeni.

AC&LR Jak bychom měli přemýšlet o sociální spravedlnosti a zároveň o boji proti rasismu a zachování ekosystémů? Umožnilo by toto spojení nové vymezení konceptu přírody?

MF Sebestřednost Evropy a Západu nám zabránila vnímat jiné světónázory. Když už na ně odkazujeme, pak romanticky: „Ach! Kéž bychom mohli všichni žít jako Guaraniové!“ Jejich způsob života však nemůžeme oslavovat, aniž bychom uznali jejich historii a jejich sociální a politickou marginalizaci. Míra sebevražd mezi domorodými národy je často desetkrát vyšší než průměr. Měli bychom tedy umožnit, aby nás jejich světónázory oslovily, a nezapomínat přitom na historii těchto národů a na

to, co žádají. Na základě jakých podmínek prosazují svůj vztah ke světu? Tak překonáme dvojí rozpor environmentální spravedlnosti. Když například mluvíme o ničení životního prostředí, vytváříme sice mezigenerační strukturu (spojujeme své kroky se životy našich dětí, přebíráme odpovědnost za své dědictví, vyjednáваме o odpovědnosti svých rodičů), ale přemýšlíme o ní spíše z ekologického než ze sociálního a politického hlediska. Pochopit, že ničení umožnilo využívání původních obyvatel, znamená uznat potřebu spravedlnosti i požadavky na odškodnění za otroctví těchto národů.

AC&LR Dnešní političtí a ekonomičtí činitelé mají především zájem na tom, aby se tento koloniální rozměr zakrýval...

MF Naléhavě potřebujeme, aby se ekologie týkala celého světa: v jakém světě chceme žít? Musíme spíše pochopit kulturu a barvu než jen řešit problém prostřednictvím technického a ekologického managementu. To mám na mysli, když mluvím o „dekoloniální ekologii“.

AC&LR Tato změna paradigmatu velmi připomíná změnu obraznosti. Svou knihu jste napsal téměř v literárním stylu.

MF Použil jsem literární licenci, abych ve čtenáři vyvolal i pocity, nejen abych jim něco ukazoval. Když historici tvrdí, že jsou vědečtí, uvádějí čísla. Jenže jakmile máme fakta, nejsme nutně připraveni promýšlet a vnímat to, co se stalo. Dáme-li číslům jména a mapujeme jednotlivé cesty, z otroctví se může stát příběh o světě a zemi. „Dotýkání se světa“ vyžaduje hodnoty jako láska a spravedlnost. Ptáme-li se, jak můžeme vytvořit svět po kolonizaci a otrokářství, odpovědí není co největší vzájemný odstup. Ve své knize představuji na jedné straně postavy, jež uprchnou (kvůli násilí, které je na nich páčáno), a na druhé straně postavy, které jiným upírají svět.

Mluvím však také o těch, kteří se rozhodnou zůstat na palubě společně všem bytostem. Koneckonců jsme všichni na jedné lodi.

Tento obraz však mezi ekology doprovází příběh o Noemově arše. Například Michel Serres pomocí obrazů a výjevů Noemovy archy předkládá politickou teorii životního prostředí: „Všichni jsme Noe.“ Jde o základní mýtus pro společnost, jenž umožňuje teoretizování o vztahu se světem. Noemova archa však vypovídá o procesu výběru, který považují za násilný. Navíc se soustředí na proces nástupu: o tom, co se děje na palubě, nevíme nic. Politické využití Noemovy archy se zdá problematické.

Raději využívám obraz otrokářské lodi, společný mnoha potomkům Afričanů v Americe, protože i když jsme všichni na stejné lodi, všichni nemáme stejné podmínky. Z historického hlediska je otázka, kdo se v černošské populaci v Americe zachránil, bolestná: kdo se zachránil a kdo zůstal opuštěn, víme velmi dobře. Stačí se podívat na Středozevní moře, abyste to pochopili. I dnes by se klimatická bouře mohla stát výmluvou pro to, abychom nežili s jinými lidmi, a pro stavění zdi.

Svět zkrátka nelze budovat ani na arše, ani na otrokářské lodi. Navrhují, abychom si představili svět loď obydlený lidmi i nelidmi a vzali v úvahu historii úplně všech. Na takové lodi není nikdo v nákladním prostoru. Všichni žijí na palubě.

Malcolm Ferdinand v rozhovoru s Aurore Chaillou a Louise Roblin, Green European Journal, červen 2020

(Redakčně kráceno)

WHY WE NEED A DECOLONIAL ECOLOGY

Aurore Chaillou and Louise Roblin: We often blame human activities in the industrial age for today's environmental destruction. But you highlight how this framing hides relationships of domination that have existed for centuries. Does the Western imaginary around the environmental crisis airbrush out colonialism?

Malcom Ferdinand: I am by no means the first to point out the link between social inequality and environmental destructions: that's what social ecology, political ecology, and ecofeminism all are about. But what I'm interested in is tying these questions to the legacy of racism and colonisation, which remains little explored (except by environmental justice movements).

Environmental destruction and social oppression have always gone hand in hand. However, as we are urged to tackle the climate emergency, we continue to see slogans devoid of social thought. This allows others to co-opt the environmental imperative and advocate a technocratic response, such as combatting pollution and resource scarcity through geo-engineering or carbon markets.

AC&LR You trace the origins of the environmental crisis back to the 15th century and the age of colonisation.

MF We have seen several accelerations in environmental destruction, particularly in the 19th and 20th centuries, but the ecological crisis began before these. It comes from a certain way of inhabiting the earth, from some believing themselves entitled to appropriate the earth for the benefit of a few. Starting in the Caribbean, this "colonial habitation" dates back to the end of the 15th century, when Christopher Columbus arrived in America (even

though the plantation model dates back even earlier, for example, in Madeira).

The Caribbean occupies an important place in modernity, because the violent meeting of Europeans with Amerindians coincided with the “enclosing” of the earth. We could now measure the resources available on the planet. For many scholars, this moment marked the beginning of globalisation.

AC&LR You contrast the Anthropocene with the Negrocene, based on “colonial habitation”. Is this different from capitalist exploitation?

MF The people exploited during colonisation weren’t just anybody: although French peasants were also victims of social violence, they could always consider themselves superior to Blacks. The question of racism is almost entirely absent from French political ecology. On this point, I disagree with certain eco-Marxists for whom capitalism explains everything or who claim that social inequality and structural racism are one and the same. While colonisation and slavery were also driven by capitalist rationales, these processes were above all based on a colonial world view that invented a hierarchy between races and different lands of the globe.

In the colonial era, the lands of the Americas were subordinated to the lands of Europe. They were seen as a means of keeping shareholders happy, and this legitimised any practice. Even measures to protect the fertility of the land were ultimately aimed at maintaining its exploitation. These lands were thought of as different from those of France. It was a violent and misogynistic process, an awful way to inhabit the earth promoted by a coloniser for whom other human beings were dehumanised and for whom colonised lands and the non-humans that inhabited them mattered less than his desires. This is what I call “colonial habitation”. Colonial habitation is

a violent way of inhabiting the earth, subjugating lands, humans, and non-humans to the desires of the coloniser. A host of justifying narratives and practices – drawing on religion, metaphysics, law, culture, and so on – are then created. In 1848, for example, the second abolition of slavery in France and its colonies was undoubtedly a major political and legal milestone. Yet various fictions were used to keep former slaves on plantations and limit the development of the peasantry. Landowners, who had to grow monocultures on their land under the colonial model, perpetuated a colonial habitat after 1848: the mentality of appropriation and hierarchy remained unchanged. This way of inhabiting, now conceivable without slavery, spread its practices to other places. Banana growing, silk farming, and mining grew across the French Empire. Regarding the case of the infamous chlordecone pollution in the French islands of Martinique and Guadeloupe, in just 20 years these practices contaminated lands for centuries and poisoned thousands of people to fill the coffers of a few. My work has shown that we can get caught in a technocratic reading of environmental problems. A chemical is toxic? We take it off the market. Too much pollution? We regulate, or implement a technical solution. But “subalterns” don’t just want to be decontaminated or even want justice for a crime of this magnitude. Rather, five centuries later, with still no indictment made, it’s about changing the way lands are inhabited.

AC&LR When you talk about “subalterns”, whom do you mean? Oppressed people in general, the working class, women, sexual minorities?

MF I use the word “negro” fairly freely (in Negrocene, for example). Subalterns are today’s “plantation” negroes, regardless of their gender or skin colour. We’ve essentialised the negro as black: it comes from Spanish, in which the two words are the same. But Blacks are not the only

ones who have suffered and who still suffer on plantations. This word was first de-essentialised by writers. A “negro” is a being who does the work of someone else without being recognised for it.

The Negrocene draws attention to all those beings whose life force was used to satisfy the selfish desires of others. The history of Black enslavement has long been ignored in France; it is still mainly thought of in terms of social or gender relations. But we overlook how it is connected to environmental history. We need to link the exploitation of bodies to that of lands. If we start from the unmodern principle that there are continuities between bodies and ecosystems, we realise that to harm one is to harm the other. This prism helps us to understand anti-slavery revolts also as resistance to this colonial habitation. Marronage – the escape of slaves from plantations – is central to my work because it’s another way of inhabiting. Maroons do more than resist slavery: they adopt a different relationship with the earth and non-humans.

AC&LR What are the consequences of this “colonial silence” today?

MF I see two problems. On the one hand, it wasn’t until the 150th anniversary of the abolition of slavery that we started thinking about acknowledging what happened. Slavery is a touchy subject in France. When I give racism and slavery awareness sessions in schools, some teachers don’t want me to talk about Blacks. Presidential candidate François Fillon perfectly illustrated this mentality in 2017 when, on the subject of colonial history, he said that France should “not feel guilty for having wanted to share its culture with the peoples of Africa”. On the other hand, environmentalism is constructed differently to racism. It’s also true that environmental activists are mostly white (as they admit).

I would say, then, that colonial silence contributes to the “double divide” (that separates environmental and colonial

thinking) and excludes a whole swath of people who inhabit the earth. Yet people who have been colonised can also contribute to environmentalist thinking. By perpetuating the belief that racialised people are not interested in the environment, we perpetuate the exclusion of racialised people and the way they conceptualise normal spheres and arenas for thinking about environmentalism. This exclusion in turn breeds distrust among the racialised. From its very beginning, the imaginary built around environmentalism has erased the roles and words of others. What's more, the colonial divide means environmental issues are downplayed. My book, *Une écologie décoloniale*, attempts to bridge the divide between environmentalism and decolonisation because it harms both. Contrary to collapsology narratives, I try to show that, since 1492, there have already been collapses, and many communities have already proposed alternative relationships with the world. Their voice has not been heard, at least in the environmentalist movement. Yet it's by continuing to publish anthologies of environmentalist texts in which not a single Black author appears that we perpetuate the myth of environmentalism only being driven by Whites from the Global North and the myth of an absence of environmentalist thinking among peoples who were once colonised and enslaved.

AC&LR How should we think about social justice, the fight against racism, and the preservation of ecosystems together? Would redefining the concept of nature allow this link to be made?

MF Eurocentrism and Western-centrism have prevented us from seeing other worldviews. And, if we do reference them, it's romantically: "Oh! If only we could all live like the Guarani!" Yet we can't celebrate their way of life without recognising their history and their social and political marginalisation. Among indigenous peoples, suicide rates are often 10 times higher than average.

So, we should let their worldviews challenge us, without forgetting the history of these peoples and what they are asking for. What are the terms that these people use to assert their relationship with the world? That's how we will bridge environmental justice's double divide. Talking about ecocide, for example, creates an intergenerational fabric (we connect our actions to the lives of our children, we take responsibility for our legacy, we negotiate that of our parents), but this fabric is thought about in environmentalist terms, rather than social and political ones. Yet understanding that destruction was possible thanks to the exploitation of indigenous peoples means recognising these peoples' need for justice, as well as demands for slavery reparations.

AC&LR Today's political and economic decision-makers have every interest in continuing to conceal this colonial dimension...

MF We urgently need to make environmentalism about the world: what world do we want to live in? We must recognise culture and colour, rather than simply addressing the issue through technical environmental management. This is what I mean when I talk about "decolonial ecology".

AC&LR This change in paradigm looks very much like a change in the imaginary. Your book is written in an almost literary style.

MF If I've taken literary licence, it's to make things felt, and not just demonstrate them. Historians, when they claim to be scientific, give numbers. But once we have the facts, we are not necessarily ready to think about and feel what has happened. Putting names to numbers, retracing journeys, that's what lets us make slavery a story about the world and the earth.

“Touching the world” requires values like love and justice. If we ask how we can build a world after colonisation and slavery, the answer is not for everyone to stay away from one another. In my book, I present on one side figures who flee (because of the violence done onto them), and on the other side figures who deny the world to the other. But I also talk about those who decide to stay on board the ship shared with all beings. We’re all in the same boat after all.

But among environmentalists, this image is haunted by the story of Noah’s Ark. Michel Serres, for example, uses paintings and images of Noah’s Ark to put forward a political theory of the environment: “We are all Noah.” It’s a foundation myth for society that allows a theorisation of the relationship with the world. But Noah’s Ark talks about a selection process which I consider violent. Furthermore, it focuses on the boarding process: we know nothing of what happens on board. The way it is used politically seems problematic.

I prefer to use the slave ship, an imaginary shared by many afro-descendants in the Americas, because while we are all in the same boat, we are not all in the same conditions. Historically, the question of who would have been saved among the Black populations of the Americas is painful: we know very well who would have been saved and who would have been abandoned. You need look no further than the Mediterranean to understand this. Even today, the climate storm could become an excuse for not living with others and for building walls.

That said, you cannot build a world on either an ark or a slave ship. I propose imagining a world-ship, populated with humans and non-humans, by taking into account the history of each and every one. On this boat, there is nobody in the hold. Everyone lives on deck.

*Malcolm Ferdinand interviewed by Aurore Chaillou and Louise Roblin, Green European Journal, June 2020
(Editorially shortened)*

**INZERCE
ADS**

EVROPSKÉ FILMY PŘÍBĚHY PRO VÁS

@kreativnievropa

Kreativní
Evropa
MEDIA

státní

**státní
fond
kinematografie
fanů**

**kinematografie
fanů
dokumentům!**

Vltava

Český rozhlas

SEDMÉ NEBE

Sára Vondrášková

— moderátorka a zpěvačka

denně
19.00–20.00

Více rádia

#umenislyset
vltava.rozhlas.cz

Český rozhlas, hlavní mediální
partner festivalu

H

U

D

B

A

místo, kde jsou

FILMY DOMA

Česká televize vás zve do kina

Osobní život díry | Vlci na hranicích

Jan Jedlička – stopy krajiny

Svéráz českého rybolovu

Jak Bůh hledal Karla

Svět podle Muchy

Česká televize

Generální mediální partner

www.ceskatelevize.cz/filmy

Vysocina

HVĚZDY VYSOČINY

www.vysocina.eu
www.filmvysocina.cz

Vysocina
FILMOVÁ

Čistá eleganc

Čisté kouzlo

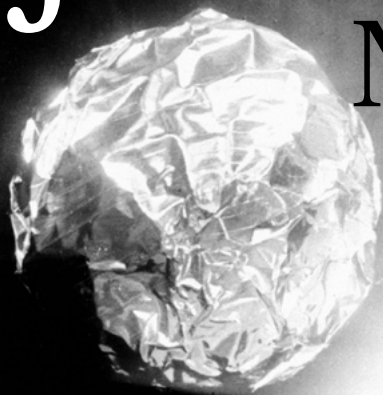

Čistá dokonalost

Jan Pikous

Neznámo kam

Kurátoři: Šimon Pikous a Jaromír Typlt

Dům Gustava Mahlera

Gustav Mahler House

www.mahler.cz

S akreditací vstup zdarma

Free admission with accreditation

Jihlava

Brána Matky Boží | Holy Mother Gate

www.visitjihlava.eu

S akreditací vstup zdarma

Free admission with accreditation

Podzemí | Underground

www.visitjihlava.eu

S akreditací vstup 40 Kč

Admission 40 CZK with accreditation

Your Online Documentary Cinema

FRESH FESTIVAL FILMS EVERY WEEK

Subscribe Now €6 / Month

dafilms.com

Post Production and VFX House

www.upp.cz

CZECH JOY

A New Shift

(d. Jindřich Andrš, Moloko films s. r. o.)

Alchemical Furnace

(d. Ol'ha Adam, Jan Daňhel, Athanor Film)

Heaven

(d. Tomáš Etzler, Adéla Špajlová, Mimesis)

Jan Jedlička: Colourful Traces of a Landscape

(d. Petr Záruba, Cinepoint s. r. o.)

Miri fajta

(d. Petr Kačírek, Martin Chlup, Gnomon film)

Personal Life of a Hole

(d. Ondřej Vavrečka, Silk Films s. r. o.)

Pilgrimage to the Mountains

(d. Karel Čtveráček, Film a Sociologie)

Vojna Ztohoven

(d. Petra Nesvačilová, Hypermarket Film)

Wolves at the Borders

(d. Martin Páv, Frame Films)

OPUS BONUM / CZECH JOY

Once Upon a Time in Poland

(d. Vít Klusák, Filip Remunda, Hypermarket Film)

White on White

(d. Viera Čákanyová, Hypermarket Film)

SPECIAL EVENT

Five Hundred Plateaus

(d. Andrea Slováková, D1 film s. r. o.)

CZECH TELEVISION DOCUMENTARIES

Blood, Sweat and Tears

(d. Erik Knopp, Masterfilm)

Doggy Love

(d. Linda Kallistová Jablonská, Evolution Films)

Hospitals in the First Line

(d. Zuzana Kirchnerová, Adam Ol'ha, UPP)

Meky

(d. Šimon Šafránek, Negativ Film Productions)

Mucha: The Story of an Artist Who Created a Style

(d. Roman Vávra, Punk film)

My Father Antonín Kratochvíl

(d. Andrea Sedláčková, Punk film)

Town of Glory

(d. Dmitry Bogolubov, Hypermarketfilm)

**TOČÍME SE
OKOLO FILMU**

FedEx®
Express

Přepravujeme filmy
pro **Ji.hlavu**

Svou budoucnost píšete sami.
My vám dáváme prostor

by **KOMA**

Odpočívajte, pracujte, žijte
– modulárne, designové a podľa svojich
predstav – s KOMA Fashion Line.

Nová rada prefabrikovaných modulů.
www.fashion-line.eu

**PRVNÍ ČESKÝ
CARSHARING**

SHARING
IS THE NEW BLACK

AUTONAPŮL.CZ

KAMERA! KLAPKA! AKCE!

ZÁKLADNÍ SADA PRO VIDEOSEKVENCE Z 6

Z 6

Více svobody při tvorbě. Tato dokonalá základní sada pro nezávislé filmaře obsahuje fotoaparát mirrorless Nikon Z 6 s obrazovým polem ve formátu kinofilmu, adaptér bajonetu FTZ, monitor Atomos Ninja V, adaptér na fotoaparát SmallRig s rychloupínacím systémem a různé příslušenství. Posuňte své videosekvence na novou úroveň.

Z 50 VLOGGER KIT

Z 50

Sada fotoaparátu Z 50 pro vlogery poskytuje všechny potřebné nástroje pro tvorbu skvěle vypadajících videí se skvělým zvukem. Tato sada obsahuje objektiv NIKKOR Z 50 + 16–50 mm, SmallRig plate, mini stativ Manfrotto PIXI a mikrofon Rode VideoMicro.

CAPTURE TOMORROW

institute of
documentary
film

```
root> set „esm“ to all caps as root.....done
ESM>
```

```
ESM> name
ESM> welcome to east silver market
market for completed documentary films from Central
and Eastern Europe + Silver Eye Awards + East Silver Caravan
ESM> date
ESM> October 27 - November 1, 2020
ESM> location
ESM> jihlava
```

```
root> set „edp“ to all caps as root.....done
EDP>
```

```
EDP> name
EDP> welcome to east doc platform
the largest co-production platform for Central & East European docs
+ East Doc Market / Forum / Interactive / Series
EDP> date
EDP> March 6 - 12, 2021, Prague
EDP> submission deadline
EDP> November 13, 2020
```

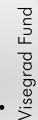
```
root> set „exo“ to all caps as root.....done
EXO>
```

```
EXO> name
EXO> welcome to ex oriente film
international training programme for creative documentary films
in development / 3 workshops, 3 cities, 12 projects
EXO> location
EXO> online
EXO> submission deadline
EXO> April 18, 2021
```

```
root> set „k“ to all caps as root.....done
K>
```

```
K> name
K> welcome to kinedok
international innovative distribution of creative documentaries
K> location
K> kinedok.net
```

```
root> set „dokweb.net“ to all.....done
```


Co-funded by the
Creative Europe MEDIA Programme
of the European Union

Biofilms rental je nejdostupnější půjčovna fotografické a filmové techniky určené pro profesionální kameramany, fotografy i DSLR filmaře. **Pro více informací navštivte náš web www.biofilms.cz.**

RENTAL DSLR Kamery Objektivy Světla Grip

BIOFILMS
Cameras, Lenses, Lighting & Grip Rental

finecoffee

Váš dodavatel prémiové italské kávy
Kompletní kávový servis
pro firmy a kavárny

EDISONLINE

PĚKNĚ TLUSTÁ
FILMOVÁ NABÍDKA

ONLINE VIDEO TEĀKA ZA CENU
LÍSTKU DO KINA

#EDISONLINE #EDISONFILMHUB

PĚKNĚ TUČNÁ SEBELÁSKA: r. Louise Unmack Kjeldsen, Louise Dettelsen; 2019

WWW.EDISONLINE.CZ

Co-funded by the
European Union

Creative
Europe
MEDIA

dok.incubator

from rough cut to release

→ **Deadline**
end of January 2021

(for a rough cut ready
at the beginning of March)

www.dokincubator.net

> 4 000 000 €

**Tolika penězi podpořila Evropská unie od roku 2003
české nezávislé filmové festivaly.**

sepos®

■ DVEŘE

■ ZÁRUBNĚ

Dveře a zárubně nás baví.
Již od roku 1991.

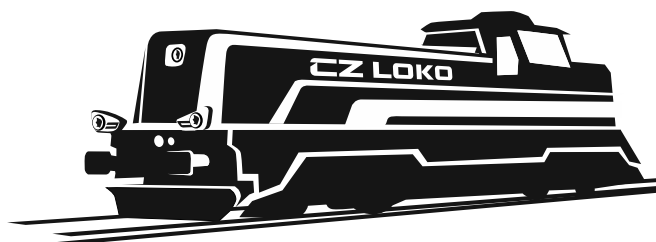
www.sepos.cz

Síť vlastních prodejen

CZ LOKO

**Rosteme (v Jihlavě i v České Třebové)
a potřebujeme nové zaměstnance!
Pojďte s námi vyrábět lokomotivy!**

	CÍLOVÁ STANICE	SMĚR JÍZDY	DRUH VLAKU	NÁSTUP
1	KEY ACCOUNT MANAGER	JIHLAVA - ČESKÁ TŘEBOVÁ - PRAHA	THP	DLE DOHODY
2	ELEKTROMECHANIK	JIHLAVA - ČESKÁ TŘEBOVÁ	VÝROBA	IHNED
3	ZÁMEČNÍK/SVÁŘEČ	JIHLAVA - ČESKÁ TŘEBOVÁ	VÝROBA	IHNED
4	LAKÝRNÍK	JIHLAVA - ČESKÁ TŘEBOVÁ	VÝROBA	IHNED
4	MECHANIK	ČESKÁ TŘEBOVÁ	VÝROBA	IHNED
5	MISTR	ČESKÁ TŘEBOVÁ	THP	DLE DOHODY
6	TECHNOLOG	ČESKÁ TŘEBOVÁ	THP	DLE DOHODY

www.milujemelokomotivy.cz

OPENING THE DOORS TO GERMAN DOCUMENTARIES

JI. HLAVA

german
●●● films

100 NEW FILMS PER YEAR

DOCUMENTARIES WITHOUT BORDERS

REAL CINEMA
ON CURRENT TIME TV

REAL
CINEMA

CURRENTTIME.TV/DOC

RESPEKT

mediální partner

**24. Mezinárodního
festivalu dokumentárních
filmů Ji.hlava**

Věci tak, jak jsou

Aktuálně.cz

M^da

Masarykova
demokratická
akademie

DÁVÁME DĚNÍ DO KONTEXTU

debaty
semináře
konference
analýzy
studie
knihy

FILMNEWEUROPE.COM

FNE DAILY - No 1 in innovation
DAILY Film and TV business news
WEEKLY box office - unique database

ESTONIA MALTA AUSTRIA LITHUANIA BULGARIA CROATIA
GEORGIA SLOVENIA BOSNIA - HERZEGOVINA
CROATIA SLOVAKIA POLAND SLOVENIA
POLAND LATVIA ESTONIA CZECH REPUBLIC SLOVAKIA
BULGARIA BOSNIA - HERZEGOVINA CZECH REPUBLIC SLOVENIA
LITHUANIA GERMANY AUSTRIA ROMANIA

SUPPORTED BY:

CREATIVE EUROPE, Polish Film Institute, Film Centre of Montenegro, Lithuanian Film Centre, Croatian Audiovisual Centre, Slovenian Film Centre, Georgian National Film Center, Czech Ministry of Culture, Czech Film Fund, Cyprus Ministry of Culture, Malta Film Commission, Romanian CNC, Slovak Audiovisual Fund, Bulgarian National Film Agency, Bosnia and Herzegovina Filmmakers Association, Estonian Film Institute, Latvia NFC, Film Center Serbia, North Macedonia Film Agency, National Film Institute Hungary

Creative
Europe
MEDIA

POLISH FILM INSTITUTE

FILM CENTRE OF MONTENEGRO
FILMSKI CENTAR
CRNE GORE

LITHUANIAN
FILM CENTRE

CROATIAN
AUDIOVISUAL
CENTRE

SLOVENIAN
FILM CENTRE

საქართველოს
აუდიოვიზუალური
ცენტრი
Georgian National
Film Center

MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

CZECH
FILM FUND

MINISTRY OF CULTURE
CYPRUS

MALTA FILM
COMMISSION

CNC
CENTRUL NAȚIONAL
DE CINEMĂ

SLOVAK
AUDIOVISUAL
FUND

BULGARIAN
NATIONAL
FILM
AGENCY

udruženje filmskih radnika bosne i hercegovine
association of film makers of bosnia and hercegovina

ESTONIAN
FILM INSTITUTE

NATIONAL FILM CENTRE OF LATVIA

NATIONAL FILM INSTITUTE
HUNGARY

THE BEST OF EUROPEAN CINEMA

News, reviews, interviews and festival reports updated daily

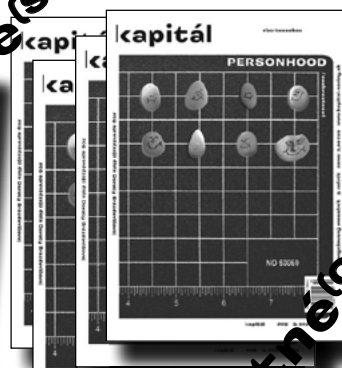
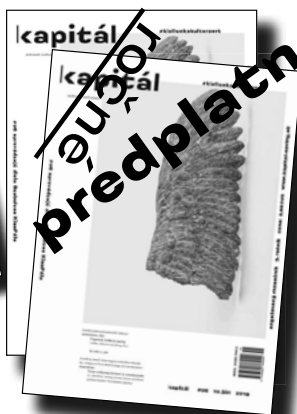
CINEUROPA IS PROUD
TO BE MEDIA PARTNER
OF THE JI.HLAVA IDFF 2020

Co-funded by the
European Union

Creative
Europe
MEDIA

#dvarokyskapitalom

10.00 €
**Elektronické
predplatné**

20.00 €

30.00 €
**roční
predplatné**

kapital-noviny.sk/predplatne

HITRÁDI VYSOČINA

... které hraje

A2

kulturní čtrnáctideník

Nejlepší český kulturní časopis. 26 čísel za 799 Kč

Předplaťte si A2, nic vám neunikne a získáte
i přístup do elektronického archivu.

Další možnosti předplatného:

Mecenáš – 5000 Kč a více

Elektro – 499 Kč

Student – 690 Kč

Objednávejte na www.advojka.cz
nebo e-mailem na distribuce@advojka.cz

AZLARM

online komentářový deník

30 LET

Radia Sta1in

NENÍ JINÁ
ALTERNATIVA

radio1.cz

Chci pomoci konkrétním lidem bez domova a v nouzi

Na stránkách **novyprostor.cz/bonus-klub** naleznete profily našich nejlepších prodejců, kterým nechybí zodpovědnost a poctivost, ale naopak jim chybí zázemí, oblečení, obuv nebo nějaká speciální pomůcka, aby se mohli cítit spokojeně a žilo se jim lépe. Naším prodejcům můžete přispět na jejich konkrétní potřeby nebo přání.
Chcete se o jejich osudu dozvědět víc?

Děkujeme všem dárcům.

20 LET
SPOLU
NP
NOVÝ PROSTOR

CINEPUR

Časopis pro moderní cinefilly

Texty, které si jinde nepřečtete.

Kritiky, festivaly, rozhovory, portréty, seriály...

Témata do konce roku 2020:

FILM A FEMINISMUS

cinapur.cz/shop BOND

WWW.FILMADOBA.EU

FILM A DOBA

FAD ON-LINE

BLOG

ENGLISH ISSUE

ARCHIV

PŘEDPLATNÉ

ILUMINACE

Časopis pro teorii, historii
a estetiku filmu

Vydává Národní filmový archiv

www.iluminace.cz

<https://www.eshop.nfa.cz/iluminace>

NFA

časopis pro umění a společnost
vychází od roku 1985

ČEL PŘESILE!

Revolver

Revue!

www.revolverrevue.cz
www.bubinekrevolveru.cz

KINEČKO

O N I E

L N

Online svet filmu

K

**dějiny
a současnost**
www.dejinyasoucasnost.cz

Všichni čteme **ĐaS.**
Kdykoli, kdekoli.

Různé typy předplatného
www.send.cz

1/20

Pavel Branko (1921 – 2020)

Kinematografická filozofia

Filmy výtvarníka: Vladimír Kordoš

www.asfk.sk

h

host
literární
měsíčník

7

Téma

**Orhan
Pamuk**

Josef Kroutvor
Mé rukopisy vypadají
jako klínopisy

kultura a společnost
Bílej kůň
Lan Pham Thi

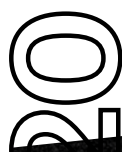
kritická diskuse
Svědectví Margaret
Atwoodové

casopishost.cz

CPH:DOX*

COPENHAGEN INTERNATIONAL
DOCUMENTARY FILM FESTIVAL

17-28 MARCH 2021

**22 oct
-1 nov**

5-11 nov

3-9 dec

18th
international
film festival

21

doclisboa

20

doclisboa.org

14-20 jan 4-10 feb 4-10 mar

21

Visions du Réel

International Film Festival Nyon

16-24.4
2021

Call For Entries

International Feature Film Competition
Burning Lights International Competition
International Medium Length and Short Film Competition
Opening Scenes
Grand Angle
Latitudes

Deadline: 22 December 2020
for films finished by April 2021
The films in competition
are screened in World, International
or European Premiere.

Call For Projects

Pitching du Réel
Docs in Progress
Rough Cut Lab

Deadline No. 1: 15 November 2020
Deadline No. 2: 22 December 2020
We are looking for projects
that are presented for the first time
at their current stage.

Main Partner

la Mobilière

Media Partner

SRG SSR

Institutional Partners

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Office fédéral de la culture OFC
Direction du développement et de la coopération DDC

canton de
vaud

VILLE DE
NYON

Région
de Nyon

LOTÉRIE
ROMANDE

MEDIA^{DESK}
SUISSE

DOX Leipzig

International Leipzig Festival for
Documentary and Animated Film

25.10.-31.10.2021

dok-leipzig.de

FID

International Film Festival Marseille

FID

International Film
Festival Marseille
July 6-12, 2021

FIDLab

International
Coproduction Platform
July 8-9, 2021

WWW.FIDMARSEILLE.ORG

CineLink
Industry
Days

SEE YOU IN 2021!

CineLink Coproduction Market presents the most promising Southeast European feature film projects in the development and financing stage. In cooperation with the Doha Film Institute, two guest projects from the MENA region are invited to the market.

CineLink Talks ...offers a rich programme of masterclasses, debates and seminars, open for all festival and industry guests. Meet the industry and join the discussions!

CineLink Drama is a co-financing forum presenting five Southeast European high-end drama series in development to key European and regional broadcasters, VoD and SVoD operators and distributors.

Avant Premiere Lab is a tailor-made educational programme that addresses the new challenges of the cinema exhibition in Former Yugoslavia.

Talents Sarajevo Pack&Pitch Presents five select projects by Talents Sarajevo programme participants to international professionals from different spheres of the business who are scouting for up-and-coming talent at its freshest.

CineLink Work in Progress is a showcase of feature-length fiction and documentary films in the production or post-production stages from Southeast Europe, the Middle East and North Africa. The projects are presented to high-profile industry professionals (funders, sales agents, distributors, broadcasters and festival programmers) with the aim of assisting their completion and enhancing their distribution possibilities.

Docu Rough Cut Boutique Organised by the Sarajevo Film Festival and the Balkan Documentary Centre, Docu Rough Cut Boutique is a platform dedicated to creative documentary projects from Southeast Europe that are in the advanced phase of the editing process.

Docu Talents from the East is a presentation of creative feature length documentary projects in production and post production from Central and Eastern Europe. Organized in partnership with Ji.hlava International Documentary Film Festival.

True Stories Market ...is the platform of the Sarajevo Film Festival's Dealing with the Past programme, the True Stories Market is a unique event that connects filmmakers with organisations that are documenting and researching the Yugoslav wars of the 90's, with the aim of bringing these stories to wider audiences.

#27thSFF | www.sff.ba | www.cinelinkindustrydays.com

04.30
05.09

T

12th
台灣國際
紀錄片影展

F

再見真實
Re-encounter Reality

TAIWAN 2021
INTERNATIONAL
DOCUMENTARY
FESTIVAL

37. KASSELER DOKUMENTAR FILM UND VIDEO FEST

17.-22. NOVEMBER 2020

NEXT CALL FOR ENTRIES APRIL 2021

WWW.KASSELERDOKFEST.DE

15 AMBULANTE

www.ambulante.org

F: GiradeDocumentalesAmbulante
T: @Ambulante
I: Ambulanteac

ÉDITION EN LIGNE / ONLINE EDITION

ridm.ca

Montreal International Documentary Festival

12 nov.
— 02 déc.
2020

Rencontres
internationales
du documentaire
de Montréal

ISRAELI DOCUMENTARIES

SCOUT • SCREEN • CONTACT

 DOCUSHUK

The Israeli screening platform for industry professionals

Sign up today for a free account
www.docushuk.co.il

See you at CoPro Market in Tel Aviv - June 2021

New arrivals
Docaviv & Haifa FF programs
now available on DocuShuk

d.signwerk.com / photo gerhard wasserbauer

CROSSING EUROPE

film festival linz // april 21 - 26, 2021

www.crossingeurope.at

Call for entries open from 1st October 2020

61. KRAKOWSKI
FESTIWAL
FILMOWY
61st KRAKOW
FILM
FESTIVAL

30.05—6.06.2021
krakowfilmfestival.pl

Krakow Film Festival is an Oscar-qualifying festival and recommends films for the European Film Awards. It is accredited by FIAPF.

doc aviv

THE TEL AVIV INTERNATIONAL DOCUMENTARY FILM FESTIVAL

20-29 MAY 2021

SUBMISSIONS ARE NOW OPEN

DOCAVIV.CO.IL

**DOKU
FEST**

International Documentary
and Short Film Festival

**CALL FOR ENTRIES:
1 NOVEMBER 2020**

**DOCU
DAYS
UA**

@ www.docudays.ua

DOCUDAYSUA

**18TH INTERNATIONAL
HUMAN RIGHTS
DOCUMENTARY
FILM FESTIVAL**

SUBMIT YOUR FILM

Submissions deadline – December 10, 2020

ONE WORLD

INTERNATIONAL
HUMAN RIGHTS
DOCUMENTARY
FILM FESTIVAL

4-13/3/2021

**SUBMISSION
DEADLINE:
1/11/2020**

www.oneworld.cz

CZECH COMPETITION

INTERNATIONAL COMPETITION

STUDENT COMPETITION

REGIONAL COMPETITION

VÁCLAV HAVEL AWARD FOR CONTRIBUTION
TO THE DEFENSE OF HUMAN RIGHTS

#AF056

W A T G H B K N O W

AFO

27/4-2/5/2021

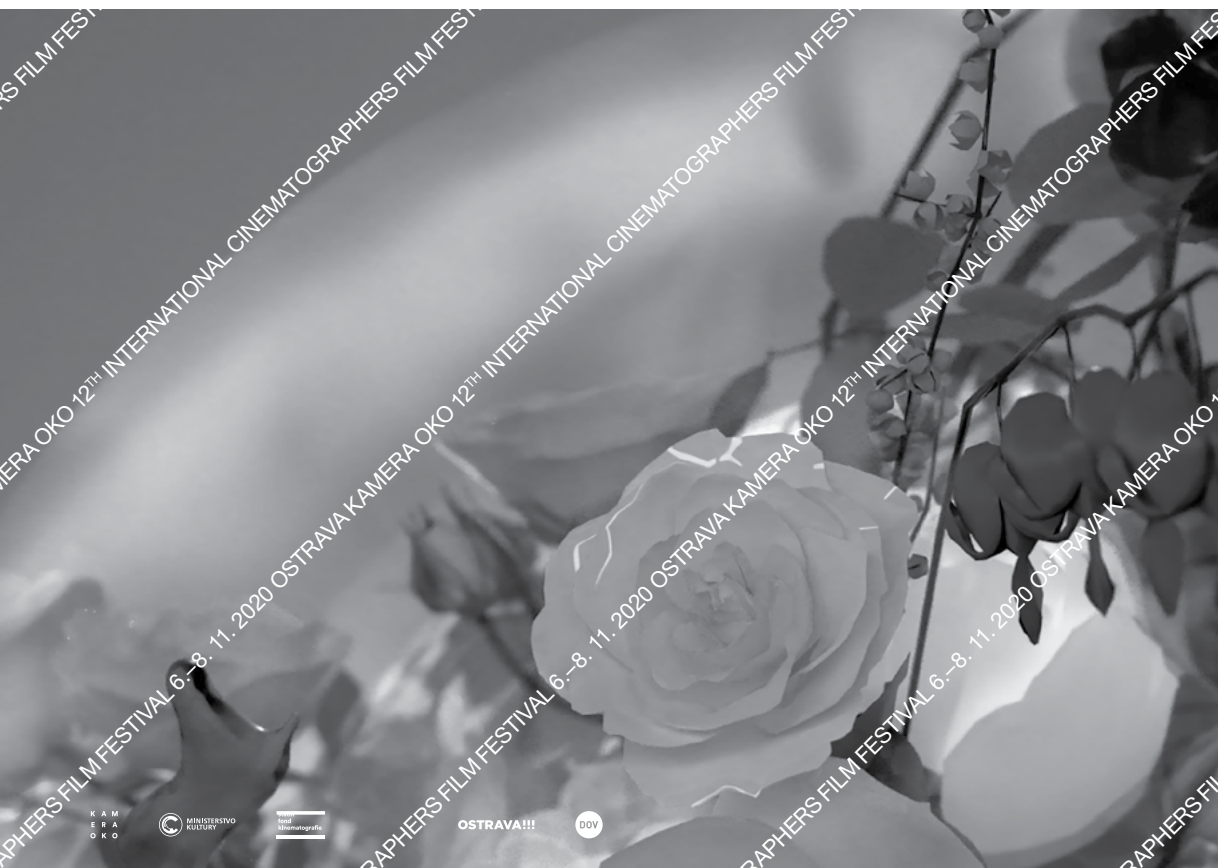
GOGO, 94 LET
PŘÍBĚH NEJSTARŠÍ ŠKOLAČKY SVĚTA

DO
KINA!

GOGO

REŽIE
PASCAL PLISSON

V KINECH OD 26/11/2020
ACFK.CZ

PHIERS FILM FESTIVAL 6.-8. 11. 2020 OSTRAVA KAMERA OKO 12TH INTERNATIONAL CINEMATOGRAPHERS FILM FESTIVAL

KAM
ERA
OKO

MINISTERSTVO
KULTURY

rozděl
kinematografie

OSTRAVA!!!

DOV

PHIERS FILM FESTIVAL 6.-8. 11. 2020 OSTRAVA KAMERA OKO 12TH INTERNATIONAL CINEMATOGRAPHERS FILM FESTIVAL

 CINEMATIK
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL PĚŠTANY

See you in September 2021!

Mezinárodní festival animovaných filmů

ANIFILM

6. – 11. října 2020, Liberec

LIBEREC

www.anifilm.cz

7th Film & Media Festival
20-29 Nov 2020
portopostdoc.com

porto/
post/
doc

OPEN

1 Jan
- 15 Set
2020

CALL

18TH

INTERNATIONAL
FILM
FESTIVAL

CALL
FOR
ENTRIES
DEADLINE > 23 DEC

 INDIELISBOA
BY Allianz

29 APRIL

>>>

9 MAY 2021

Organisation

Institutional partners

Co-production

Main sponsor

CONNECTED
EDITION

\$50
DISCOUNT
NOW!

2020 GUIDE TO — DOCUMENTARY DECISION MAKERS

↓ AVAILABLE ONLINE

- ▶ 200+ BUYERS INCLUDING NETFLIX
- ▶ 31 COUNTRIES
- ▶ 76 CULTURAL INSTITUTIONS
- ▶ WHAT THEY WANT
- ▶ HOW TO REACH THEM!

WWW.SUNNYSIDEOFTHEDOC.COM

IN PARTNERSHIP WITH

Documentary
Business.com

SIBIU INTERNATIONAL FILM FESTIVAL 2020

2M
**ASTRA
FILM**
2M

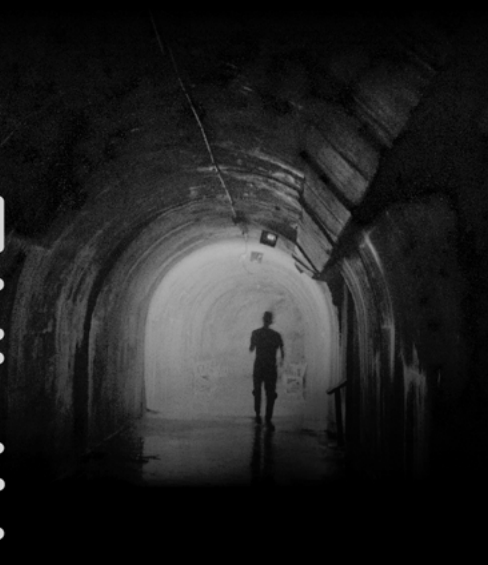
16-25

OCTOBER

ASTRA FILM ONLINE

WWW.ASTRAFILM.RO

TAIWAN
Documentaries
in Action!
紀錄錄

docs.tfi.org.tw | taiwandocs@mail.tfi.org.tw

#taiwandocs

26. 10. — 31. 10. 2021

Ji.hlava

www.ji-hlava.cz

INTERNATIO

DOCUMENTA

FILM FESTIV

vidím tě!

